

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

32527 వ త్రి దినము ప్రకటింపబడును
Post Box No. 212.

Telephone No. 2544

సంపుటము ౧౭ } చెన్న పట్టణము 1930-వ సం॥ అక్టోబరు నెల 3-వ తేది శుక్ర వారము } సంచిక ౧౫౦
Vol. 17 } MADRAS, FRIDAY 3rd OCTOBER 1930. } No. 150
శ్రీ ప్రమోదాతనాపనంపత్సర ఆశ్వయుజమాన శుద్ధ ఏకాదశి

అమృతాంజనము అన్ని విధములగు నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును. వాయువుపోట్ల
కాపును. పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును.
పోట్ల బోగొట్టును. జ్వరముల భేదించును.
వాపుల రూపుమాపును. దగ్గునుతగ్గించును.
దురదను తొలగించును.

ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుష్పదార్థములను తొల
గించును. నొప్పుల తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నాడు.

గొప్పగొప్పవారిచే వేలకువేలు యోగ్యతా పత్రములు పొందియున్నది

పంచభాష చీటి జాబి కొనిన
మోసము గలుగదు.
చక్కని డబ్బితో నహా సీసా 1-కి 0-10-0
డబ్బన్ 1-కి రు 6-4-0 లు.

వ్రతయింట ముఖ్యముగా నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో

6, 7 తంబు శెట్టిపేథి, మద్రాసు,
తేజ

109, ఫ్రేరింగ్స్, ఫోర్ట్ - బొంబాయి

మా ఏజెంట్లద్వారా పత్రికలను స్వీకరించు చందాదారుల కొక విజ్ఞప్తి
చందాదారు లందరూ తమ చందాధనముయొక్క పరిమితి ముగియుటకు పూర్వమే రాబోవు
మాసపు చందాను, మాయేజెంట్లకు చెల్లించనియెడల పత్రిక నిలుపుచేయుట తటస్థింపగలదు. గాన చందా
దారులు మా యేజెంట్లకుగాని లేక వారియనుమతి పొందినవారికిగాని చందాను చెల్లించి పత్రికలను
స్వీకరింప బ్రార్థితులు.

ఆంధ్రభైషజ్య రత్నావళి 2-0-0
చరక చికిత్సాస్థానము 6-0-0
డాక్టరు శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి, బెజవాడ.

జాం డూ గారి ఆశోకారిష్టము

(భైషజ్య రత్నావళి)

స్త్రీలకు కలిగే సర్వవిధ దుర్బలములకు సుపయోగించు శాస్త్రీ టూనిక్-నంటి
దివ్యోషధము. మరెన్ని స్త్రీల బహిష్కారముల నన్నిటిని నివారించేయును. కడుపు
నొప్పి, ఋతుస్రావము, రక్తస్రావము, సోమరోగములు సహా నివర్తించును.

దీని సుపయోగించుటచేత గర్భవీనతను పోగొట్టి గర్భము దరింపజేయగలదు
గాన శిశువులు పుట్టిగలవారై పౌధులనుండి నిర్మూల్యు లగుదురు. స్త్రీలకు ప్రసవము
నకు వెనుక అద్భుతమైన చలము కలుగజేయును.

Manufactured by:—
THE ZANDU PHARMACEUTICAL WORKS, LTD.,
Sold everywhere Bombay 14.
Sole Agents for Madras Presidency:—

డామోదర అండు కంపెనీ,

78, చైనాబజారురోడ్డు, బి. జి. మద్రాసు.

సహా ఏజెంట్లు:—అనంతపురం—కే. రామకృష్ణమాచార్యులు,
బళ్ళెంట్ ఏజెంట్స్.

కాకినాడ—లక్ష్మీనారాయణ అండు కంపెనీ,
గుంటూరు—

ధర్మనిరం—వైద్యం వాసుమతిరావుగారు.
నరసాపురం—వై. సత్యనారాయణగారు.

నెల్లూరు—డి ఆరియన్ ఫార్మసీ.
బెజవాడ—శ్రీ చంద్రమూర్తిశాస్త్రి అండు కంపెనీ.

రాజమండ్రి—ఈశ్వరదాసు అండు కంపెనీ,
మేకల్ గోడ్డు.

తెనాలి—కృష్ణాఫాస్ఫేట్స్.
ఏలూరు—చౌదరి కంపెనీ.

తణుకు—టి. సత్యనారాయణగారు.
మారుతేరు—డాక్టరు న. రావిచెట్టిగారు.

విశాఖపట్టణం—నూకల మూలయ్యగారు.
మదనపల్లి—టి. పట్టాభిరామయ్య అండు కంపెనీ.

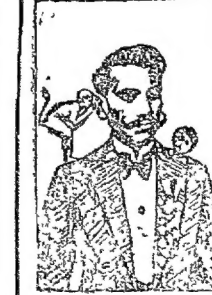
రాజోలు—భారం బ్రహ్మయ్య.
ఇందులూరు—కె.ఆర్. భాస్కరయ్య అండు కంపెనీ.

నిడదవోలు—కొమ్మూరి సీతప్పయ్యగారు.
పాలకోలు—వి. వి. నారాయణ అండు

వి. వి. ఎస్. స్వామి.

దివ్యదృష్టివలన భవిష్యత్తు తెల్పుట

ప్రశ్న ఫలములను చెప్పేది జ్యోతిషము మున్నగు నితర
సాధనములు ఒక్కొక్కప్పుడు చెప్పేదివారి లోపముచే
నైన నేమి మహారత్ననిర్ణయమందలి లోపముచే నైన

నేమి తెప్పింపుట సభదించును.
కాని దివ్యదృష్టివలనచెప్పే ఫలములకు
తిరుగు లేదు. ఖండఖండారతరముల
యందలి ఆర్తులు, హిందూదేశపు
గవర్నరులు, మహారాజులు, విద్యా
ధికారులు, ఉద్యోగులు వమ్ములను
పంపించి పంత్ ప్రీతికి మా కిచ్చిన
యోగ్యతా పత్రములు వేలకు వేలు
గవు. ఇప్పటికి ఒకలక్ష జనమునకు

వైగానే ముద్రితప్రశ్నలను జెప్పియున్నాము. ఫలితములు
మేము చెప్పినచోప్పున జరిగితిరనిమాట భవము విశదమృ
త్తును గురించిన 5 ప్రశ్నలకు జవాబులు చార్జ్ రు. 1-4-0
ప్రాధేసరు-శేఖరు గారు, బి. యె.(wash)
మెన్మరిట్టు, ఏలూరు (పన్నెనుగోదావరి)

డామోదర అండు కంపెనీ
శ్రీవేదమునకు సువాసనగల రుచి

రెండు పై, మారుమట్టు, రు. 10
ఒకలక్షముగా పెండ్లకుల నరయము
లికోడెడివి. పెండ్లకులవాటిని మా
మొదలగు చిట్టకమును, ఇంటి
మును, కలిగించి పెండ్లకులను
పరిచి మృతిపొందెను.
1 నీచా రు. 1. 5 నీచా రు. 2-10-0

9. 5. అచ్చలు ప్రశ్నకము.
కె.సి.సి.అండు రో, ఆయుర్వేదసమాజం, పెరిడేపి, నెల్లూరుజిల్లా

"హనుమాన్ మంత్ర కవచమ్"

దిగంబరసాధుపుంగవుని మహిమ గలది.

లోక మంత్రయు ఉద్ధరించుచున్నది!

ఎంజలో లక్షలకొలది మానవులకోర్కెలకు ఇరవైనా

ద మై దిగంబర యోగిపుంగవుని మహిమంత్రములకు ఎట్టి అసాధ్యమైన కార్యములైన తానసాగునని అనుభవముపై ప్రతిమనుజు డేదంగుటై గాక మాకు వచ్చు యోగ్యతాపత్రిక లే నిదర్శనము

అని యెరుగనివారికి చెప్పి గర్వించెదము. బ్రహ్మరాక్షసులు, శాకినీ, దాకినీ, బాలారిష్టులు మాయమగును. దీనులకు ధన లాభము, వర్తకులకు వ్యాపార వృద్ధి, నిరుద్యోగులకు సదుద్యోగము, చిటకాండ్రులకు ఇతరము, బలహీనులకు వీర్యవలంబు, విద్యార్థులకు బుద్ధి, గౌరవాంధ్రులకు సంతానము, రాజులకు రాజ్యలాభము, ఏ కోర్కెలకైనను మాకు వ్రాసినచో అక్షయమందే భగవంతుడు మీకు కుభము చేకూర్చును. యొక్కవ ఇర్ష్యించుట మా కవమృతము. సందేహించు వారు దురదృష్టవంతుల మని విచారించెదరు. ఈ అనకాళము ఎల్లప్పుడు చిక్కదు. రామకవచం, బంగారుది, రూ. 8. మహాపురుషుడు శివములకు శివములాయు సమర్థుడు హనుమాన్ ది చెందిది రు 8; రాగిది రు 2-8-0; బంగారు క్క తులం రు 8. దాఖలా లేదా డబ్బు వాపసిచ్చెదము; రుజువుపర్చవలెను.

మ.రా. :—శిరఃస్నానం చేసి ఆర్ధర యివ్వవలెను.

పండిట్ ఆర్యవైశ్య ఆశ్రమము

నాగావళి నది ఒడ్డున, చికాకోల్.

దుర్గా మెడికల్ హాల్

గవర్నరుపేట, బెజవాడ

గనేరియా మిక్చర్

గ్యారంటీగా 3 రోజులలో కుదుర్చును

(1) ఈ మందు సెగరోగములకు నివారించి మాత్రము ఇడుచుచున్నప్పుడు గలగు పోటు, మంట, చురుకును యింజక్షన్ లతోను పిచికారీలతోను నిమిత్తము లేకుండ శుభ్రక ముదుర్చును. సీసా 1-కి రు. 8-0-0.

మూర్ఖరిష్టుము

(2) ఈ మందు ఎటువంటి మూర్ఖునైనను ఎన్నివేల తృణములనుండియున్న మూర్ఖులైనను గ్యారంటీగా ముడుపును. నెలకు సరిపోవు మందు రు. 8-0-0.

పాడలకు తైలము

(3) ఈ తైలము తైలపాడలనేగాక యితరవిధము లైన పాడలకు గూడ పోగొట్టును. ఇంకను తామర, గజ్జ, కర్పాడి మొదలుగాగల అన్ని విధములైన చర్మవ్యాధులను పోగొట్టి చర్మ మును మామూల క్రితికి మార్చును. డబ్బీ 1-కి రు. 1-0-0. ఏ బెంటు కావలెను.

శ్రీరామ పట్టాభిషేక నాటకము

శ్రీయుత విద్వాన్ పాతాళభేది సుబ్రహ్మణ్యకవి గారిచే రచించబడినది. ధర రు. 1-0-0

ఆంధ్రప్రదేశ్ ఆఫీసు, తంజుచెట్టిపేటి, మద్రాసు.

మానసోల్లాసినీ మాత్రలు
30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)
శిరసులభము! (పోష్టాభిషేకము ప్రత్యేకము) గుణ మధికము!
శిరసులభము! ఉష్ణాధికముచే కలిగిడి వైద్యకాలకు
ఈ మాత్రలు దివ్యాంశము. ఆశీర్వాదము, ఆరుచి, ఆత్మ
శాంతిం తలు, అగ్ని మాంధ్యము, అతిదాహము, వెక్కిరింపు,
శిశ్యాంగములయందు జలకుయము, పిక్కిలు, చార్మక
శిశులు, శిరస్సు, క్రేళ్లు, ఆనులు, మొదలగు వానియందు
గలిగిడి నొప్పులను పోగొట్టి దేహమును మంచి ఆరోగ్య
మునకు దెచ్చును.
ఈమాత్రలు మేహవాతనొప్పులను వెంటనే మాన్చును.
ఇందు ఆనేక ఓషధులు చేరినవి. ఆపిధిని దొవధి
మునుచుచేటను పరమహంసక్రియి యని చెప్పవచ్చును.
చిక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.
యెడనామా:—అయుర్వేద వైద్యనిలయం,
ఎలమర్ర పోట్లు, నిడుమోలు, (కృష్ణాజిల్లా.)

ఫోర్టు సెంటుజార్ జెజెట్టు

30-9-30

పబ్లికేషన్

చాలెను బ్యాంక్ కస్టోమర్లందరూ పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు జనరలుగా భాయపరుపబడిరి.

సీలగిరిజిల్లా పోలీసు మాఫరిం పెండెంటు ఎల్. వి. గాన్వకార పోలీసు అసిస్టెంటు ఇన్ స్పెక్టరు జనరలుగానియ మింపబడిరి.

తెనాలి పోలీసు డిప్యూటీ మాఫరిం పెండెంటు సి. కరు జాకర నాయకుడు గుంటూరుజిల్లా పోలీసు మాఫరిం పెండెంటుగాను, తూర్పు గోదావరి పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు ఎస్. సత్య నారాయణగారు తెనాలి పోలీసు డిప్యూటీ మాఫరిం పెండెంటు గాను, అనంతపురం సెంట్రలు రిక్రూటుస్ మూలు (ప్రిన్సిపాలు డి. క్రాస్టి గారు అనంతపురం జిల్లా పోలీసు మాఫరిం పెండెంటు గాను, తంజావూరు పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు రా|| సా|| ఇ. వి. కృష్ణస్వామయ్యగారు అనంతపురం, సెంట్రలు డిక్రూటుస్ మూలు (ప్రిన్సిపాలు గాను నియమింపబడిరి.

ఆర్. వి. మాక్వెగారు రెవెన్యూబోర్డు రెండవ మెం బరుగాను, ఎక్స్లెం కమిషనరుగాను, సి. పి. పాటర్ గారు రెవెన్యూబోర్డు మూడవ మెంబరు గాను, లాండు రెవెన్యూ అండు సెక్రెటరీలు కమిషనరుగాను, జి. టి. హెచ్. బ్రా కెన్ గారు చికాఖ పట్నం జిల్లా కలెక్టరు గాను, ఏ. జి. ప్లే కు గారు బల్లారి జిల్లా హోస్పేట డివిజనుకు సబ్ కలెక్టరుగాను, నియమింపబడిరి.

స్వామిశాఖలో గవర్న మెంటు ఆండర్ సెక్రెటరీయను సి. గోవిందనాయకుడు ఇండియా గవర్న మెంటు సెక్రెటరీ ముఖ్య డ్రెస్సుకమిటి సెక్రటరీగా నియమింపబడిరి.

ఖజానాశాఖ

రా||సా|| ఎస్. కేకునాయకుడు మద్రాసు రికార్డు ఆఫీసు అసిస్టెంటుకలెక్టరుగా నియమింపబడిరి.

స్వామి శాఖ

మార్పు బార్డు బర్గాడు మదనపల్లి జెంవిమేజిస్ట్రేటు గా నియమింపబడిరి.

రా||సా|| ఆర్. అయ్యకట్టిఅయ్యంగారు కర్నూలు జిల్లాకోర్టు అధికార సరిహద్దులలో అఫీషియం రిసీవరుగా నియ మింపబడిరి.

రిజిస్ట్రేషన్ శాఖ

కే. దండయ్యగారు అన్యూరెన్సెస్ రిజిస్ట్రేషన్ గా అనంతపురమునకు నియమింపబడిరి.

సానిక స్వపరిపాలనము

మేజరు ఏ. ఎం. వి. హెబ్బెగోగారు మద్రాసుపట్నం హెల్తుడైరెక్టరుగాను, ఏ. తిరుమలయ్యగారు పబ్లిక్ హెల్తు అసిస్టెంటు డైరెక్టరుగాను, నియమింపబడిరి.

ఇన్స్పెక్షన్ లెవల్
సివిల్
కమిషన్

మలయచందనము

రవాన్యూ
గా నేమింప
వచ్చును.

గనేరియా (సెగ)కు కుతారము, 3 పూటలలో గుణము కలుగును

క్రమ్యాతి పొంపిడి, వెల డబ్బీ 2-4-0 దీని కనుపానం చందనతైలం హెచ్చు 8-0-0. రెండవ ఖర్చులతో 6-0-0
గంధర్వశార్మసీ, రాయవరము, గోదారజిల్లా.

స్వల్ప ధర! ఫలమధికము!! పూర్తి తృప్తి!!

100 కి 100 గురు సంతృప్తి చెందియున్నారు

లోకామయహార కస్తూరిమాత్రలు

పిల్లలు మొదలు ముసలివారివరకు అందరి మందము, మలబద్దము, పడిసెము, దగ్గు, గూరలు, శీతల మచే కాళ్లు లాగుట, కడుపుబ్బరము, కడుపునొప్పి, పక్కలయందునొప్పి, అహారజీర్ణకాలముందు తలనొప్పి, చలిజ్వరము, జ్వరము, ప్లేగు, ఇన్ ఫ్లుయెంజా ఇంకను అనేక వ్యాధులను గుణపరచును. శ్రీలు ప్రసవించిన వాడు, స్నానమునాడు (కస్తూరికి బదులుగా) ఈమాత్రలు 4-5 ను, 2-3 తినుటపోకులలో సులలి ప్రొంగవలెను. సాంక్రామికరోగులలో నుండవలసినవారు, దినము 1-2 మాత్రలను నేవించిన ఆరోగ్యదృఢులగు లగుదురు. ఈమాత్రల సీసాలోగల అనుపానపత్రమును చూడుడు. 800, మాత్రలు గల సీసా 1-కి 4 అణాలవంతున ప్రతి హెబ్బెగోపలకు దొరకును. హెబ్బెగోపలముగా 6 సీసాలు రు 1-8-0, 12 సీసాలు 2-12-0, 25 సీసాలు రు 5-8-0.

సారస్వతానం:

మొదనుకు బలమును కలిగించి, భూపకశక్తిని వృద్ధిచేయును గావున, మొదను యర్థములను గలిగియుండు సమస్తవ్యాధులను పరిహరించి నరములకు మంచి తోణు ర కృష్ణిని కలుగజేయును. పంగితిపాటకుల కంఠస్వరమునకు మృదుమధురత్వము నిచ్చును. పాదసంపాదన ఉత్సాహమునిగిచ్చును. బలహీనత వ శ్రీలు నె త్తినుడు (నె త్తినుడు చాల మె త్తగానుండుటవలన) మాట్లాడనుగాని సదుపనుకాని పిల్లలకు సుఖదీపవంటిది 6 హెబ్బెగోప సీసా 1-కి రు 1-0-0

శ్రీసీతారాఘవ వైద్యశాల, మైసూరు

ప్రతినిధి. (సాక్షి సేవకుల గెట్టి)

అవిభక్త కుటుంబములలో

స్త్రీల యిబ్బందులు

మొనూరు ప్రభుత్వము, రేచర్లచివ విచారణ సంఘముయొక్క నివేదిక

అవిభక్త కుటుంబములు

(1)

అవిభక్త కుటుంబ పద్ధతిల పొందూ సంఘమునకు చాలా మేలు చేశారు. యిప్పటివలె లా ఆర్డరు ప్రబలని పూర్వ కాలమున కుటుంబములలోని మొంబ్బను, కుటుంబముయొక్క ఆస్తిని చెడగొడ ఆదిరక్షించెను. ఎంతవరకుగా నున్నయినా ఆస్తిని చెడగొడ నట్టె పెట్టుట ఈపద్ధతి నేర్పరచినవారి ముఖ్యాభిప్రాయము. ఒకడు ప్రయోజకుడై సంపాదించిన ఆస్తిని అతని స్వంత అనుభవము నకు మాత్రమేగాక భార్య కుమారులు కుమార్తెలు ఇతర అనుచర వర్గమునకు సంప్రాప్తమగుటకు ఈపద్ధతి అనుకూలముగా నుండెను. కుటుంబమువారి విజ్ఞానము నేర్పరితనము వృద్ధిపడ్యును పరం పుత్రా నుండుటకు యది సమర్థమయ్యెను.

కాని కాలములు మారినవి. లాఆర్డరు పాడుకొనుటవలన కుటుంబ మొంబ్బను రక్షించు అవసరము లేకపోవుచున్నది. కుటుంబమున కంతటికి ఆస్తియుండవలెనని చెప్పి సిద్ధాంతము అంతరించుచున్నది. ఇంకొకటి స్వాతంత్ర్యము, వ్యక్తిత్వము, ప్రబల చున్న కుటుంబముయొక్క స్వప్రభుత్వ, విజ్ఞానము కుటుంబకు లచ్చే ననుసరింపబడక పడుతున్న పరిస్థితులను వృద్ధి లనుసరించ వలసిన యవసరము కలుగుచున్నది. కావున ప్రస్తుతకాలమున వితాత్మక సాంప్రదాయసిద్ధాంత అవిభక్త కుటుంబపద్ధతి పూర్తిగా మారిపోవుచున్నది.

దానిభాగ సాంప్రదాయము వర్తించు వంగదేశమున యితర ప్రాంతములకంటె అవిభక్త కుటుంబపద్ధతి మెచ్చుగా విచ్ఛన్నమయిపోయినది.

కోర్టులొచ్చి తీర్పులమాలకముగా నూడ నీకద్దతి కొంత విచ్ఛన్నమగుట తటస్థించినది. అవిభక్త కుటుంబములలోని యొకడు విభాగింపబడని ఆస్తిని తన యిష్టమువచ్చినట్లు చేసికొనవచ్చునని కోర్టులు తీర్పు చెప్పినవి. మరియొకటి: ఒకడు కుటుంబమునండి విడిపోవుటకు ఉద్దేశ్యము తెల్పినప్పటినుండి తనగానే భావింపబడుచున్నాడు. విద్య విజ్ఞానములక గడించిన ఆస్తి తన స్వంతమేకాని కుటుంబ మనకు న్యాయకాన్త్రప్రకారము చెందజేరదని కోర్టులో తలచుచుండుట అవిభక్త కుటుంబపద్ధతికి మూడవ వివాదకారణము.

అవిభక్త కుటుంబపద్ధతిలన లాభము లుండి యున్నను యిప్పుడు నష్టములుగూడ చాల కలుగుచున్నది. ప్రతివాడును కష్టపడి కుటుంబముకు పాస్ చేయుట కిది సమర్థము కాక పోవుచున్నది. ఈ పద్ధతిలో పెద్ద వానిపై పోషకాభారము ఆధారపడుటయు, యితర మొంబ్బను సోమరులై యుండుటయు తటస్థించుచున్నది. పెద్ద పెద్ద వ్యవహారములు చేయుటకు కుటుంబమునండి ఆస్తివచ్చుట చాల కష్టమగుచున్నది. ఇట్టి లాభదాహకమునకు పనులను నిర్వహించుటకు నూడ మొంబ్బనులో యిప్పులేకున్నది.

ప్రస్తుత పద్ధతులన యెరికివారేయై పూర్వమువలె భోజనాదికముల నొక్కచో చేయుట గూడ లేదు. కుటుంబములో కలహములు వృద్ధిచుచున్నవి. ఇంటి పెద్ద తన యిష్టము వచ్చినట్లు చేయదలచినచో నీచులేదు. ప్రతివాడు ఆటంక పెట్టుచున్నాడు. ప్రతివాడు భాగము పంచుకొని లేచిపోయెదనని భయపడవచ్చును.

అవిభక్త కుటుంబములలో స్త్రీల హక్కులు

(2)

ఈ అవిభక్త కుటుంబపద్ధతి స్త్రీలకేమియు లాభదాయకముగా నుండుటలేదు. దీనిమూలకముగా వారి కనేక కష్టములు కలుగుచున్నవి. ఆస్తిలో వారి హక్కులకు భంగము వాటిల్లుచున్నది. అవిభక్త కుటుంబములో తమకు భాగము రావలెనని వారు కోర నీలలేదు. వారు కొంత ఆస్తినిపొందినను దానికి అనేకనియములు లుండును.

భాగము స్త్రీలకు లేదు

వితాత్మక సాంప్రదాయమున భాగమునకు హక్కు పురుషులకే యున్నది. పురుషులతోపాటు భాగ మడుగుటకు స్త్రీలకు హక్కులేదు. భర్త ఆస్తిలోనుండి పొందింపబడుటకు హక్కుదారయైనను తన భర్త ఆస్తిలో భాగము స్త్రీకిలేదు తల్లి కుమారులతోపాటు భాగమడుగుటకు నీలలేదు.

ఒక అవిభక్త కుటుంబములోని మొంబ్బను పోయినచో ఆస్తిని యింక మెంబ్బను పంచుకొందురు. దీనివలన స్త్రీలకు చాలాకష్టములు కలుగును. ప్రతివాడును ఆస్తి పంచుకొని భాగములను లాకాలే గడచి పోయియుండును. తనకొకటి భాగము మామెకుగడు. ఆమెకు దిక్కుబాటి భరణభూగిజలు మాత్రమే ఎక్కడవైనా వా యాది వాడు న్నాడా యని చూతురు గాని ఆ త కష్టమని నుఖములలో పాల్గొని, కేవలం ఒక్కదేహముగా పరిగణింపబడు భార్యకు హక్కు లేదు గదా?

ఈపద్ధతివలన నింకొక కష్టము కలదు. కుటుంబము యొక్క ఆస్తిని పరిపాలించు తండ్రి పితృత్వమునుండి కుమార్తెలకు వారి యవసానులనుబట్టి డబ్బులుగాని, అలాకారముల మగాని యివ్వ నీలలేదు.

(3)

స్వార్థిత్వము

అవిభక్త కుటుంబములలో చేరిన యొకడు ప్రత్యేకముగా సంపాదించుకొనిన ఆస్తిని నూర్చి యిప్పుడు వర్తించుచున్న లా ఆంధ్ర తృప్తికరముగా లేదు.

ప్రత్యేకముగా సంపాదించుకొనిన ఆస్తి యనగా నేమి? గంభీరము ఈ క్రింది ఆస్తిని ప్రత్యేకపు ఆస్తి యని వ్రాయుచున్నాడు.

(1) తన స్వంతకష్టమునై సంపాదించుకొనినది గాని, ప్రత్యేకముగా తనడబ్బును కట్టుబడి పెట్టి పొందినలాభములు గాని, అవిభక్త కుటుంబమునకు నష్టము కాకుండ గాని కుటుంబ సహాయములేకుండాగాని తన పరపతియిన నాధారపడి సంపాదించిన ఆస్తిగాని ప్రత్యేకపు ఆస్తి.

(2) చదువులన పొందిన లాభములు.

(3) వివాహిది సమయములయందు పొందిన కట్టుములు.

(4) తండ్రి, దత్తుచేసి కొనినవాడు, తండ్రికిండ్రి, తండ్రి తండ్రియొక్క తండ్రి నుండిగాక యితరలనుండి సుగమించిన ఆస్తి దానిభాగ సాంప్రదాయము ప్రకారము యెవరుండి పొందిన ఆస్తియైనను ప్రత్యేకపు ఆస్తియే యగును.

ఈ ప్రత్యేకపు ఆస్తి స్త్రీలకేమియునకు కారణభూత మగుచున్నది. వితాత్మక సాంప్రదాయము ప్రకారము "కుటుంబమునకు నష్టము లేకుండ" స్వంతముగా సంపాదించుకొనిన ఆస్తి స్వంతకాస్తి, దీనికి పూర్వకాలమున చాలసంకుచితముగా వ్యాఖ్యానముచేసి యెంతవల్లూభమున కుటుంబమునండి పొందినను దానినుండివచ్చు ఫలితము కుటుంబమునకు చెందవలెనని చెప్పుచుండిరి. కాని యిటీవల దీనికి కొంచెము వికాలముగా వ్యాఖ్యానము చేయుచున్నారు.

కుటుంబ సభ్యులపై పెద్దచదువులు చదువుకొని, దానిలన ఆర్జించిన ధనము ప్రత్యేకధనముగా పరిగణింపబడవలె నని న్యాయస్థానములు తీర్పు చెప్పుచున్నవి. ఇటీవల ఒక కేసులో బొంబాయి న్యాయస్థానమువారు జైవిధముగా తీర్పుచెప్పగా ప్రీతికాన్సిలువారు వ్యతిరేకముగా తీర్పుచ్చి యేవిధముగా సంపాదించినయా స్త్రీయైనను సరే అది అవిభక్త కుటుంబమునకు చెందవలెననియు, భాగస్థు లందఱును పంచుకొనవలెననియు చెప్పిరి.

కావున నిప్పుడు కోర్టు కొంచెము వికాలముగా వ్యాఖ్యానము చేయుచున్నను లా తృప్తికరముగా లేదు. స్త్రీలకు గాని విద్య, విజ్ఞానముల వలన సంపాదించబడిన ఆస్తి స్వంత ఆస్తి యనియు, అది అవిభక్త కుటుంబమునకు చెంద నేరదనియు కాసనముచేయుట అవసరము.

లామెంబర్ లోపమును సవరించుటకై చాలకాలమునుండి ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. మొట్ట 1891 సంవత్సరములో సర్ వి. భావ్యమయ్యగారు మద్రాసు కాసనభలో నొక క సనమును ప్రతిపాదించిరి సెలెట్ట కమిటీలో నీది సవంప జడెను. కాసనభలోను దేశములోను తీవ్రచూపుచర్చలు జరిగిన పిదప 9 సంవత్సరములయిన తరువాత నది చట్టమయ్యెను. కాని హిందూసంఘము దానికి వ్యతిరేకముగా నుండుటచేత నది రద్దుచేయబడెను.

ఇటీవల యమ్, ఆర్, జయకరుగారు భారత కాసనభలో నీ విషయమై యొక బిల్లును ప్రతిపాదించిరి. అది యామోదింపబడెను.

దీనికి చెప్పు ఆధ్యంతరములు క్రొత్తవిగావు. ఇది యామోదింపబడినచో అవిభక్త కుటుంబ పద్ధతి నాశముననియు, తండ్రిలు పిల్లలకు చదువుచెప్పించరనియు నైయున్నది. బిల్లును ఆమోదించినవారు ఈ రెండు వాదములను తీవ్రముగా ఖండించిరి. పిల్లలు పెద్ద వారై విద్య వలన సంపాదించు ధనమును దాచుకొందురను కారణమున తండ్రిలు పిల్లలకు విద్య చెప్పించరని చెప్పుట హిందువులగువారిపై మహా హింస వైన నింక మోక్షమయై యున్నది. రెండవదానిగూడ వారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు విద్యాభివృద్ధి తాము సంపాదించిన ధనములో కొంత యితర పోదకులకుగాని తల్లిదండ్రులకుగాని యివ్వరని తలచుటకు కారణ మని తెల్పిరి.

కావున యీ విషయము రెండుసంవత్సరములుగాను ము ఈ రెండు సంవత్సరముల ను నూ ఆట్టలో కివ నె ము లో కలవు అవి ఈ క్రిందివి: ముగా నన్నది "స్వంతకష్టము నుండునె లెలివి లే లల వ ల గ ను చు దు వు సు కష్టమలనను అవిభక్త కుటుంబములో చేరినవారు సంపాదించుకొను ఆస్తి స్వార్థితమగును. కుటుంబముయొక్క ఆస్తి సహాయముచేత సంపాదించబడవలెదనియు, ప్రత్యక్షమున సామము లేక లభించినదియుగూడ స్వార్థితమగు ప్రత్యేకాస్తియే యగును. ఈ ఆస్తిని సంపాదించు సమయమునగాని, అంతకుముందుగాని అవిభక్త కుటుంబమునకు జేరినవారు కుటుంబముయొక్క ఆస్తిచే పోషింపబడెనను విషయముగాని, విద్యార్జునులు గరపబడెనను విషయముగాని యిందుకు ప్రతిబంధకము కాకాలదు.

2 మైవిధముగా ధనమును సంపాదించినవారునీల నానూ వ్రాయకుండ చవిపోయినచో ఆ కుస్తి నవారములకు, స్త్రీలకును పురుషులకును చేదుక.

(4)

ఈ కష్టమునుండి తొలగుటకై అవిభక్త కుటుంబమునుండి యెప్పుడు పట్టిక నన్నకు మొంబ్బను తొలగిపోవచ్చును. ఈవిభాగము తన యిష్టముమీద నాధారపడియుండును గాని యితర మొంబ్బనునమ్మి యతసరము లేదు.

ఇట్టి ఉద్దేశ్యము గలవాడు విభాగము జరుగక ముందే చనిపోయినచో నతనిభార్య ఆస్తికి హక్కుదార కనును. ఉద్దేశ్యము స్పష్టముగా తెలియజేయబడినప్పటినుండి, అతడు విభాగ మైకట్టే యని యెరుంగుట ముఖ్యము.

ఈయిష్టము అనేకవిధములుగా తెలియజేయవచ్చును. ఈవిషయమై లా స్పష్టముగా నుండుట యవసరముగాన భరిష్టాగ్రహార్థము నైలుచేసి, ఆ సోదీనును ఇతర మొంబ్బనుకు పంపవలెనని మేము సహా నిర్ణయింపము. ఉత్తరము రిజిస్టరు పోస్టుద్వారా పంపవలెను. ఈ విషయమై మా సలహాలు 9-వ క్లాజులో తెలుపబడినవి.

స్త్రీలబంధువులకు భాగము

పంచుకొనవచ్చును అవిభక్త కుటుంబములలో స్త్రీల హక్కు లెట్టివో యిప్పుడు విచారించవలెను.

ప్రతిపురుషుడు తనభాగమును పంచుకొనవచ్చుడై స్త్రీలకు యింతింతని యేర్పాటుచేయవచ్చును. ఈ ఆస్తిలోనుండి యితరు వివాహము కాని కుమార్తెలకు వివాహములు చేయవలెను, వితాత్మక సాంప్రదాయమున భాగమున కర్పణకు స్త్రీలు కలరు. వారు భార్య, తల్లి, నాయనమ్మ, కాని వీరు తమభాగము నకై దావాతెచ్చుటకు నీలలేదు. విభాగము జరుగునప్పుడు భార్యకు కొడుకులంతభాగము నివ్వవలెనని యున్నది. ఆభాగమును తనభర్త కగూడ ఇవ్వకుండ ఆమె స్వయముగ అనుభవించవచ్చును. ఉట్టులే తల్లి, సవతి తల్లి గూడ కొడుకు భాగముంత భాగమును పొందవచ్చురాలు. నాయనమ్మకు కుమారుని కుమారునికి వచ్చు భాగము యివ్వవలెను. ఈ ఆచారములు దక్షిణదేశమున తప్ప ఇతర చోట్ల అనులలో నున్నది. ఈవిషయము చాలముఖ్యము గాన ఎక్కువ వివరముగా చర్చించవలసి యున్నది.

పూర్వకాలమున విభాగములు జరిగినప్పుడు భార్యలకు తల్లిలకు కుమార్తెలకు ఇప్పటికంటె నుంచి యేర్పాటులు చేయబడుచుండెడివి. తండ్రి బ్రతికియుండగా విభాగము జరిగినచో ఇంటిలోని సామగ్రి భార్యసొమ్ములు అతనిభార్యకు ప్రత్యేకింపబడుచుండెడివి. పురుషులు సమానముగా పంచుకొని వారి భార్యలకు ప్రత్యేకముభాగములు లేనప్పుడు సమానభాగములు వారివీరితపర్యంతము భార్యలకు గూడ ప్రత్యేకింపబడుచుండెడివి. తండ్రియనంతరము విభాగము జరిగినచో తల్లి, నాయనమ్మ కొడుకులతోపాటు సమానభాగములు పొందుచుండెడివారు. పెండ్లిగాని ఆడపిల్లలు భాగములో సాల్పనంతు పొందుచుండెడివారు. కుమారులు కలిసియుండవలెనని నుండవచ్చును. విభాగము కావలెనని చెప్పుటకు వారిభార్యలకు న్యాయ సమర్థతమగు హక్కులేదు. వారికిపోషకమునకంటె మెచ్చునాకులే కుండెను. తండ్రికి మగ సంతానమున్నప్పుడు ఇప్పుడు యిదియేలా ఈ విషయములో వితాత్మకమను, దానిభాగ సాంప్రదాయమునకును భేదము కలదు. దక్షిణదేశములో పూర్వమున్న హక్కులను పునరుద్ధరించుట యవసరము లేదా యని విచారించుట ప్రస్తుతము.

స్త్రీలకు ఆస్తిలో భాగము నిచ్చుట యవసరమని చెప్పుచు జోషీగారు రెండువిషయములను స్పష్టముచేయుచున్నారు.

(1) స్త్రీలకు భాగమును పొందు హక్కును పురుషులకు రించవలెను.

(2) ఆస్తిని కలిగి యుండుటయందు స్త్రీలకు పరి వితాధికారములే కలనను గూత్రమును పదలివేయవలెను.

జోషిగారి వాదములు

పూర్వము ఋషిశ్రేష్ఠులకు ధర్మశాస్త్రము ప్రకారము భార్య భర్తలో రేహను స్వప్నముగా నందగా యిప్పుడు వారికి భాగము లేకుండా పోయినది. వారికి ఉండుటకు, బ్రదుకుటకు ధర్మము లేవు మరేదేమియు హక్కులేదు. వారడ, పిష్ట, మను, బృహస్పతి, యాజ్ఞవల్క్య మహర్షుల ప్రకారము అవివాహితలకు కుమార్తెలకు వాల్లవభాగము ఆస్తియివలెనని యున్నదని వారు తెలుపుచున్నారు. కేవలము వివాహపు ఖర్చులనిమిత్తమే యీ భాగమివ్వబడుటలేదు. ఈహక్కును పునరుద్ధరించుటచేత స్త్రీలస్థితి బాగుపడును. ఇట్లుచేయినచో బాలికలు చదువుకొనవచ్చును.

ఈ విషయములో జోషిగారు 4 సూచనలు గావించుచున్నారు. 1. వివాహసమయమునండి భార్య భర్త ఆస్తిలో భాగస్వాలుగా తలపడవలెననియు తన కుమారుని భాగముంతభాగము ఆమెకు యివ్వవలెననియు ఆయన కోరుచున్నాడు. కాని ఆమె భర్తజీవితకాలములో విభాగమును కోరరాదు.

2. సురక్షకాలమున అవిభక్తకుటుంబములో ఆమెభర్త భాగస్వామ్యముండి పిల్లలులేనిచో భర్త ఆస్తిలో నామెకు సగభాగము రావలెను. తక్కినభాగము అవిభక్తకుటుంబములో కలసియున్నవారికి పోవలెను.

3. భర్త విభక్తమైనతరువాత చనిపోయి, పిల్లలులేనివాడయినచో ఆయాస్తియంతయు భార్యకు చెందవలెను.

4. కుమార్తెకు భాగముగట్టున హక్కుండవలెను. అన్నలకు వచ్చుభాగములో నామెకు పాతికభాగము రావలెను.

ఆయన సూచనలను స్త్రీలకు సంపూర్ణముగ రక్షణ యందునని ఆయన చెప్పుచున్నాడు.

మా సలహాలు

పూర్వపు స్థితిని సంపూర్ణముగా పునరుద్ధరించుట వీలగునని మాకు తోచును. కొంతకుండి మాత్రమే కుటుంబము యొక్క ఆస్తిలో భాగ ముండవలెను. వాటిని కొన్నినియను ములతోనే యుండవలెను గాని, నియమరహితముగా నుండజాలదు.

భర్తలో కాపురము చేయు నామెకు భాగము ఆవసరములేదు. భర్త లేనివారికి భాగమిచ్చుట ఆవసరము.

భర్త బ్రతికియున్నను లేకపోయినను కలికి భాగ ముండవలెను. నాయనమ్మకు, నాయనమ్మ ప్రతిభామహిళ భాగ ముండవలెను. ఇంక కుమార్తెల విషయమై తెల్పదము. వివాహము జరుగవలసిన కుమార్తెలు చెల్లెండ్రుమాత్రమే భాగమున కర్హులు. అవివాహితలే తండ్రియిడగాని, అన్నయిడగాని ఆధారపడవలెను. వివాహమైనవారు యింకొక కుటుంబములో నికే పోయెదరు. కావున భార్య (భర్తపోయినది), తల్లి, అవివాహితయున కుమార్తె, చెల్లెలు మాత్రము భాగమున కర్హులు. అవిభక్త కుటుంబములో నొకడు చేరినను సకే, చేరకపోయినను సకే వీరు భాగమున కర్హులే. తల్లికిని, భార్యకును కుమారుని భాగములో సగ ముండవలెను. అవివాహితయున కుమార్తెకును చెల్లెలికిని వాల్లవభాగ ముండవలెను. ఈ భాగములు వారి స్త్రీధనముగా పరిగణింపబడి వానిపై వారివారికి సంపూర్ణ నిర్మిరోధాధికారము లుండును. ఈసలహాలు ఆరు 10 క్లాసులలో వివరముగా పొందుపరచబడినవి.

(6)

దత్తు

దత్తు హిందూ విశేషపురుషుల లాభదాయకమని చెప్పవీలులేదు. దత్తు చేసికొనిన యామెకును, పిల్లవానికిని ప్రేమ లేక పోవుటవలన చాల సందర్భములలో తగాదాలు కలిగి తల్లి నష్టపడవలసి వచ్చుచున్నది.

దత్తు భర్తకేని భార్యకుండరాదు. ఇందుకుగూడ నియమములకులవు. భర్త అధికారమిచ్చినగాని భార్య పెంచుకొనజాలదు. ఈ అధికారము లేనప్పుడు భర్త సమీపము అధికారము నివ్వవలెను. వాలో చాలయిది స్వార్థపరులగుటచే నివ్వరు. కావున యిందు విషయమై మేము యీ సలహాను చేయుదుము. భర్త స్వప్నముగ చెప్పినప్పుడును, ఒకరికంటె అతనికి హెచ్చు భార్యలున్నప్పుడును పెద్ద భార్యకు పెంచుకొను అధికార మన్నవనియే భావించవలెను.

దత్తుచేసికొను నామెకును పిల్లవానికిని తగాదాలు వచ్చి ఆమె నష్టపడకుండ కొన్ని పరసుల శిర్మగచుటగుండవలయును. ఇప్పుడు వర్తిండుచున్న లాహిన దత్తు జరుగగానే పిల్లవాడే ఆస్తికంతయు అధికారియగుచున్నాడు. తల్లికి ధర్మము లేవు చేరుకున్నట్లులేవు. కాని ఒకస్త్రీ దత్తుచేసికొనుటకు పూర్వము

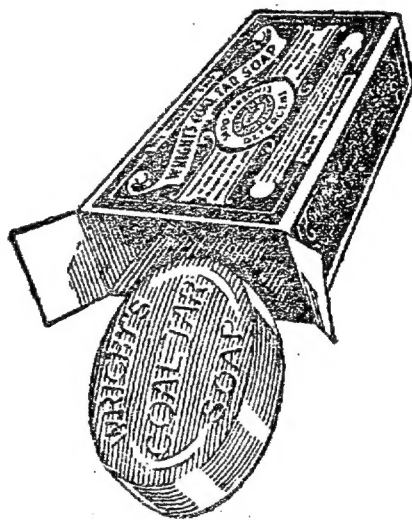

ఈ సబ్బు

మీ యాకృతిని సంరక్షించును

హిందూదేశమందు గల అత్యుష్ణమువలన కలుగు నష్టమును, శరీర యాకృతిని, స్వచ్ఛతను గాపాడగలిగి, చర్మవృద్ధి చేయగలిగినది వైట్సుకోల్ టార్ సబ్బు యొకటి మాత్రమే.

దీనియందు గల ఓషధీశక్తులవలన అంటువ్యాధులను రాకుండ గాపాడగలదు.

**WRIGHT'S
COAL TAR
SOAP**

బంగారువెన్నెగల సబ్బు.

పోల్ వజెంట్ల:- టి. యస్. ఆర్. గిల్లెట్,

17 ఎ, ఆర్మీనియన్ స్ట్రీట్, మదనాపూ.

**మసూరీలో కాంగ్రెసు
నాయకుల సమావేశము**

భారత కాంగ్రెసు కార్యదర్శి గోవిందమాలవ్యగారు మసూరీ వెళ్లుట అలవాదు, ఆక్టోబరు 2:—ఈ నెల 7 న తేదీని లక్నోలో భారత కాంగ్రెసు కార్యసంఘసభ జరుగును గాన ఆగటికి వెళ్లుటకు ముందుగా చాలకుండి కాంగ్రెసు నాయకులు మసూరీలో కలిసి ఆలోచించెదరు. అందులకు భారత కాంగ్రెసు కార్యదర్శి పండిత గోవిందకాంత మాలవ్యగారు సేతువుదయమున ఆలవాదునుండి మసూరీకి వెళ్లిరి.

అమృతసర్ డిక్టేటరు అరెస్టుగుట

అమృతసర్, పెద్దెంబరు 26:—నానిక 21 వ డిక్టేటరున బాబాజీరాంజీగారు బ్రిటిషునోబుల్స్ బాంబేలో లాల్ 10 మందిలకు ఆరెస్టుచేయబడిరి.

(ప్రీ ప్రె.)

కొన్ని పరతులు చేసికొనవచ్చును. కొన్ని పరతులు పెట్టుకొనిన ఆస్తిమీద నుండ ఆమెకు సంపూర్ణాధికారము లుండవు. ఆ భాగములో నామె కుమార్తెలకు కొంతభాగ మిచ్చివేయుటకు ఆమెకు హక్కులేదు. స్త్రీ కొన్ని పరతుల శిర్మగచుకొనట వ్యాధుసమృతమని. స్త్రీకొన్నియవారు తీర్మానంబిరి.

కావున యీక్రింది సలహాలు చేయుచున్నాము.

1. విశేషపు దత్తుచేసికొనినచో నామె భర్త నుండి వారసత్వమువలన పొందిన దానికింటె యితరమైన స్త్రీధనము పై యామెకుగల సామ్రాధికారము పోదు.

2. ఎప్పుడు బట్టిన నప్పుడు కుటుంబముయొక్క ఆస్తిలో తనకు మనోవి పొందుటకు హక్కుగాని లేకా పెంపుడు కొడుకు ఆస్తిలో సగభాగము పొందుటకుగాని ఆమెకుగల హక్కు పోదు.

3. తన ఆస్తిని పరిపాలించు కొనుటకుగాని పెంపుడు కొడుకు మొహరిటీలో అతనికి పోషకురాలుగా నుండుటకుగాని హక్కుపొదు.

4. తల్లి శ్రేయమునకై పెంపుడుకు ముందు చేసికొనిన యేర్పాటు లన్నియు చెల్లును.

గోపాలపురం, కొత్త పేటపాడు, గోదావరి లా.

ପ୍ରତିଷ୍ଠାପନା

స.భ జరుగుట

సాక్షిత్వోపేక | పదానము

విన్నపించిన వాని చెన్నపురిలో శ్రీ గాంధీ సహాయము
 కలిగి జన్మదినోత్సవము జరిపవలయుగా జరుపబడినది. ఉదయ
 మాన తెలుగు కేంద్రములో జాతీయగీతములతో, యూరేగింగు జరి
 గెను. పైలాల్పాదం పి. యస్. హైస్కూలు విద్యార్థులు
 సాంఘిక కాలము యూరేగింగు జరిపిరి. సాయంకాలము చైనా
 బహుళవంతు 'ఆలికవహము' నుండి స్త్రీల సమైక్యసంఘమువారు
 గోఖలే హాలువరకు సూరేగింగు జరిపిరి. గుజరాతీ స్త్రీలు పెక్కు
 మందియు, బాలబాలికలను, యితర ప్రజలు నుమారు విడువం
 తలచి సూరేగింగులో పాల్గొనిరి. గోఖలే హాలు నిది 5-10
 మీటర్ల లతు కేరసు. పిమ్మట నొక య ర x ౧౦ బ సే పు
 తా గీతములు మిం ది, గుజరాతీ, తెలుగు మున్నగు
 భాషలలో జాతీయగీతములను పాడిరి. 5-80 ఘంటలకు సభ
 ప్రారంభ మగునకి గోఖలే హాలు ప్రజలతో పూర్తిగా నిండి
 యుండెను. వాల్తానూరు మిస్సు ముఖైను. (ఈసభ చెన్న పురి
 స్వదేశీ సంఘ, స్త్రీల సమైక్య సంఘ యాజన సంఘముల యాజ
 నాధ్యక్షులను జరిగెను.) డాక్టరు మత్తలక్ష్మీరెడ్డిగారు సభకర్త
 పదవిని వహించి, జరిగిన పాల్గొనినవారిలో ముఖ్యులు:—శ్రీ
 రంగారావు పి. కంగస్వామి శయ్యంగారు, సి. ఎన్. మత్తురంగ
 రావులనాథుడు, జువోర్ బహుమద్ సయ్యద్, ఎం. భక్తవల్లభ
 నిలుదెంచుడు, పి. ఎన్. భామ్రాణచెట్టి, సి. ఎన్. గోవిందరాజ
 నెంబరెంచుడు, ఎం. ఎస్. నట్రామగిర్యాంధర్, ఆర్. చిన్న
 సోమసత్యంగార్య, ప్రమతులు కదిన్నసలి, అంబుజమ్మో,
 జ్ఞానమ్మో, లక్ష్మణరావుసలి, స్వామినాథకృష్ణసలి, భాధవ
 కృష్ణసలి.

అట్లే అలక్ష్యం అవుతుంది.

భక్తమనస్సుఁ జేయవలెదామఁ గారి కుమా రైరియవును, సుగం
 దుని ను బాలికలము బాలీయగీతముల బాడుటతో నభిప్రా
 సాదించుచును. భక్తభక్తులును గాంధీమహాత్ముని జన్మదినోత్సవ
 బాడుటతోను జరిగిన కార్యము, క్రిష్టియమిద నూజువనుకుడు పోటీ
 క్రీడలలోనుండును, నాటియగీతముల బరీక్ష జేయెను నుత్తీర్ణుల
 జనున (క్రిష్టియభక్తులను, బాలబాలికలను అధ్యక్షులు బహు
 సుఖించును బండ్ల పిట్టెరి. బహునుకులను పొందినవారిపేర్లు యీ
 సందర్భకాలమున గుననగును.

అందుచేతనే మహాత్ములకు రక్షణ కలుగును ప్రారంభం
అందుచేతనే మహాత్ములకు రక్షణ కలుగును ప్రారంభం

అధ్యక్షులు

[illegible]

అందుచేతనే ఈ ప్రాంతం అభివృద్ధి చెందగలిగింది. అందుకే ఈ ప్రాంతం అభివృద్ధి చెందగలిగింది.

తీయలు ననుగ్రహింప వేడుచున్నామనియు, మహాత్ముడు భారతీయ దాస్యవిముక్తికై యేర నవభరించు చున్నాడనియు, మహాత్మునిపై భక్తిని ప్రకటింపదలచినచో వారి మార్గమునవలంబించుట తప్ప వారి గుణగణములను కీర్తించి యారాధకుండైన ప్రయోజనములేదనియు పట్కిరి. రాష్ట్ర ప్రయత్నములు విఫలమగుటకు బ్రిటిషు భారత ప్రభుత్వములే బాధ్యులుగ నుండరాజప్రతినిధిగారు కాంగ్రెసువారిని ఇంచులకు బాధ్యులనుట పాడిగాదు. కాంగ్రెసే దేశమునందు నిజమగు పలుకుబడిగల ప్రతినిధి సభయని సర్వజనలచే నంగీకరింపబడి యుండగా కాంగ్రెసువారిచే బహిష్కరింపబడిన రౌండుటేబిలు సమావేశమున కరిగిడి భారత సభ్యులు ప్రజాప్రతినిధు లెన్నటికిని కాబాలరు. గాంధీమహాత్ముడు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య సారమును కోరియుండెను. అధినివేశము లనభరించు స్వాతంత్ర్య మిద్దయే. అట్టిచో ధీని కంగీకరించుట బ్రిటిషు ప్రభుత్వమునకు కనీస ధర్మము. కావున రవుండుటేమిని సభ విఫలమైనచో అందుల మనము చింతింప బనిలేదు. ఏమనగా అప్పుడు భారతీయు లెల్లరును ఏకగ్రీవముగా స్వాతంత్ర్యమునే వాంఛింతురు. సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము భారతవర్షమునందచిరకాలముగానే నుద్భవించితిమి కాగలదు. ఈజినములందు బాలభాతికలు, యువకులలో జనించు యువశాహును జూచినచో పెద్దవారసమధులైనను యువకులు భారత స్వాతంత్ర్యక్షేపిని చేపట్టగల రిను విశ్వాసము తమకు దృఢముగా నేర్పడినదని నడిచిరి, కుడుకు ప్రజలెల్లరును వదేశీ వస్త్రధారణాగార మొనరించి, ఖడ్గకు స్వదేశీవస్త్రముల ధరింపవలెనని కోరిరి, శ్రీమతి రుక్మిణిబేసే గారు నీజరాతి భాష యందు మహాత్ముని లోకమ్యాన్వితను కీర్తించి, ఖడ్గకు భారతావతేక్షతను నొక్కి చెప్పిరి.

శ్రీ వ. రంగస్వామి అయ్యంగారు

‘హింసా’ పత్రికా సంపాదకులను శ్రీ రంగస్వామి అయ్యంగారు మాట్లాడుచు గాంధీజీహాత్యుని 62 వ జన్మదినోత్సవము భారతదేశమున దీర్ఘ కాలము స్మరింపబడగలదని పత్రికా భారతదేశ స్వాతంత్ర్యోద్యమమును బట్టి యాలోచించిన భారతదేశపరిశ్రయం దీ జన్మదినోత్సవము ను ప్రసంగింపమై యుండగలదు. గాంధీమహాత్ముని కొలదివారముల క్రితమే సందర్శించు యాసామాన్యభాగ్యము నాకల్పింపది. ఈ దేశము యొక్క భావిభాగ్యోదయమును గూర్చియు, మహాత్ముల తదనుగూర్చియు, గాంధీమహాత్మున కేపుడు పూర్వమునందు కంటెను అత్యధికమును విశ్వాసముగలదు ఇదిర రాచకీయ నాయకులపైతాళక గాంధీమహాత్ముని యాలోగ్య విపుడు మిక్కిలి చక్కగా నున్నది. వారిని సందర్శించెడివార లందర యను వారియందును సంతోషోత్సాహములు అంటువ్యాధి వలె వ్యాపించుచున్నవి. గాంధీ మహాత్మునకు చెన్నరాష్ట్ర ప్రజలయందు మితమును విశ్వాసము గలదు. తమిళులు దక్షిణాఫ్రికాయందు తమ కెంతయు తోడ్పడిగనియు, వారియందు తమ కనుఁగితివిశ్వాసము కలదనియు మహాత్ముడు నాతో పలకూడలు నుడివియుండెను. ఇదియే మహాత్ముడు తమిళుల కొసంగిన సందేశము. ఈ సందేశముతో నేనెంతయు ఉత్సాహ పూరితుడ నైతిని.

గాంధీజీ హాత్మకుడు సంపూర్ణాశోగ్యముతో పెక్కు-సంవత్సరములు పరిజ్ఞునట్లును, వారి దివ్యాదర్శములను మన మనుసరింపగలుగునట్లు, శక్తియుసంగంపలసినదిగ ఈశ్వరుని ప్రార్థించుచున్నాను. ఈ దేశమున మనము గాంధీజీ హాత్మకుని గూర్చి తలపోయుచున్నపుడు 'కేవలము వారి సాంఘిక రాజకీయ నేపాత్మ్యములనే గాక, మహాత్మాపుణ్యజీవితాదర్శములను, వారి నిష్కలంక పరిపూర్ణ జీవితమును గూడ మనములక్ష్యముగైకొనుచున్నాము. తమభులలో మహాత్మునకు గల విశ్వాసమున శర్దులముని వనప్రవరనచే రుజువుచేయదగును' అని పేర్కొనిరి.

శ్రీమతి పాపాయమ్మగారు:—యిట్లునుట్టాడిరి. “ఈ రోజు మనకు పరమపవిత్రమైనదిగము. కేసు కారాగారానికి ననుభవించుచున్న గాంధీమహాత్ముని 62వ జన్మదినసౌత్వమును మనము సలుపుచున్నాము. కాని ఈసభ కలంకరించిన మీలో ఖద్దరు వస్త్రధారకు లభిస్వల్పముగా నున్నారు. గాంధీమహాత్ముని పై ఎవరికేనియూ ఆభిమాన సాదభూతులండినచో వానిని ప్రకటించుటకు ఖద్దరువస్త్రధారణమే ప్రధానసాధనము. ప్రతి వారును దినమునకొకగంట వడికినచో ఖద్దరు ప్రియమను నాటంకముండజాలదు. కావున మీరెల్లరు మహాత్మునిపై యభిమానముంచి ఖద్దరు వస్త్రధారణ దీక్షను గైకొనవలెను” అనిరి.

శ్రీ ఘనా యస్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు. — మాటాడుచు గాంధీజీవోక్తుని ప్రశంసించుటలనను, హద్ద ద్వానముల వలన ప్రయోజన మావతీయు లేదనియు, ధన్యప్రాణములను గోల్పోయి త్యాగ మొనరింప జాలకు న్ను ను ఉడుతగక్తివలె తుదకు ఖదరునెన ధరింపవలెననిరి.

శ్రీమతి కజిన్న సలిగారు :—మూట్లాడుచు తను జీవితముందు ఆశ్చర్య ప్రపంచమును ములం దిదియొకటియని పత్రిక, జగమునందెల్ల భూమి తమదని నెడబడి గాంధీ

మహాత్ముని జన్మదినోత్సవమును పత్తిశి శివనగరము తనస్వతంత్రము ప్రకటించుకొనునది.

సర్వప్రపంచముందును గాంధీయనాత్ముడు విఖ్యాత పూత
చారిత్రుడుగను, మూర్తీభవించిన పవిత్రతగును పరిగణింపబడు
చున్నాడు. మహాత్ముడు సర్వస్వతంత్రుడు కావుననే సర్వ
ప్రపంచ విముక్తికై సాటుబడుచున్నాడు. ఆత్మకై, జ్ఞాని
సలయొక్క ఆధిశ్ఠితిలను ప్రపంచమున కంతయు చాటిన తపో
ధనుడు, ఈతడు నెలకొల్పిన ఈయత్పూర్ణదర్శములు ప్రపంచ
మును శతాబ్దములగ ఆసరించి యున్న అజ్ఞాన తిమసమునుండి
విడివడ శేసినవి, కడచిన ఆరు నెలలందు వలె భారతవర్ష మిక
కొంతకాలము మహాత్ముని యడుగుదమ్ముల ననుసరించిన పక్ష
మున భారతవర్షము పాశ్చాత్య నాగ
రికతత్వ, గమస్త్ర ప్రపంచమునకును
గొప్పనిజాపారము గలపజాలును.

స్వాధీన భారతవర్ష జన్మదినము

గాంధీమహాత్ముని 62 వ జన్మదినోత్సవము సలపుటలో
స్వాధీన భారతవర్షపు ప్రభువుజన్మదినవ మహోత్సవమును సలు
పుచున్నారము. (నార్త ధ్వజము) స్వాధీన భారతవర్ష మేర్పడుట
కు భారతీయు లెల్లరును పారతంత్ర్యభావముల వీడవలెను. కడ
చిన 9 మాసములలో గాంధీమహాత్ముని స్వాతంత్ర్యోద్యమము
అంతమృచ్ఛ్యము పెక్కుశతాబ్దములనుండియు సాగ్ధ్యము కాజా
లని దివ్యమబోధమును భారతీ నారీవంశులందు జనింపజేసినిది.
వేలకొలది భారతరచుణ్ణిలూసులు జాతీయోద్యమ ముందు
పాల్గొని తమ మృచ్ఛ్య శ్రమలనులనుండి విడిపడుట గాంచిన
ఏభారతీయుని హృదయ ముప్పొంగదు? కాంతి, ప్రేమలుగను
ఆత్మశక్తియు దేశీయుల మనములందు తాండవించుచున్నవి.
భారత ప్రేమ పురుషుల కిష్టము సంపూర్ణప్రేత్సము, పురుషత్వ
ములన్నిచందున ఇంతకంటెను పరమపరిత్రసము ముండబోదు.

ముప్పదివేల భారత స్త్రీపురుషులు కారాగారము లందలి
యున్నారు. వాటొకరిని దోషము చేకబ్రతికి గలిగి
యుండుట, చేతమున నేవించుట నే నిదివరకు ఇంగ్లండుదేశమున
విరిఘ స్వాతంత్ర్యము న కై కారాగృహ
శిక్ష న ను భ విం చి తిని. ఈదేశముకొరకు
మరల కాకాగృహమున కేగుటకు నైతము నిద్రముగానున్నాను.
(వినుడు, వినుడు) కాని అది నేను తలచినపుడు జరుగునేకాని
ప్రభుత్వము తల పెట్టునపుడు కాబాలదు. ఈదేశమునందు రాచ
కీయ బై దీను వారి భాగ్యస్థితినిబట్టి వేరేయరు తరగతులగు
విభజించు పద్ధతి కేవల మన్యాయము. ఈ పద్ధతి సరే దేశముం
దైనను సహింపబడజాలదు. అంగ్ల జాతివా రిట్టి ప్రవర్తన కెం
తయు సిగ్గుపడవలెను. స్వాతంత్ర్యముకొరకై పారాదీన జాతికి
చెందినదాననై నే నీ దేశమున స్వాతంత్ర్యోద్యమముం దేశభ
వింపకుండజాలనై తిని. 20 లక్షల విరిఘ స్త్రీలు భారతీయులకు
తమ సానుభూతిని నా ద్వారా అందజేయు
చు న్నారు. విరిఘ స్త్రీ పురుషులే
గాక అంగ్ల దేశీయులందఱికి సంఖ్యాకలును, అమెరికామున్న
గు దేశములవారందరను తమ సానుభూతిని భారతీయుల పట్ల
వెల్లడించుచునేయున్నారు. ప్రపంచాభిప్రాయ మిట్లు అను
కూలమగుండగా భారతవర్షమునకు స్వాతంత్ర్యము లభింప
నిది ఈ యద్యమ మంతరింపజాలదు. చెన్న పురివాసులు తమ
వాక్య ప్రతిజ్ఞమును గాపాడుకొనవలెనని పల్కిరి

పి. ఎస్. భాష్యంచెట్టిగారు

పిమ్మట సుపన్యాసించుచు, యుపన్యాసమువలన కేమియు లాభము కలుగనేరదని తాము కారాగృహమున దెలియబాటితిమని బలిగొరి. తామును, తమ్ము బోలిన మరెకొందఱును తమ విధ్యుక్తధర్మమును నిర్వహించియుండిరి. సభాసదుల కసిన ధర్మమేమన, ఖడ్గదును ధరించుటయే. ఆనా త్రమైనను వారు కేయ దలపనినో, తమ్మేల (యుపన్యాసకుల) బ్రతుక నివ్వవలయును. (యిచట సుపన్యాసములు భాషోద్దేశముచే యశ్రుపూరితలోచనలయి.) ఆనాడేమిబల్కవచ్చునో, ఏమి బల్కరాదో దమకు దోచుటలేదు. తాము మరల కారాగృహమున కేగిన సభాసదుల కేమిలాభము, తమకేమి లాభము?

ఇంకనూ నువ్వనింపుచు భావ్యంపెట్టిగారు తాము
కారాగృహవాసమును ఖులాసాగానే గడపితిమని నడిచిరి. తమ
యదృష్టమువలన, తమ్ము మొదటితరగతి బ్రాదీగా పరిగణించుట
యు, తత్ఫలితముగా మహాపురుషుల సహవాసము కారాగృహ
మునందు తమకు లభించుటయు జరిగెను. తిరుచినాళ్ళి కారాగృ
హమునందు బొంబాయినుండి దీసికొనిరాబడిన రాజకీయ నిర్బం
ధితులతో తమకు పరిచయభాగ్యము వచ్చియుండెను. అధ్యక్షులగు
మత్తుల ట్టి రెడ్డి గారు వేలూరు జైలులు నకు
వచ్చినపుడా మెతమ్ము జూచియుండిరి. ఆ మెతము
కాననపభా సభ్యత్వమునకు రాజీనామా నొసంగినందులకు తమ
కెంతయో సంతోషముగ నుండెను. (కరతాళధ్వనులు).

మొల రత్న సభాపతి ముదలియూరుగాయ

పిమ్మట నవవ్యసించుచు, ద్రవిడ దేశమున చుట్టకొని
న భక్తాగ్రేసుల బోధలను గాంధీయహాత్ము డాచరణగో కట్టు
చుండెనని వక్కాల్పించిరి. భగవద్గీతను దినము బొందుచుండిన
పాండువుల బ్రాహ్మణుల డెప్పుడుతీసి గతియుండెరి, నా

రి మతవిశ్వాసముల నాచరణలో భిన్నములు. దేశభక్తియే ప్రజల జీవితములో ముఖ్యస్థానము వహించిన స్వాతంత్ర్య ప్రాప్తి నిశ్చయముగా గాంధీమహాత్ముడు యాభివ్యక్తము చేసినది. యుద్ధము వచ్చే దివసమునాడు విశేషప్రయత్నములను, బాహుసంఘాతములను బహిష్కరింపవలయునని యువస్వామకులు స్పష్టముగా హెచ్చరించిరి.

అధ్యక్షుల యంత్రోపన్యాసము

సభకు ముగించుచు, ముఖ్యులమీదగైకారు తమిళ భాషలో నుపన్యాసించిరి. వారి యుపన్యాససంగ్రహము — నేడు బహుముఖములను బొందినవారే యీ దేశముయొక్క భావ్యభివృద్ధికి దోడ్పడుటవలయును. మనము గాంధీమహాత్ముని సిద్ధాంతములను బ్రచారము గావించవలయును, 24 సంవత్సరముల పాటు నన్నుండి నేటివరకు మహాత్ముడు స్వార్థ విరహితమైన మానవ నేషను గావించుచుండెను. ఆరేడే బాధాభవమునకు లోనయ్యెను? స్వాతంత్ర్యము ముగియునని చిక్క నేరదని యెరింగియే. విలైండునందే గాక, ఇంకాండుజనులను, అమెరికాయందును గూడ భారతదేశమునకు మిత్రుల నేయులు గలరు.

ఎల్లరును హిందీ భాషను నేర్వవలయును. ధైర్యమును బూని, బీరుదములనుదలియే, సహ్యాగముల యందలియు వ్యామోహములను విడవలయును. ఈ ప్రపంచములో భాగినలుగా బ్రతికి ప్రయోజనములేదు.

గాంధీమహాత్మునికి ప్రతికూలముగ ప్రచారము

కారాగృహమునందనేకు లుండగ, సహ్యాగములను కాండీంచుటయు, గాంధీమహాత్మునికి వ్యతిరేకముగ ప్రచారమును సాగించుటయు పాపకృత్యమే యగును. అట్లు బ్రచారముచేయువారు దేశమునకు మేలుగావింపజోరు. మనముగూడ ప్రచారము జరుపవలయును. దేశనేషను గావించుటకు గల యానేకమార్గములలో నేదో యొకదానిపై నను సభికు లనుసరింపవలయును.

ఏ. ఆర్. ఓ. ఆచార్యగారు అధ్యక్షులకును, పోటీ పరిక్షాధికారులకును కృతజ్ఞతాపదనముల నర్పించినపిదప, బాతీయ గీతముతో శ్రీ గాంధీమహాత్ముని జన్మదినోత్సవము 7-15 ఘంటలకు ముగిసెను.

నూలువడుకు పోటీలు

బహుముఖుల నొందినవారి పెద్ద

భారతగీతముల పాడినందులకు చిన్నవారిలో చిరంజీవి, పోభాగ్యవల్లి, పట్టమ్మగౌడ్, సరోజిని, చిత్రరంజనదాసులకును, టి. ఏ. వెంకట్రామన్, రాజమలకును, తల్లి పోటీలందు ఆర్. స్వామినాథన్, జానకిరాం, సులోచన, సుబ్రహ్మణ్యములకును, రాబువు పోటీయందు శ్రీ ఏ. రామదాసు, జానాంబాల్, కమలవల్లిగార్లకును, శ్రీమతి తల్లి పోటీయందు శ్రీ రామాబాయి, కమలమ్మగౌడ్, ఆంధ్రాభిమ్యుగార్లకును, శ్రీమతి రాబువు పోటీయందు శ్రీమతి దమయంతి, సత్యవతి, సూర్యకాంతంగార్లకును పురుషుల తల్లి పోటీయందు ఆర్. పద్మనాభం, సుబ్బయ్య ఘనపాతి, సుబ్రహ్మణ్యకాశ్రీ గార్లకును, పురుషుల రాబువు పోటీయందు శ్రీ వల్లభగం, వరదాచారి, శివరామ్, సీమయ్య 4 సరిల బాలునకును బహుముఖులొసంగబడెను.

దేశమునందు పలుస్థలముల జరుపబడుట

కాకినాడ, ఆక్టోబరు 2.—గాంధీగారి 62-వ జన్మదినోత్సవము నేడెట జరుపబడెను. ఉదయమున దివ్యజ్ఞాన సభాసమందిరములో సభ యొకటి జరిగెను. (ఆ. ప్రె.)

తిరుచినాపల్లిలో సన్నదానము

తిరుచినాపల్లి, ఆక్టోబరు 2.—మహాత్మునియొక్క జన్మదినోత్సవ మిచటజరుపబడెను. దేవాలయములో సభిషేకమును ఆరంభము జరిగెను. సుమారు 800 మందికి అన్నదానము గావింపబడెను. శ్రీ. ప్రా. కో. 144 క్రింద సభలుమొదలగునానిని నిషేధించుచు బారీచేయబడినయత్త రింగునకు నమలులోనున్నది గాన సభ జరుప వీలులేకుండెను. (శ్రీ ప్రె.)

ము సీ రి

ముసీరి, ఆక్టోబరు 2.—తమిళనాడు కాంగ్రెసు సంఘమువారు నిర్ణయించిన విధమున గాంధీమహాత్ముని జన్మదినోత్సవ మిచట జరుపబడెను. శ్రీయతి జంటులింగ పడయాచ్చిగారు ఏర్పాట్ల నన్నిటిని గావించిరి. (శ్రీ ప్రె.)

ద్ర వి డ రాష్ట్రము

సాత్తూరు కాంగ్రెసుసంఘసభ

విరుదనగరు, ఆక్టోబరు 2.—సాత్తూరులో శ్రాంతకాంగ్రెసు కార్యాలయమున యీ నెల 8-వ తేదీ సాయంత్రమున ఓ. టి. పి. రామయ్య నాదార్గారి అధ్యక్షతక్రింద సాత్తూరు కాంగ్రెసుసంఘసభ జరుగెను. ఆ సభలో కాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శి సత్యగ్రహమునుగూర్చి కొన్ని తీర్మానముల నుపపాదించునని తెలియుచున్నది. (శ్రీ ప్రె.)

కే. ఎం. మున్నీ, కన్జీమాప్టరుగార్లను విడుదలచేయుట

నాసిక చెరసాలనుండి నేడుపుడయమున

విముక్తు లగుట

బొంబాయి, ఆక్టోబరు 2.—కే. ఎం. మున్నీగారిని కంజీమాప్టరుగారిని నేడుపుడయమున నాసిక చెరసాలనుండి వదలిరి. వెంటనే వారు నాసికనుండి బ్రెయినులో బయలుదేరి నేడు మధ్యాహ్నమునకు బొంబాయిచేరిరి. విజ్ఞాపకములపై నెటువైపునువద్ద కేలకొలది ప్రజలు వారికి ఘనముగా స్వాగతమొసగిరి. గొప్ప పూరేగింపుతో మాండ్రికాంగ్రెసు కార్యాలయమునకు వారిని తోడ్కొనివెలిరి.

పంజాబు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షుడు బొంబాయి వచ్చుట

పంజాబురాష్ట్రీయ కాంగ్రెసుసంఘాధ్యక్షుడు మాలా నాఅబ్దులఖాదిర్ కమరీగారుగూడ నేడే (2వ తేదీ) బొంబాయికి వచ్చిరి.

కాంగ్రెసు యోధదళమునకు యోధసాధన

కాంగ్రెసు యోధదళము నేర్పరుచుటకు ప్రాథమిక ప్రయత్నముగా నేడు బొంబాయి కాంగ్రెసుసంఘమువారు రిం మంది వలంటీరులను ప్రత్యేకించిరి. నేడు వారికి యోధసాధన ప్రారంభింపబడెను. రాయలు ఎయిరుఫోర్సునందు తెప్ప నెంట్ గానుండి యిటీవలనే ఆ పదవిని త్యజించిన పట్టర్లనుగారిని ఉపదేష్టగా నియమించిరి. ఆ. ప్రె. స్పెషల్

బొంబాయిలో కాంగ్రెసు ఖిలాఫతు పక్షములకు చేరిన మహమ్మదీయులకు ప్రబలమగు స్పర్ధ కలుగుట

పలువురుప్రముఖులు తాత్కాలికముగ

సమాధానమును కుదుర్చుట

బొంబాయి, ఆక్టోబరు 2.—రెండుతేలికసభను నిరసింపుటకు ఆ సభకు వెస్ట్ బట్టి మహమ్మదీయులకు నిరసించుటకు నేడు సాయంత్రము మహమ్మదీయుల బహిష్కారసభ జరుగునని యొకప్రకటన చేయబడెను. దానిపై బొంబాయి క్రానికలు పత్రిక సంపాదకుడు ఎస్. ఏ. బ్రెవీగారు, ఎం. సి. చల్లాగారు మరి 5) మంది ప్రముఖులును సంకీకములచేసిరి. ఈ సభకు పోటీగా మరియొకసభను జరుపుటకు ఖిలాఫతు పక్షమువారు, ప్రత్యేకపుయేర్పాట్లు చేసిరి వారము రోజులనుండియు రెండుపక్షములవారునీ తీవ్రముగా ప్రచారము చేయ నారంభించిరి.

ఖిలాఫతు పక్షమువారు నిన్నటినుండి ఉరుడు, గుజరాతి భాషలలో కొట్లాట కరపత్రములను పంచి పెట్ట నారంభించిరి. కడపటి నిర్ణయము అనుకరికగల ఒక కరపత్రమునందు “మహమ్మదీయులకు కావ్యతముగా నెవరయినానుటకే హిందువులు సత్యాగ్రహమును ప్రారంభించిరి” అని వ్రాయబడెను.

నేటిసభనుగూర్చి కాంగ్రెసుసంఘమువారును కాంగ్రెసు మహమ్మదీయ పక్షమువారుగూడ యెట్టిప్రకటనలు చేయక పోయినను రెండుపక్షములవారిలోను ఉద్రేకము చాల ప్రబలినది. నేడు సాయంత్రము ఎప్పుడోమొదానకున జరుగనున్న సభలో ప్రబలముగ గలభా జరుగనను వదంతులు మిక్కిలి హెచ్చుగానుండుటవలన పోలీసువారు మిక్కిలి హెచ్చుగానే అవకాశ వచ్చిరి. అచట 20000 మంది ప్రజలు చేరిరి. వారిలో 2000 మంది ఖిలాఫతు పక్షమువారుండిరి. ఖిలాఫతు పక్షమువారిని మోటారులారీలలో నవటికి గొనివచ్చుచుండిరి. అల్లాహ్ ఆక్బరు షాకతాల్లి జిందుబాదు మున్నగు కేకలను వేయసాగిరి.

సమాధానమును కుదుర్చుట

సభ మరియొక అగ్గింకంట ప్రారంభముననగా బొంబాయి మేజరు మున్నేనుభాయిలాల్ గారును సర్దారు సులేమాను గారినిబిదా గారును నేడికపైకి వచ్చి రెండుపక్షముల వారిని సమాధానము కలిగినదని తెలిపిరి. “మహమ్మదీయులలో రెండు కక్ష లేర్పడకుండ చేయుటకున నగరమున కాంతికి భంగము కలుగకుండుటకు నేడును లేవును యెల్లండి శనివారమునాడును యీ మాడు రోజులను బొంబాయిలో రెండుతేలికసభకు అనుకూలముగను ప్రతికూలముగను గూడ నెట్టి సభలును జరిగింపులును జరుపకుండుటకు నిశ్చయింపబడిన” దని వ్రాయబడిన ప్రకటనను మున్నేనుభాయి లాల్ గారు చదివిరి. దానిపైని మున్నేనుభాయి లాల్ గారు, సర్దారు సులేమాను కాసిం మొహతా

ఎం. సి. చల్లా, ఎస్. ఏ. బ్రెవీ, హాజీనులకు మహమ్మదు అహమ్మదుగార్లు మున్నేనుభాయి చాలమంది సంకీకములు చేసిరి. ఈ ప్రకటన చదువబడిన పిమ్మట సభకు తవ్వకము గందరము క్రమముగా వెలిసిపోయిరి. (ఆ. ప్రె. స్పెషల్)

కాంగ్రెసు యోధదళము

వరచంసుమాగారు యోధపాఠశాలను ప్రారంభించుట

బొంబాయి, ఆక్టోబరు 2.—బొంబాయిలో ముగారు బాగు శివరమణ నేడు మోటారులలో బాంబాయిలో బాంబాయిలో ప్రారంభించిరి. “మన దేశమున మాడు నెలలు సాగున చేసినంత మాత్రముననే దేశములు యోధవిద్యలో ప్రావీణ్యమును బహుభుగనుదురు. 50 యేండ్లకై నను నేనూ కేవలము భారతీయులని నియమించుట ఆసంభవములు హాస్యాస్పదము. అగ్రేమా గారు నుడివిరి. తెప్పనెంట్ ఏ. డి. పట్టర్లనుగారు యీ సాయంత్రము ఆచార్యుడుగా నియమింపబడిరి. పట్టర్లనుగారు యొక రంగరంగమున పరిచేసియుండెను. అచట గుండ్ల దెబ్బలను యిటీవల ఢిల్లీలో లాటి దెబ్బలనుగూడ పరిచాచియుండెను. తుపాకులను గురి పెట్టి కాలిబ్రులు మున్నగు పకల విషములును ను నేర్పబడును. (శ్రీ ప్రె.)

గుజరాతు

రాన్పూరులో ఉప్పు తయారుచేయుట

రాన్పూరు, ఆక్టోబరు 2.—నేడుపుడయమున చాలమంది ఉప్పు తయారుచేయుటకు గొప్ప పూరేగింపుతో బయలుదేరిరి. పోలీసువారు వారిని నిరోధించి 40 మంది వలంటీరులను అరెస్టుచేసిరి. తక్కినవారిని చెదరగొట్టిరి. వెంటనే రెండవలెగవారు సంసిద్ధులై పుష్కముడుగులలోనుండి పుష్కములీసిరి. మార్కెట్టులో 10 మణులపుష్కము వలంటీరులు విక్రయించిరి.

నిన్న సాయంత్రము రాన్పూరు సత్యాగ్రహ శివరమణ దులాబ్దులకు నుజేదారు (రాన్పూరు భవన) గారిని అరెస్టు చేసిరి.

నేడు విజయదశమియగుటచే నేడు వివిధస్థానములందు ఘనమున జరుపవలెనని ధోలీరా సత్యాగ్రహ సంఘమువారు ప్రకటించినందున పోలీసువారు నట్టి యేర్పాట్లును చేసిరి. (శ్రీ ప్రె.)

అఫవాలో పన్నుల నిరాకరణము

పోలీసువారు గ్రామమును చుట్టుముట్టుట

మారతు, ఆక్టోబరు 2.—అఫవా గ్రామమునందలి ప్రజలు భూమిశక్తును చేల్లించనందున పోలీసువారు గ్రామమును చుట్టుచేసిరి. రాకపోకలను నిరోధించిరి. కొందరిని కొట్టిరి అని తెలియుచున్నది. (శ్రీ ప్రె.)

ఆసాము రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు మొదటి పత్రికనుగూడ అరెస్టు చేయుట

గోవాలో, ఆక్టోబరు 2.—ఆసాము రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘము మొదటి పత్రికనుగూడ అరెస్టు చేసిరి. గోవాలో 157 నెక్షనుక్రింద పోలీసువారు అరెస్టుచేసిరి. (శ్రీ ప్రె.)

మధ్యరాష్ట్రము

నాగపూరు, ఆక్టోబరు 2.—నాగపూరులో మేజర్గియ పంపిన వారంటుప్రకారము నాగపూరులో అరెస్టుచేయబడిన సత్యాగ్రహసంఘాధ్యక్షుడు డాక్టర్ ప్రాథేసరు ఎం. డి. గురజాడగారికి 8 నెలలు కఠినశిక్షయును 200 జైల్కావారములు చెల్లించనిచో మరీ రెండునెలలు కఠినశిక్షయును విధింపబడినది.

నిన్ను సారామకాశాముద్దను గన్నవ మొట్ట పోలీ గోదామువద్దను పికెటింగు చేసినందులకు 20 మంది వలంటీరులను అరెస్టుచేసిరి. (ఆ. ప్రె.)

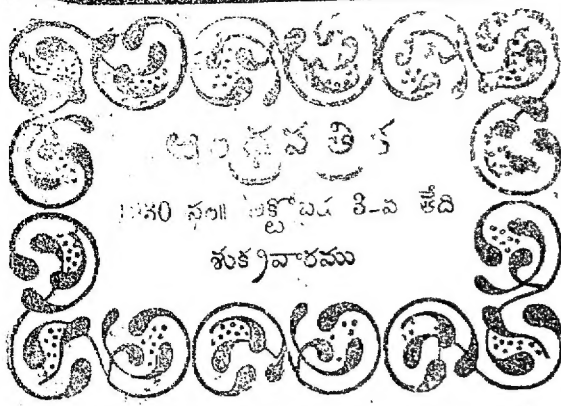
రఘుపతి వేంకటరత్నంనాయుడుగారి జన్మదినోత్సవము

పితాపురములో నూరేగింపు

కాకినాడ, ఆక్టోబరు 2.—సర్ ఆర్. వేంకటరత్నం నాయుడుగారి 68 వ జన్మదినోత్సవము నిన్నటిగోవా పితాపురములో జరుపబడెను. పెద్దయూరేగిం పోకటి వర్షమునందలి పలువీధులగుండా, శ్రీ నాయుడుగారి యెంటిఫికేషను వెల్లెను. అచట దైవప్రార్థన జరిగెను. అంతిమసాంఘికపురస్కార పురజనసభయుగూడ జరిగెను. (ఆ. ప్రె.)

24 ఘంటలలో 8868 గజములనూలు ముగియుట

బొంబాయి, ఆక్టోబరు 2.—నేడురాత్రి 12 గంటలముందు మన నెట్టెంబరునెల 24 వ తేదీనాడు రాత్రి 12 గంటలముందు 24 ఘంటలలో 8868 గజములనూలు ముగియబడినది. (శ్రీ ప్రె.)

పైమనుకమిషను రిపోర్టు:

నర్ పి. యస్. శివస్వామి అయ్యరుగారు

నర్ పి. యస్. శివస్వామి అయ్యరుగారు రిపోర్టును పైమనుకమిషన్‌లోని ప్రతినిధులకు సంబంధించిన భాగమును కడు సహేతుకముగ విమర్శించి, అందరినీ సంతోషపరచుచున్నట్లుగా చెప్పగలగవచ్చును. రాజ్యపు ప్రజలకు సంబంధించిన పనులను కమిషను రిపోర్టు నంతయు పూర్తిగా విమర్శించి, ఇయ్యది హిందూదేశపు భవిష్యత్తు కై యిట్లు ప్రబలప్రతిబంధకము కరతలామలకముగా గావించిరి. శివస్వామి అయ్యరుగారు కడుంగడు మితవాదమున వేరొందిరి. వీరు కాంగ్రెసు పక్షమునకు సంబంధించినవారు గారు. మద్రాసు ప్రభుత్వసభ్యులుగను, అడ్వకేటు జనరలుగను, బనిచేసిన శివస్వామి అయ్యరుగారు పైమనుకమిషను రిపోర్టును నిష్కారణముగ నిరసించెదరని తలంపుట కేమాత్రము వీలుకడు. ఏకారణముచే నయిన నేమి, శివస్వామి అయ్యరుగారు రౌండుటేబులనభివృద్ధిగ గూడ ఆహ్వానింపబడ రయిరి. అంత మాత్రముచే వాటి గలిగెడి లోపద్వియు నుండదు. శివస్వామి అయ్యరుగారు తమ వ్యాసమునం దిటుల తెలిపిరి:—

“బ్రిటిషు ప్రజలలో ప్రభోధముగలిగించుట నిరుపయోగముని తలంచు రాజకీయకక్షతో నాకు సంబంధములేదు. నా కింకను బ్రిటిషు ప్రజలపై విశ్వాసము గలదు.”

పైవాక్యములబట్టి పైమనుకమిషను రిపోర్టులో ముంచి గ్రహించుటకు వీరు విశేషప్రయత్నముల నలిపి, విఫలమనోరథులయినట్లు యూహింప నవకాశము గలదు.

ఈ రిపోర్టునందు అసాధారణ సామర్థ్యము గాని, రాజ్యాంగ కోవిదత్వముగాని, పరిశీలన జ్ఞానముగాని, శివస్వామి అయ్యరుగారి కేమూలను గనుపింపలేదు. మొదటి సంపుటనూ, దేశసీతినీ తిన్నగ గ్రహించెదని, వీరికి దోషము. భూరహితులు, సరికావలసిన కొందరు చేయు కృత్రిమవిభాగమును పైమనుకమిషనువారు పరిశీలనలేకుండ అంగీకరించిరి. భారతీయుల శౌర్యదైర్యములు వరుసగ సంతరించుటకు గల నిజకారణమును కమిషనువారు పరిశీలించ రయిరి. ఇటులనే సంస్థానములకును సార్వభౌమమునకును నరానరి సంబంధము గల దను సిద్ధాంతమును కమిషను వారు రంగీకరించిరి. సంస్కారముల కాధారముగ నుండవలసిన మూలసూత్రములను, వీరు నిరాకరించిరి. రాష్ట్రములకు బ్రిటిషు పార్లమెంటు వద్దని సూచించుచు, కేంద్ర ప్రభుత్వమున కి వద్దతి వనికొందని. హిందూ దేశ

గమ్యస్థానమును జేరుట కెంతకాలమువట్టునో, కమిషనువారు కొంతగా నయినను సూచించ రయిరి. సంస్థానములన్నియు ఘోరేవనులో జేరుటకు బ్రిటిషు ఇండియాగూడ వేచియుండవలెననిన, గమ్యస్థానము నెన్నటికి జేర వీలుండదను విమర్శమునందు అతి శయోక్తి గనుపింపదు. కేంద్ర శాసనసభ పరోక్షపు ఎన్నికలను సూచించుట, ఉన్న హక్కును గూడ తీసివేయుటకు హేతుభూత మగును. శివస్వామి అయ్యరుగారు సూచించినట్లు, పైమనుకమిషనువారు సూచించినవిధానము బాధ్యతతో గూడిన ప్రభుత్వమునకు విరుద్ధ మగుచున్నది.

స్వపరిపాలనము సాధ్యమగునంతవరకు హిందూదేశమునకు శాశ్వతముగ లభింపకుండుటకుగాను పైమనుకమిషనువారు ఏర్పాటులను సూచించిరి, శివస్వామి అయ్యరుగారు తెలిపి, యిరిపోర్టునందు వివేకము గాని, బుద్ధిమాత్మ్యత గాని, దూరదృష్టి గాని, రాజనీతి గాని ఏమాత్రము గనుపింప వని చాటిరి. అయ్యరుగారు నిరాధారముగ కమిషను రిపోర్టును ఖండించియుండలేదు. తాము గావింపదలచిన ప్రతినిధులను మునుపకును, ఆధారములను పూర్తిగా నుదాహరించిరి. వాని నన్నిటిని నిట నుదాహరించుటకు స్థలముచాలదు గాని, పాఠకులు వ్యాసమునంతను జదివి నత్యమును గ్రహించుట మేలగును. ఇంగ్లండులో కొందరు, అంగీకరించిన పైమను రిపోర్టు నంతను అంగీకరింపుడు, లేనియెడల, అంతను నిరాకరింపుదని చెప్పుచున్నారు. ఇట్టిపంచెమునేవైచుచో, భారతీయులు రిపోర్టునూచనల నన్నిటిని తిరస్కరించెదరు గాని, ప్రభావనూచనల నంగీకరింపజాలరని, శివస్వామి అయ్యరుగారు ఖండితముగ తెలిపిరి.

“పైమనుకమిషనువారు సూచించినవిధానము అంగీకారయోగ్యము గాదని, మేము భావించుచున్నాము. అయ్యది జాతీయశయములను తృప్తి పరుపజాలదనుటయ గాక, మూలసూత్రమే అక్రమమనియు, హిందూ దేశక్షేమమునకు భంగకరమనియు, మా యుద్దేశ్యము” అని శివస్వామి అయ్యరుగారు సూచించిరి.

1917 సంవత్సరమున మాంటాగూగారు గౌరవించిన ప్రకటనమున పైమనుకమిషనువారు మూలాధారముగ నైకొనిరి. కాని, బ్రిటిషు ఇండియాకు స్వపరిపాలన మిచ్చుటచో, యీ ప్రకటనయొక్క ముఖ్యద్వేష్యముగాని, సంస్థానములతోగూడిన ఇండియా కంతకును గాదని, శివస్వామి అయ్యరుగారు తేటపరచిరి. పైమనుకమిషనువారు దీనికి అపార్థము గావించి, సంస్థానము లన్నియు బ్రిటిషు ఇండియాతో గలసిన సమాఖ్యలో జేరువరకు, హిందూదేశమునకు స్వేచ్ఛనొనగ వీలులేదని, చాటిరి. ఏతీయ నయినను సంస్థానసమన్వయ హిందూదేశభావ్యభివృద్ధికి అడ్డుగ పెట్టవలయు నని, వీరు తలపెట్టిరి. సంస్థానములు బ్రిటిషు ఇండియాతో గలసిన సమాఖ్యగ నేర్పడిన సంతనవే. కాని, సంస్థానము లందుకు సంసిద్ధము గానిచో, బ్రిటిషు ఇండియాభివృద్ధి గూడ సంభింపవలయుననుట సరిగాదని, శివస్వామి అయ్యరుగారు యుద్దేశ్యము. సంస్థానములు కలసి రాసి, రాకపోసి, బ్రిటిషు ఇండియా గమ్యస్థానము జేరుట కాటంక ముండగూడదనియే, మాంటాగూ గారు ద్వేషించిరి, అయ్యరుగారు తేటపరచిరి. భావి గమ్యస్థానము ఘోరలో విధానమయినను, లేక అధి

నివేశస్వాతంత్ర్యమయినను, బాధ్యతతోగూడిన పరిపాలనము దేనికయినను మూలాధారముగ నుండవలయును. పైమనుకమిషనువారు రటుల గావింపక, ఘోరలో విధానమును గమ్యస్థానముగ సూచించి, బాధ్యతతో గూడిన పరిపాలనమును దీని కాధారభూతముగ గావింపరయిరి.

మాంటాగూఫర్మిపోర్టు, కాంగ్రెసు లిగువిధానము నందు బాధ్యత లేదను కారణముచే, వెనుక దానిని నిరాకరించెను. బ్రిటిషు రాజ్యాంగవిధానమునకు బాధ్యత ముఖ్యమని గూడ, సూచించెను. పైమనుకమిషను రిపోర్టు, బ్రిటిషు రాజ్యాంగవిధానము హిందూదేశమునకు బనికొందని చెప్పి, బాధ్యతలేని విధానము నిపుడు సూచించియుండెను. ఇంత కన్నను విరుద్ధము వేరుండునా? ఘోరలో విధానము నిమిత్తము, పైమనుకమిషనువారు కేంద్రప్రభుత్వమునకు బాధ్యత నొనగ వీలులేదని చెప్పిరి. భారతీయులు గోరునది స్వపరిపాలనము. అది లేని విధాన మేదియయినను, వీరు లేని తటాకమువలె నుండును. ఘోరేవను అన నేమియో, పైమనుకమిషనువారు సూచించినవద్దతి దేనిలోజేరునో, శివస్వామి అయ్యరుగారు సమగ్రముగ చర్చించిరి. అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములలోను, ఆస్ట్రేలియాలోను, కెనడాలోను గూడ, ఘోరేవకా ఏర్పాటు గలదు. జర్మనీలో గూడ పూర్వ ముండెడిది. స్వీటుజరులెండులో ఇట్టి విధానము గలదు. కాని పైమనుకమిషనువారు సూచించిన విధానము ఏనిలో దేనియందును జేరకున్నది. హిందూదేశముకొరకు, ఏ రొక క్రొత్త మాదిరిని తయారుజేసిరి పైమనుకమిషనువారు ప్రాత జర్మనుసమాఖ్యను, నానారాష్ట్రసంఘమును నిదర్శనములుగ జూపిరి. కాని, ఈ రెండునిదర్శనములను ఎటుల నిరర్థకమో అయ్యరుగారు సూచించిరి. నానారాష్ట్రసంఘము ఒక రాజ్యాంగము కానేకాదు. దీనియందు వివిధజాతులును జేరియున్నవి. ఈ జాతులవారు తమ పరిపాలనాధికారమును నానారాష్ట్రసంఘమునిమిత్తము తగ్గించుకొనలేదు.

నానారాష్ట్రసంఘ తీర్మానములు, వివిధరాష్ట్ర ప్రభుత్వములచే నంగీకరింపబడినగాని, వారిని బంధించవు. నానారాష్ట్రసంఘము, వివిధరాజ్యములకన్న నెక్కువదియనిగాని, సర్వాధికారము గలదనిగాని, ఎవడును భావించుటలేదు. బ్రిటిషు ఇండియాకును సంస్థానములకును, పైమనుకమిషనువారు నానారాష్ట్రసంఘము బోలు ఏర్పాటులను గావింపదలచుటకన్నను వ్యర్థప్రయత్నము వేరుండదు. ప్రాత జర్మను సమాఖ్య గూడ ఏక రాజ్యాంగసంస్థగ పరిగణింపబడి యుండలేదు. ఈ సంగతి యటుండ, ఘోరలో విధానమునకును పరోక్షపు ఎన్నికలకును సంబంధము గనుపింపదు. అమెరికాలో ప్రజాస్వామ్య పరిపాలన ముండుటచే, ఘోరలో విధాన ముక్కడ కొనసాగుచున్నది. అధ్యక్షుడు ఎప్పటికప్పుడు ఎన్నికొనబడుచుండును. రాజపరిపాలనముక్రింద నుండు హిందూదేశమున కిది పనికొందని, శివస్వామి అయ్యరుగారు తేటపరచిరి. ఇంతియగాక ఘోరలో విధానము లన్నిటిని, బాధ్యతతో గూడిన పరిపాలనమే మూలాధారముగనున్నది. పైమనుకమిషనువారు సూచించిన విధానమునకు మాత్రము అట్టి ఆధారము లేకున్నది. దీనిని వీరు హిందూదేశము కొరకు ప్రత్యేకముగ నేర్పాటుజేసిరి. నిజ మగు

ఫెడరల్ విధానము నయినను కమిషనువారు రనున రించిన బాగుండెడిది. వాళ్ళ అంతుకు బూనుకొనక స్వచ్ఛందపాత్రమునకు పాల్పడిరి.

ఫెడరల్ విధానమునందు రాష్ట్రములకు పూర్ణ స్వేచ్ఛ యుండును. పైమనుకమిషనువారు రాష్ట్రములపై కేంద్రప్రభుత్వమునకు పూర్ణాధికార మిచ్చి, మూలసూత్రమునకే మోసము, దెచ్చిరి. ఏతరున నయినను స్వపరిపాలనము లభింపకుండు టెటు లను ప్రశ్నయే, పైమనుకమిషనువారిని తేధించినటుల గనుపించును. ఫెడరల్ విధానమునందు, స్వదేశసంస్థానప్రజలనంగిరి కనుగొనకుండ, కేవలము సంస్థానాధీశుల విషయమును మాత్ర మాలోచించుట వ్యర్థమని, శివస్వామి అయ్యరుగారి తలంపు. బ్రిటీషు ప్రజలతోబాటు, సంస్థానప్రజలు గూడ బాధ్యతతో గూడిన పరిపాలనము ననుభవించునపుడే, నిజముగ సమాఖ్య ఏర్పడగలదు. ఆకారముచేతనే ఫెడరల్ విధానమునకు ప్రజల బాధ్యత మూలాధారముగ నుండవలయునని, శివస్వామి అయ్యరుగారు దెలిపియుండుట వింతగాదు. సంస్థానప్రజలకు బాధ్యత లభించు లోపల ఏర్పడవలసిన తాత్కాలికపు ఏర్పాటులను గూడ అయ్యరుగారు సూచించిరి. కాని కమిషను వారు సూచించిన తాత్కాలికపు ఏర్పాటులు మాత్రము బాధ్యత ఎన్నటికిని లభింపకుండ జేయ గలవు. శివస్వామి అయ్యరుగారు దెలిపినటుల, "పైమనుకమిషను సూచనలు గమ్యస్థానము జేరుటకు సత్వరమార్గమును జూపుటకు మారుగ, ఎన్నటి కిని దానిని జేరవీల లేనిమార్గమును జూపెను. ఇందు వలన కేంద్రప్రభుత్వమునందు బాధ్యత నెన్నటికిని ప్రవేశపెట్ట వీ లుండదు."

బ్రిటీషు పార్లమెంటరీ విధానము హిందూ దేశమునకు పనికిరాదని, పైమను కమిషనువారు ఎంచినపుడు, రాష్ట్రములకు మాత్ర మెటుల బనికి వచ్చు నని, శివస్వామి అయ్యరుగారు ప్రశ్నించిరి. రాష్ట్రముల కిది పనికివచ్చినపుడు, కేంద్రప్రభుత్వమున కేల పనికిరా దను ప్రశ్నకు పైమను కమిషను వారు జవాబు చెప్పజాలరు. ఇండియామంత్రి కార్యస్థానమును రద్దుజేయవలయునని, హిందూదేశము సం దన్ని షట్ములవారును చిరకాలమునుండియు గోరుచుండ, పైమను కమిషనువారు రిట్టి స్వల్ప సంస్కరణమును గూడ అంగీకరింపరయిరి. నర్ శంకరనాయరుగారు "కంటెంపరరీ రివ్యూ"కు వ్యాసమును వ్రాయుచు, సెంట్రలుకమిటీ, రిపోర్టు కన్న పైమను కమిషను సూచనలు అధ్వాన్నముగ నున్నవని, సూచించిరి. రాష్ట్రములలో ద్వంద్వవిధానమును తొలగింపగోరుచు, దానిస్థానమున నిరంకుశవిధానమును పైమను కమిషనువారు ప్రవేశపెట్టదలచి రని, నాయరుగారు తేటపరచిరి. ప్రజాపరిపాలనాభివృద్ధికి గాని, ప్రజల పలుకుబడి పెరుగుటకుగాని, పైమను కమిషను సూచనలు తోడ్పడ వని, నాయరుగారు తెలిపిరి. పైమను కమిషను బహిష్కారార్థమును, వీరు తిన్నగ గ్రహింపలేదని, నాయరుగారి యుద్దేశ్యము. రాజ్యాంగవిధాననిర్మాణమును భారతీయులు విదేశీయుల పరము జేయజాల రనియు, పైమను కమిషను సూచనలవలన ప్రజలలో మరింత అశాంతి పెరుగుట దప్ప వేరు లాభము గలుగదనియు, నాయరుగారు తేటపరచిరి.

నరయ్యుక రహస్యమును గూడ నాయరు గారు బయల్పరచిరి. పైమను కమిషనువారు తమ సూచనలను కావించకముందు, సెంట్రలు కమిటీ వారితో నసలే యోచింపలేదట. శంకరనాయరు గారు, పైమను కమిషనుకు తోడ్పడిన సెంట్రలు కమిటీ కధ్యక్షు లని తెలిపినవిషయమే. శివస్వామి అయ్యరుగారివలె గాక, శంకరనాయరుగారు ప్రజాభిప్రాయమునకు విరుద్ధముగ పైమనుకమిషనుకు మనఃస్ఫూర్తిగ తోడ్పడిరి. దీనివలన ఏదియో లాభము చేకూరునని ఎంచిరి. కాని, రిపోర్టును ఇరు సంఘములును కలిసి తయారుజేయు యోగ్యత లేక పోయెను. తుదకు సెంట్రలు కమిటీవారితో పైమను కమిషనువారు యోచింపనయినను యోచింపలేదు. ఇట్టి రిపోర్టు కెట్టివిలువ యుండునో యూహించవచ్చును. రాజోపు రాండుటేబిలు సమావేశమునందు పైమనుకమిషను రిపోర్టు ప్రధానస్థాన మాక్రమింపక మానదు. కాంగ్రెసుప్రతినిధులు హాజరు గాక బోవుటచే, తుద కిదియే స్వల్పపు మార్పులతో నామోదింపబడిన వింత యుండదు. స్వరాజ్యము నొనగని రాజ్యాంగవిధానమును ప్రజల నామోదిం చుట కల్ల. రాండుటేబిలు సమావేశమును వీప్రి యల్ నెలవరకు ఆపివైచుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నటుల, ప్రీ ప్రెస్సువార్తలు దెలుపుచున్నవి. ఇది నిజ మగుచో, నిరర్థకముగ రాండుటేబిలు సమావేశము ఆగినందుల కెవరను చింతింపబోరు.

ఇండియాలో సమావేశము : ఇండియా

ఇండియాలో సమావేశము కడచిన బుధవారము నాడు ప్రారంభమయ్యెను. బ్రిటీషు ప్రధానమంత్రి యగు మాక్డనాల్డుగారు ప్రారంభోపన్యాసము గావించిరి. ఈసమావేశము, ఐరన్వర రాజ్యాంగసంబంధమును నిర్ణయించుటకును, విదేశరాజ్యములతో గల సంబంధమును నిర్ణయించుటకును, ఆర్థికసమస్యలను పరిష్కరించుటకును గూడుచున్నదని, ప్రధానమంత్రిగారు దెలిపిరి. సామ్రాజ్యమునందలి వివిధభాగములును స్వపరిపాలనము ననుభవించుచున్నవి. ఇవి యన్నియు సమానస్థానము నాక్రమించుచున్నవి. హిందూదేశమునకు ఇండియాలో సమావేశమునందు స్థాన మున్నను, సామ్రాజ్యమునందలి మిగిలినభాగములతో నిది సమానస్థానము నాక్రమించుట లేదు. ఈదేశ మింకను స్వేచ్ఛను బడయలేదు. అందుచే, హిందూదేశము తన యభిప్రాయములను ఈ సమావేశమునందు స్వేచ్ఛగ దెలుపజాలదని తెలుపనక్కరలేదు. కాని ఆర్థికముగ సామ్రాజ్యమునందలి వివిధభాగముల వాడను ఎట్టి యొడంబడిక గావించుకొననను, హిందూదేశముపై గూడ దీనిని బోధించుటకు ప్రయత్నము జరుగును. హిందూదేశము నిస్సహాయురాలగుటచే, నిట్టి ప్రయత్నమును నిరోధింపజాలదు. బి కెసిరు మహారాజుగారు, హిందూదేశముతరపున ముచ్చటించుచు, హిందూదేశ రాజకీయసమస్యను తృప్తికరముగ పరిష్కరింపవలసిన యవసరమును తెలిపిరి. హిందూదేశము సామ్రాజ్యమును విడచి పోవ దని, అభయ మొనగిరి. కాని, ఇండియాలో సమావేశమువారికి హిందూదేశ రాజ్యాంగసమస్యతో సంబంధములేదు. దీనికిపిమ్మట జరిగెడి రాండు

టేబిలు సమావేశముగాని, ఈసమావేశంతో జోక్యము కలుగజేసికొనదు. ఇండియాలో సమావేశమునందు హిందూదేశమునకు గల స్థానము, కేవలము అలంకారము మాత్రమే. దీనివలన హిందూదేశమునకు ఎంచదగినమేలు జరుగకబోయినను, క్రొత్తబరువులు మీదబడుటకు మాత్రము అవకాశ మొత్తేగలదు.

దివాను చమన్లాలుగారి నిరాకరణము

కార్మికప్రతినిధు లగు దివాను చమన్లాల్ గారు రాండుటేబిలునభ కాహ్వానింపబడియు, ఆహ్వానమును నిరాకరించినందులకు గల కారణములను తేటపరచిరి. అధినివేశ రాజ్యస్వాతంత్ర్యము హిందూదేశమున కొనగబడు ననుబాద్ధానము లేకుండను, రాజకీయనిర్బంధితుల విడుదల జరుగకుండను నుండు నంత కాలము, రాండుటేబిలుసమావేశమునకు హాజరై లాభము లేదని, చమన్లాల్ గారు భావించుచున్నారు. వీరు దెలిపిన హేతువులను, రాండుటేబిలుసమావేశమునకు వెడలువా రందరును అంగీకరింపక మానరు. కాంగ్రెసునాయకులు గోదినవాద్దాన మిదియే. దీనిని గావించుట యనంభవ మని, రాజప్రతినిధిగారు స్పష్టపరచిరి. సందర్భము తెలుసున్నను ఎట్టియాశ లేకున్నను, ఈసమావేశమునకు వెడలుచున్నవారియారాటముల గాంచిన వింత యగును.

లండను : మహాత్ముని జన్మదినోత్సవము

లండనులో గూడ గాంధీమహాత్ముని జన్మదినోత్సవము నిన్నటిదినము జరుపబడినటుల, చూటరు వార్తలు దెలుపుచున్నవి. శాకాహారభోజనము జరిగెను. ఈరోజున ఉపవాసమే బాగుండునని, బ్రాక్వే గారు సూచించిరి. స్వచ్ఛమునకు జూపవలసిన విధేయతకన్నను, హిందూదేశస్వేచ్ఛయే తమకు ముఖ్యమని, బ్రాక్వేగారు దెలిపిరి. బ్రిటీషుహృదయము మార్పు జెందవలె నని హానుమెనుగారు చెప్పి, హిందూదేశము అహింసాసాధనద్వారా స్వేచ్ఛబడయచో ప్రపంచమున కంతకును లాభము గలుగునని దెలిపిరి. రొమెయిక్ రోలెడు, బర్నార్డ్ శోమెన్నగు ప్రముఖులు సభకు సందేశముల నంపిరి. బర్నార్డ్ శోమెన్నగు గాంధీమహాత్ముని కల్లు తమకు సానుభూతిగలదని తెలిపిరి. బ్రిటీషువిశ్రంతులు, మహాత్ముని జన్మదినోత్సవమును జరుపుటలో జూపిన యుత్సాహమును, హిందూదేశ సమస్యపరిష్కారమునకు తోడ్పడుటకు గూడ జూపుచో, ఇంగ్లండుకును ఇండియాకును గూడ మేలుచేసినవారగుదురు.

మహిళాసంఘమువారి నిశ్చయము

రాండుటేబిలు సమావేశసందర్భమున స్త్రీల హక్కులవిషయమున ఏమయినసూచనలను గావించెదరా యని, సుబ్రహ్మణ్యనతిగా రమంగగ, హిందూదేశపు అధినివేశస్వాతంత్ర్యపు హక్కు గుర్తించబడనంతవరకు, తాము ఎట్టి సూచనల గావించజుని, మద్రాసు మహిళాసంఘమువారు జవాబిచ్చి, ఆత్మగౌరవమును నిలుపుకొనిరి. పురుషులతోబాటు స్త్రీలుగూడ ఈసమయమున దృఢనిశ్చయము గవబలచుట ఎంచదగిన విషయము.

క్రొత్తనేరము

విదేశవస్తువులను అమ్మని వర్తకుల నందరిని ఇక్కింపవలయు నని, లండనులో ప్రచురింపబడి

“నాజీ ఎక్స్ప్రెస్సు” పత్రిక ఎచ్చరించుచున్నది. సామాన్యులకు బ్రతివ్వక తగిన గావించి నిర్బంధ మొనర్చుట కివ్వబడు సలహాలు మామూలుగలవు, “నాజీ ఎక్స్ప్రెస్సు” పత్రిక గావించిన సూచన నాడ అనుబంధానికి వచ్చిన వింత యుండదు.

మైనూరు వ్యవస్థాపకసభ :

దివానుగారి వ్యవస్థాపకసభ

నేటిదినము మైనూరు ప్రజాప్రతినిధిసభలో, తాత్కాలిక ప్రతినిధులను ఉపన్యసించుచు, సంస్థానమునకు సంబంధించిన పెక్కు విషయములను గూర్చి ముచ్చటించిరి. వీరి ఉపన్యాసముగూర్చి మరి తెలివితేటలయందు వ్యాఖ్యానము గావించెదము.

రాండుటేబిల్ సభ

ప్రస్తుతము జరుపబడుచున్న ఆలోచనలు

1931 ఏప్రిల్ లో జరుపుటనుగూర్చి ప్రయత్నించుట కలకత్తా, అక్టోబరు 2—వనంబరు నెలలో యింగ్లండులో రాండుటేబిల్ సభను జరిపినచో ఆ సభకు వెల్లడువారి ఆలోచనలు చెప్పివచ్చిన సూచనలు చాల మెచ్చుకొన గలుగుటచే ఆ సభకు యితరుల నెఱికించే 1931 ఏప్రిల్ లో జరుపుట ఆలోచనలు జరుగుచున్నవి యందులకు గొప్ప ప్రచారము జరుగుచున్నది. (శ్రీ. పా.)

జిన్నాగారి అభిప్రాయము

“రాండుటేబిల్ సభలో పాల్గొనకుండుట గొప్పతప్ప”

సింధ్ కాల్వ విద్యార్థులు జిన్నాగారిచర్యను నిరసించుట

కరాచీ, అక్టోబరు 2—నర్ పానవాల్, భట్టో, యం. పి. జిన్నాగారు నేడు సాయంత్రము బొంబాయిమీదుగా రాండుటేబిల్ సభకు బయలుదేరిరి. బయలుదేరుటకు కొంతముందుగా జిన్నాగారు రాండుటేబిల్ సభనుగూర్చి యాక్రింది యభిప్రాయములను చెప్పిరి.

కాంగ్రెసువారి గొప్పతప్ప

“ఇదేంటి? ముందుకు ముందుగానే వైస్రాయిగారు గాని, బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారుగాని కొన్నికొన్ని విషయములలో రహస్యముగా చాగ్గానముల నీయవలసియుండునను సామతో కాంగ్రెసువారు లండన్ సభలో పాల్గొనటకు నిరాకరించిరి. ఇది గొప్ప తప్పు. ఇట్టి సంభర్షణను తమ సమస్యను పరిష్కరించుటకు లండన్ వెళ్లిన బిల్ ప్రతినిధులు ఈ క్రింది యభిప్రాయముతో వెళ్లినట్లుండి. బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యమును పేరుతో నాన్నా క్రిస్టియన్ టాకుల సమరాయముతో కలిసియుండుట బిల్ ప్రజల బాధ్యతయగుటలతో ఎంతవరకు పరిపది యుండగలదో నిశ్చయ పరచుకొనినందున.” దీనిని బట్టి అప్పుడు బిల్ ప్రతినిధులను, బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారికిని, జరిగిన సంభర్షణలను ఎట్టివర్తనలుగాని లేక స్వతంత్రముగా నుండెనని తెలియగలను. ఇట్టిస్థితిలో సభలోనకు మనకు గలుగవచ్చు య వికారమును గుఱుచు ప్రాక్తిగా విమోచించుకొనుట యొక్క బిల్లమును నిగ్గరియన్న బారి యని నా నమ్మకము. అక్కడ మనకు విజయము లభించినచో భారతదేశమున కుత్తమైత్రమును సోపానముల వుండును.

సామగ్రి ప్రధానములు

“భారతదేశ సామాన్యులను పూర్తిగా మనములోనుండుచు, విద్య, విజ్ఞానము, స్వేచ్ఛాభావముతో ప్రధానములగు సామాన్యులను మనములోనుండి నీచ స్థితి కరచుచు నేడు మనకు ముందు కుదురదో నాకు తెలియదు. బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారు స్వదేశసంస్థాన ప్రభుత్వములవారు హిందువుల మహమ్మదీయుల— వీరే యీ సాయన పక్షములను చెందినవారు. భారతదేశ సామాన్యులను నేను పరిశ్రమకా భావించుకొందును. నాదేశమువల్ల నానిధి నిర్వహించుటలో నన్ను పరచ గలదేదియై లేదు.

విద్యార్థుల సభ

ఇదికాక గతరాత్రి జిన్నాగారు సింధ్ కాల్వ విద్యార్థులసభలో తమ రాండుటేబిల్ సభ ప్రయోజనమునకు గల కారణములనుగూర్చి యుత్సాహమును నిట్లుచెప్పిరి. భారతదేశమునకు నేడు యి. య. ప్రతిపత్తి రావలసి వచ్చుచో బ్రిటిష్ సార్వభౌమములు

వారి కాసమములననే అది రాగలదు. మనము సభకు వెళ్లకపోయినచో బుద్ధిపూర్వకముగ నట్లు చేసితిమని మనము చెప్పవలెను. సభలో మాకు జయము తప్పక కలుగునని నేను చెప్పను. కాని జయముకలుగవలెనని ఆశించెదను. తమ కంగీకారముగాని యేయంశమునైనను సభ అప్పుడు భారతీయ ప్రతినిధులు తిరస్కరింపబడుచు ఇంతేకాక సభకు వెళ్లటవల్ల మనము బ్రిటిష్ వారు ఏదోయొక స్పష్టమైనపద్ధతి కట్టుబడియుండవలె చేసినవార మగుదుము”

సభలో ప్రతికూల ప్రదర్శనము

అటుపై బి. టి. పాహ్లీ ఆను విద్యార్థి జిన్నాగారికి సమాధాన మియ్యగోరెను. కాని అధ్యక్షుడు దండము నిరాకరించెను. అందుపై విద్యార్థులు చాలమంది వెంటనే కాలేజీ బయట నొకసభ గావించి జిన్నాగారి చర్యలను తీవ్రముగా నిరసించిరి. గాంధీజీ పండిత జవహర్లాల్ నెహ్రూ మున్నగు నిజమైన నాయకులు కైలులో నుండగా జిన్నాగారిసంబంధములకు సభకు బాధ్యత వచ్చినది. దేశద్రోహమునయు, ఖడ్గమును ధరించి స్వదేశీగౌరవమును నిలుపకలసిన జిన్నాగారు యూరపియన్ వేషములో వచ్చినదియు ఆశ్చర్యించిరి.

ముస్లిం విద్యార్థుల ఆగ్రహము

ఇందుపై జిన్నాగారి యుపన్యాసమున కేర్పాటు గావించిన మహమ్మదీయ విద్యార్థులకు చాలకొవము వచ్చెను. వారందరను మరియొక బహిరంగసభ జరిపి తమ కఠినిగా వచ్చిన జిన్నాగారిని చిన్న బుచ్చినందుకు మహమ్మదీయ నిరసించుచు తీర్మానము గావించిరి (అ. పా.)

మాలానా మహమ్మదాలీగారు బొంబాయి వచ్చుట బొంబాయి, అక్టోబరు 2:—రాండుటేబిల్ సభకు వెళ్లటకుగాను మాలానా మహమ్మదాలీగారు నేడు బొంబాయివచ్చిరి. షాకతాలీగారు భిలాఫరు పరిసరములను స్వాగత మొసగిరి. (అ. పా.)

రాండుటేబిల్ సభాబహిష్కారము

భారతమహిళాసమితి సుబ్బరాయకానటికి

వాసినలేఖ

వరరాను, అక్టోబరు 2:—భారతమహిళాసమితి కార్యసంఘమువారు, హిందూదేశ భావిరాజ్యాంగ నిర్మాణమున కై మాడవన్న రాండుటేబిల్ సమావేశ భారత్ స్త్రీలను గూర్చి యెట్టి యభిప్రాయములైనను తనకు తెలుపవలసినదిగా సుబ్బరాయకానటికా రొకలేఖ వ్రాసిరి. దానిపై సంఘమువారు నెవ్వరినె 30వ తేదీన ఈ క్రింది జవాబునంపిరి.

26 వ తేదీన మీరు వ్రాసినలేఖకు ప్రత్యుత్తరము మేము 1930 ఏప్రిల్ మాసమునందే రాండుటేబిల్ సమావేశమున ప్రాతినిధ్యమునుగూర్చి మా యభిప్రాయమును లండన్ లోని మా ప్రతినిధులకు తెలిపియున్నాము. ఎట్టి మిషనరీయత్నము లేని అధినివేశస్వాతంత్ర్యమునకు హిందూదేశమునకు గల హక్కు నంగీకరించుచు ముందుగానే యొక ప్రకటన గావించవలసినదనియు ఆ హక్కును సాధకవరకులే రాండుటేబిల్ సమావేశమును జరపవలెననియు మేము తీర్మానించియుంటిమి. భారతమహిళాసమితి యా జమాన్యమున గొఖలేఖనమునను, రహదేశమున జరిగిన సభలందుగూడ, హిందూదేశమున కాంతిసాహస్యతల సెలకొల్పుటకు మొదటి మెట్టుగా హిందూదేశమున అధినివేశస్వరూపిలైన రాజ్యాంగ నిర్మాణము రాండుటేబిల్ సభాకర్తవ్యమని ప్రకటించుట తప్పకరమని వైస్రాయిని కోరుచు తీర్మానింపబడినది.

లండనులోని మా ప్రతినిధుల కిదివరకే తెలుపబడిన వైస్రాయిముల ననుసరించియు, రాండుటేబిల్ సభ సమకూర్చబడిన పరిస్థితుల నుపశించియు, దేశములో సభికసంఖ్యాకుల బలముగల పక్షమునకు చెందిన నాయకులు స్త్రీపురుషు లెవ్వరును లేకుండుటకు గమనించియు, మేముకోరిన ప్రకటనను వైస్రాయిగారు గావించుచున్నారన, రాజ్యాంగమును నిర్మించుట కాని మీరు నూచించినందుల కారాముగా వాగ్దానము మన్నయగుటవలెను ఈ సంఘమువారు విద్యారాగాని, మరియే భారతవారిమణి ద్వారాగాని తమ యభిప్రాయములను పంపవలచుకొనలేదు.

(సం) డా॥ ముత్తులక్ష్మిరెడ్డి (ఉపాధ్యక్షురాలు)

నర్ నదానివయ్యగారి సతి

అమ్మసామినాధకాసతి

(కోశాధికారిణి)

దాదాభాయి సతి

మార్గరెట్ జిన్నసతి

(కార్యదర్శినులు)

వ్యాయామ క్రీడలు - క్రికెట్టు

బెంగ్లూరులో పచ్చయప్పకళాశాల

జట్టు

విజయనగరం జట్టుతో క్రికెట్ పోటీ

సి. ఆర్. నాయుడుగారు 100 పరుగులు చేయుట

బెంగ్లూరు, నెవ్వరినె 30:—చిన్నపురినుండి వచ్చిన పచ్చయప్ప కళాశాల జట్టువారు మొదటిపోటీ విజయనగరం జట్టుతో ఆడిరి. పచ్చయప్ప కళాశాల జట్టులో బాసగ ఆడునట్టి ఆటగాండు యానగరమునకు యింగ్లండు రానందున యా జట్టునందు కొంచము లోపము కాన్పించెను. విజయనగరం జట్టువారు మొదట తమ ఇన్నింగసు ఆడిరి. వీరు మువ్వరు ఆవుటులందు 199 పరుగులు చేయగల్గిరి. సి. ఆర్. నాయుడుగారు 101 పరుగులు, సి. యస్. నాయుడుగారు 46 పరుగులు, మస్తాక్ అలీగారు 35 పరుగులు చేసిరి.

పచ్చయప్ప కళాశాల జట్టువారు తమ ఇన్నింగసు మధ్యాహ్నము 4 గం. ప్రారంభించి ఆట ముగియుకాలమునకు 7 గురికి 64 పరుగులు మాత్రమే చేయగల్గిరి.

మద్రాసునందు క్రికెట్ పోటీలు

బర్మాపెల్ జట్టు యం. యం. సి. జట్టును ఓడించుట

మద్రాసు, అక్టోబరు 2:—నిన్నటి రోజున పచ్చయప్ప కాల్వ వ్యాయామ క్రీడాస్థలమున బర్మాపెల్ కంపెనీ జట్టుకు యం. యం. సి. జట్టుకు క్రికెట్ పోటీ జరిగెను. ఈపోటీయందు యం. యం. సి. జట్టువారు ఓడించబడిరి. యం. యం. సి. జట్టువారు మొదట ఆడి అందరు కలిసి 78 పరుగులు మాత్రమే చేయగల్గిరి. గోపాలగారు తన ఎదిరి జట్టు ఆటగాండు 31 పరుగులు మాత్రమే నోసగి 7 గురిని ఆవుటు గావించిరి. సి. పి. జాకప్సగారు మువ్వరు ఆవుటు గావించిరి. బర్మాపెల్ జట్టువారు 9 గురికి 112 పరుగులు చేసిరి. గోపాలగారు 45 మిల్లరుగారు 28 వాసుగారు 22 పరుగులు చేసిరి.

యస్. వి. ఏ. ఏ. జట్టు ఇమాన్యుయల్ జట్టును ఓడించుట

యస్. వి. ఏ. ఏ. జట్టువారు ఇమాన్యుయల్ జట్టుతో క్రికెట్ పోటీ ఆడి సులభముగా ఇమాన్యుయల్ జట్టును ఓడించిరి. ఇమాన్యుయల్ జట్టు తమ ఇన్నింగసునందు 68 పరుగులు మాత్రమే చేయగల్గిరి. యస్. వి. ఏ. జట్టువారు 6 గురికి 187 పరుగులు చేసి పోటీయందు విజయము గాంచిరి.

జమీందారుసభ్యులకు విందు

(స్వకీయవిలేఖరి)

బరంపురం, అక్టోబరు 2:—చీకటి జమీందారుగారు, కాసనసభకు ఎన్నుకొనబడిన పల్లెకొడి కల్లికోటరాజుల గౌరవార్థము విందు గత 30 వ తేదీ సాయంత్రము 4-80 గంటలకు ఏర్పాటుచేసిరి. పల్లెకొడి రాజుగారు స్వస్థతలనందున రాజుల నని తిరిగినవిరి. కల్లికోట రాజుగారు వచ్చిరి. శ్రీ గౌర చంద్రదేవు మైనరు జమీందారుగారు అతిథులందరిని ద్వారము కడనే సన్మానించి ప్రత్యేకముగ నిర్మింపబడిన పందిరిలోనికి గొంపోయిరి. పందిరియంతయు రంగులందలతోను పువ్వులతోను ప్రత్యేక దుస్తులను ధరించిన నౌకరులతోను బాసగ నలంకరించబడినది. యూరోపియనులకు దేశీయులకు వేరువేరు ఫలాహారముల యేర్పాటులు కలకత్తా కంపెనీవారిచే చేయబడినది. గౌరవనీయులగు అతిథులలో కల్లికోట రాజువారు, మేజరు కారికుగారు, సతి, స్త్రీలిగారు, సతి, రాఘవగారు వి. సి. ఎస్. రావుబాబుగారు సత్యనారాయణ వర్మగారు, (ఇంజనీరు) శివరామరథోగారు, రామకృష్ణరథోగారు, తాడేపల్లి పట్టాభి రామయ్యగారు (పబ్లిక్ ప్రాసిక్యూటరు) గ. సీతారామయ్యగారు, అ. వెం. సుబ్బరావుగారు, ఉన్నవ వెంకటరామలింగం గారు, మ. సీతారామస్వామిగారు (మునిసిపలు అధ్యక్షులు) యర్రమిల్లి శ్రీరామమూర్తిగారు అడిటరు రావుగారు మున్నగు వారు గలరు. కలకంసుండి వాద్యపరికరములు రప్పించబడినది. అప్పల్యామి రెడ్డిగారు, బరంపురం యశ్వీణిద్వాంసుడు అతిథులకు వినోదమొనగూర్చు ప్రదర్శనము గావించిరి. అతిథులందరను జమీందారుగారి పోదరులకు శ్రీ శరత్చంద్రదేవు, శ్రీ ఉదయచంద్ర విసంకరాయ దేవుగారు గావించిన చక్కని యేర్పాటులకు సంకల్పించి వారి సభినందించిరి. విందు అత్యంత వైభవముగ ముగిసెను. (తంరి)

సైమన్ నివేదిక నిమగ్నము

సర్ పి. యస్. శివస్వామి అయ్యరుగారి
ద్వితీయవార్తనము

రాజ్యపు త్రివేణిసంచికలో ప్రకటింపబడుచున్నది

సర్ పి. యస్. శివస్వామి అయ్యరుగారు సైమన్ నివేదికను విమర్శించుచు రాజ్యపు త్రివేణి పత్రికలో ప్రకటింపబడుటకై ప్రాసించిన యీ వ్యాసమును ముగించుచు తమ యభిప్రాయములను యీ క్రిందికిగా (క్రొడీకరించిరి) :-

నిరంతర ప్రచారప్రభావములను సైమన్ నివేదికను బ్రతుకు దేశములో పెక్కుమంది హర్షించుచున్నారు. అచటి ప్రతిభాధిపతులు యీ నివేదికను ఆమోదించిరి. ఇదివర కెన్నడును ఏరాయలు కమిషను వారును ఇంత సామర్థ్యముతో నివేదికను తయారుచేసి యుండలేదనియు, చరిత్రప్రసిద్ధమైన గొప్ప యధికారప్రమాణప్రముగా వెలయుననియు కొని యాడిరి.

ఇంగ్లాండులోని మితవాదులు కూడ యీ నివేదికయె డల అనుమలభావనలై యున్నారు. ఈ నివేదికను పూర్వపు ము చేయగల భిన్నప్రజాత్మిక తయారగువరకు యీ నివేదిక యొక్క ప్రమాణముగా నుండగలదని కోరించుచున్నారు. ఇట్టి వాదనలో స్వభావవిరుద్ధమైన దేదీయ లేదు. ఎందువల్ల ననగా ఏదిరీతియేవారి యభిప్రాయము లేదనియు బ్రటిషు వారు వినియుండలేదు.

కాని, బ్రిటిష్ ప్రజలకు మన మొరలను మన విజ్ఞాపనలను భోధకరవి వికీకరణ మొనర్చుకొనుట దుస్సాధ్యమనియు వృధా శ్రమయనియు మనదేశములోని రాజకీయ నాయకులు కొందఱు తలంచుచున్నారు అట్టివారిలో నే నేకభేదించను. అంగ్లేయులు సభకులనెడి విశ్వాసము నాకింకను కలదు. సైమన్ నివేదికను భారతీయసోదరులు సక్రమముగా పరిశీలించి విమర్శించియుండిన మొదల సదరు నివేదిక సాదరణభావముతో తయారుచేయబడినది. ను విషయమును భారతీయులు గ్రహించగల్గియుండెడి వారని సైమన్ కమిటీవారు తెలియజేసియుండిరి. నేను యీ నివేదికను పెక్కుమార్లు పరిశీలించితిని. కాని, భారతీయుల యెడ వారి కెట్టి విరేధమున్ను అభిమానాదరణభావము లేవియు నాకలదు. ఇలా కన్పించలేదు. మీరుమిక్కిలి అనివేదికయందు అసాధారణ ప్రజ్ఞ గాని, విచక్షణాజ్ఞానముగాని, రాజకీయ ధారాధర్మముగా నీ నాకు కన్పించలేదు. ఈ నివేదికలోని ప్రధ మభాగ మంతయు ప్రస్తుత భారతదేశపరిస్థితుల పర్యాలోకన మై యున్నది. కాని యీ భాగమంతయు సర్వజనవిదితమైన నామాన్వయములతోను మొండిసిద్ధాంతములతోను విష యవిమర్శవారహితమైన నిర్వచనములతో నిండియున్నది. సైమన్ కమిటీవారికి నన్ను నింపబడిన విషయములను వారు ప్రక్షేప చేసిలోబడినట్లు స్వీకరించినకాని ఆయావిషయముల సత్యాసత్యములను సం దర్భాన్వయములను సరిగా పరిశోధించలేదు. ఇందుల కొక్క శీర్షికము చాలము భారతదేశములో కొన్ని జాతులవారు యోధులగుననియు లనియు మరి కొన్ని జాతులవారు యోధులగుననియు సామాన్య వ్యాపారికముగా కల్పించబడిన విధి జనులను వీరుకూడ ఆమోదించి ఆవిభజనలే సక్రమమైనవిగా స్వీకరించి తదాధారముగా తమ నిర్ణయములను నిజీంచెడిరి. కాని, ఈ నిర్ణయములందు గవర్న మెంటువారి ప్రజల శార్యసాహసము లను ఏ రీతిగా అణచివేసి రో ఆ వీర్యశాలన విధానమును సైమన్ కమిటీవారు పరిశీలించ గ్రహించలేరి. కొన్ని తెగలవారికి యోధులగుములు కలవ నెడి వాదమును పూర్వపుతము చేయుటకు ఇటీవల మొదలకై రెవ్వు పత్రికలో కాలై పెట్టెలకు సంచికలో వేర గారు వ్రాసిన ముద్రకృష్ట వ్యాస మొక్కటియే చాలము. అంగ్లేయ సార్యభామునితోడనే తమకు స్వయముగా సంధి జడంబడికలు కలవనియు సార్య భాముని తోడ నేను తమకు అధికార బాంధవ్యము కలదనియు స్వదేశ సంస్థానాధీశులను, బట్టకు కమిటీవారు చేసిన సిద్ధాంతమునే సైమన్ కమిటీవారు నిర్వివాదాంశముగా స్వీకరించి యుండిరి.

తమ రాజ్యాంగ సంస్కరణ ప్రణాళికను తయారు చేయుటలో తమకు ఇవలంబించ దలంచిన ప్రధాన సూత్రములను కొన్నింటిని ఇట్లు ఆరంభములో పెట్టెని యుండిరి గాని తమ ప్రణాళికను తయారు చేయుటలో తమ నిర్వచించిన రాజకీయ సూత్రములను తామే విడనాడి యుండిరి. ఇప్పుడున్న కేంద్ర ప్రభుత్వ విధానమును విచ్ఛిన్నముచేసి క్రొత్త విధానమును అమలుపరచవలసియున్న దని వారు సహాచరించిరి. కాని, ప్రస్తుత కేంద్ర ప్రభుత్వవిధానము ఇదివర కెట్టి చిరకాలము గత సాంప్రదాయముల ననుసరించి విర్వహపడెనో, యీ ప్రస్తుత విధానమునల్ల అనుభవకేద్యమైన విశేషాంశము లేవియో వారు గమనించ లేదు. కాలాపసరములనుబట్టి రాజ్యాంగవిధానము కానింపబడు చుండవలెనని వీరు సిద్ధాంతింపిరి. అందువలన భారతీయులలో వాటింపనాకున్న క్రొత్త మోటు అందరికిని వ్యాపిభవజేయవలయునని

యు 15 సంవత్సరముల వయస్సుకు ప్రజలలో నూటికి 20 మందికి వాటింప ఆధికారము లభింపజేయు నమృతనియు నూచించిరి (ప్రజలు తమంతటాను స్వతంత్ర రాజకీయాధికారాభివృద్ధి నొందుటకు అవకాశములు కల్పించబడవలె నని ముందుగా నొకరాజకీయ సూత్రమును ప్రకటించిరి. కాని కేంద్ర ప్రభుత్వమునందు బాధ్యతాయుత పరిపాలన మేర్పడుట కెట్టియవకాశమును వారు కల్పించలేదు. పరిపాలనాధికారమును విభజించి కొంత ప్రభుత్వ యత్నము కొంత ప్రజా యత్నము చేయుట భావ్యముకాదని నిర్వచించిరి. కాని, దేశపరిపాలనకు ప్రజాధారమైనట్టి దేశసంరక్షణాధికారమును కేంద్ర కాసనసభావశముచేయక ప్రభుత్వ యత్నముగానే యుంచిరి. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములకు బ్రిటిష్ పార్లమెంటు కద్దతులే ఆచరణీయము లని వాదించిరి కాని, కేంద్ర ప్రభుత్వమునకు ఆపద్ధతి పనికిరాదని నిరూపించిరి.

భారతదేశము సంపూర్ణ బాధ్యతాయుత స్వపరిపాలన పరమావధిని ఎప్పుడు చేరగలదో యీ నివేదికయందు కొంచెమైనను నూచింపలేదు. స్వదేశసంస్థానము లన్నియు యీ అధినివేత సమాఖ్యతో చేరుటకు అంగీకరించువరకును భారతదేశము అధినివేత స్వాతంత్ర్యమునకై యున్విశ్లాసముండవలసినదేనా? లేక అట్టి పరమావధి ఎన్నటికిని లభింపజాలదా? ఈ అధినివేత సమాఖ్యలో స్వదేశ సంస్థానాధీశులు చేరుట కెట్టి ప్రతిబంధకములు కలవో? సైమన్ సభ్యులు గ్రహించినట్లుగా లోచును. ఈ సైమన్ కమిటీవారు తమ మూడు ముఖ్య విషయములను కనిపెట్టితిమని గొప్పగా చెప్పుకొనుచున్నారు. ఆవేనగా (కేంద్ర కాసన సభలకు ప్రతినిధులను ప్రజలస్వయముగా ఎన్నుకొనవద్దె రద్దు చేసి ప రోక్ష ము గా రాష్ట్రీయ కాసన సభల ద్వారా ఎన్నుకొను వద్దె నూచించిరి. భవిష్యద్భారతదేశపరిపాలనాధికారము ఒక్క కేంద్ర కాసన సభయందే ఉండవలయుననియు, యీ కేంద్ర కాసనసభ భిన్న రాష్ట్ర ప్రతినిధుల సమాఖ్యగా యుండవలెననియు నూచించిరి. అంతర్జాతీయ సమితివలెను ప్రాత జర్మనీ రాజ్యాంగవిధానము వలెను ఉండవలెనని యీ విధానము నూచించిరి. మూడవవిషయమేమనగా అధినివేత స్వాతంత్ర్యమున కడ్డుదగులనున్న సైనికాధికారివిషయము ఇండియా గవర్న మెంటువారి వశము నుండి తొలగించవలెనని నూచించిరి.

వీరు నూచించిన రాజ్యాంగ ప్రణాళికకంటెకును ప్రజాధారమైన విషయము ఏదనగా, కేంద్రకాసనసభలకు ప్రజాప్రతినిధుల ఎన్నికలు ప్రత్యక్షముగా ప్రజలవల్ల గాక పరోక్షముగా రాష్ట్రీయ కాసనసభలవల్ల జరుపబడుటయే కాబట్టి సంపూర్ణ బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వపద్ధతికి వీరు నూచించిన ప్రణాళిక యావత్తును అసంబద్ధముగా నున్నది. ఇండియా కార్యదర్శి ఉండవలసినదిగా వీరు నూచించిరి అధికారావకాశములు ప్రజాహిత విరుద్ధమై దేశాభివృద్ధి ప్రతిబంధకములై యున్నవి. అందువల్ల సంపూర్ణ బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమును మరింత దుర్లభముగా చేయుచున్నది.

ప్రపంచము నిప్పుడు వ్యాపించియున్న రాజకీయశక్తి ప్రభావములను వీరు గమనించగల్గులేదు. ఆ రాజకీయశక్తి ప్రభావము భారతదేశమునకు కూడ సోకుననుట నిశ్చయము. దేశములో ప్రజ్వలించుచున్న జాతీయభిమానము గురుభుగా చల్లారదనియు, తాత్కాలికముగా కొలచికాలము నిరంతరమైన నిప్పునలెన్నను క్రమాభివృద్ధి నంది జాజ్వల్యమాన్వయముగా వ్యాపించి నలలెనల ముట్టడించునని వీరు గ్రహించినట్లు గా లేదు ఈ దేశములో స్త్రీలుకూడ రాజకీయరంగములోను ప్రజాహిత కార్యములందును చేరి కృషి పలుకుట యందు గల ప్రభావమును ఆంధ్ర రాష్ట్రమును వీరు గమనించలేదు. కూరితిగా యీ దేశములో నిదివర కెన్నడును స్త్రీలు బాహుళ్యముగా బడుటకువచ్చి కార్యకూరత్వము గమపరచియుండలేదు. ఈ దేశములో వెరిగి తెంపించుచున్న క్రొత్తతరమువారు రాజకీయదాస్యవిముక్తికై నిరంతర దీక్ష నినున్నులై యున్నారు. వీరు సమాధాన వాక్యములకు కవి యొగ్గుటలేదు. ఈయనకలలో కొందిరిందు భోలి విక్ర-భావములు కూడ నాటుకొనియున్నవి. ప్రజల దారిద్ర్యమునకు తోడు రాజకీయ సజ్జీభము చేసినయెడల బ్రహ్మాండమైన ప్రజా విప్లవము కలుగవచ్చును. కాని, మన దురదృష్టవశమున యీ సైమన్ కమిటీ వారు యీ జాతీయభిమానాన్ని సక్రమమైన మార్గములందు విని యోగించి దేశక్షేమకరకార్య వ్యవహారములందు వర్తింపజేయు నట్లుగా అవకాశములను కల్పించలేరి. ఈ దేశములో బ్రిటిష్ పరిపాలనను బ్రిటిష్ వ్యాపారలాభము స్థిరస్థాయిగా శతాబ్దము పర్యంతము నిర్భయముగా వెలయునట్లు ఏర్పాటుచేయవలెననెడి సంకల్పమే యీ సైమన్ నివేదికయందుండుటకు మూర్తిధివించి యున్నదని భారతీయుల నేకులు తలచుచున్నారనుటలో ప్రకృతి విరుద్ధమేమియు లేదు. రాజ్యాంగ వివేకమును కప్పిపుచ్చవలెనని చేసెడి ప్రయత్నము లకు యీ నివేదిక ప్రబల తార్కాణము. ఊహలోచనా రాహిత్యము, పరిశీలనాదృష్టిలోపము, రాజ్యాంగ నిర్మాణసామర్థ్యలోపమును ప్రదర్శించుటకే నివేదిక ప్రత్యక్ష నిదర్శనము.

ఇండియా ప్రభుత్వమునందును ఫెడరేషన్ కార్యదర్శి రాక

మద్రాసు నేతపనివారల యూనియనులకార్యదర్శి ఇట్లు ప్రకటించుచున్నారు

ఇండియన్ ప్రభుత్వమునందును ఫెడరేషన్ కార్యదర్శియగు ఆర్. ఆర్. బట్టెలుగారు బెంగళూరునుండి రేపటి ఉదయమున 6-20 గంటల మద్రాసున కే తెంచుచున్నారు. వీరికి సెంట్రలు స్టేషనులో ఘనముగ స్వాగత మొసగుటకు కార్మిక ప్రముఖు లెల్లరును ఆసదయచేసి సెంట్రలు స్టేషనులో హాజరగుదురు గాక.

శ్రీ ప్రకాశంపంతులుగారు 5 ఏండ్లవరకు ఎన్నికలందు ఆభ్యర్థిగా నిలువకూడను

ఇండియా ప్రభుత్వమువారి ఉత్తరము

తూర్పుగోవాలో, పశ్చిమగోవాలో కృష్ణాజిల్లాల నుమామ్మ దీక్షాతర నియోజకవర్గమునుండి, సామాజ్యకాసనసభ్యులుగా శ్రీయుత బంగటూరు ప్రకాశంపంతులుగారు ఎన్నుకొనబడి సిద్ధి తకాలములోగా ఎన్నిక భర్త్యులవట్టిని చాఖలుచేయక పోవుటచే, రీ సంవత్సరములవరకు మరల ఎన్నికలందు ఆభ్యర్థిగా నిలుచుటకు ఆర్డర్ వారికి లేదని ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ఇండియా గెజెటులో ప్రకటించిరి.

సర్దార్ మోక్షగంధుగారు జైలులో మరణించుట

లాహోరు, అక్టోబరు 2:- సర్దార్ మోక్షగంధుగారు రెండవ హరిజన్ జైలులో కూడ ఆరెన్నుచేయబడి, కనూర్ జైలులో శిక్ష ననుభవించుచున్న సర్దార్ మోక్షగంధుగారు మూడువారములు రోగగ్రాసితమై యుండి మరణించి రీని తెలయపడుచున్నది. (ప్ర. తె.)

నారోజి మనుమరాలికి శిక్ష

అహమ్మదాబాదు, అక్టోబరు 2:- కన్యా బిచ్చ దుష్ట నారోజిగారు నేడు ఒక సెల విడిచెటై యి, 25 సంవత్సరా చల్లించినదో యింకొక నెలతై యి ధింతబడిరి. ఆరగతిలో చేర్చబడిరి. (అ. తె.)

లండనుసభకు సయవము

బొంబాయిలో హక్రాఫ్ బొంబాయి, అక్టోబరు 2:- రెండవ టేబిలుసభ ప్రతి ర్ధము 22 డా|| సెప్టె, జయకమ్, జిన్నా, మహమ్మదాలి గార్లు సహా రేపు "వైస్సాయి" స్టేషనుపై పోవెనున్నారు. రేపువద్ద ప్రతిపక్ష ప్రభోధముచేయు కాంగ్రెసు యేర్పాటులు మహమ్మదీయులలో రెండు కేగలవారి రాతీననుసరించి నిలిపి జేయబడును. రేపు బొంబాయిపురపంచము హక్రాఫ్ జరిపి సాయంకాలము బహరంగసభ జనపుటకు వారు కాన్ఫిలవాస నిశ్చయించిరి. (అ. తె. స్పెషలు.)

నరసారావు పేట, బరంపురం చందాదారుల కొక విజ్ఞప్తి

నరసారావు పేటలో శ్రీయుత యామర్తి సూర్యప్రకాశరావు గారికి బహులుగా శ్రీయుత పాటిమళ్ల స్వామిగారిని, బరంపురంలో శ్రీయుత జి. బలరామదాసు గారికి బహులుగా శ్రీయుత నిల్వల కృష్ణమూర్తిగారిని మాయే జెంట్లుగా 1-10-30 నుండి నివాసించి యున్నాము గాన, వారికి గాని వారియనుమతి పొందినవారికి గాని చందాలను చెల్లించి ప్రకృత స్వీకరింప ప్రార్థితులు. వ్యవస్థాపకుడు.

వధువు కావలెను

వెలనాడు బ్రాహ్మణులలో కాండెల్లనగోత్రమునకు చెంద నట్టియు, 14 సంవత్సరములు వయస్సుగల కన్యక వెలనాడు బ్రాహ్మణుడు, 30 సంవత్సరములలోపు వయస్సుగల, యవకుని వెంటనే పరిణయమాడుటకు కావలెను. ఈవధుకు నకిల, ధన గౌరవ కుటుంబమునకు చెందినాడు. ఇతకు 800 రూపాయలకు తక్కువగాని ప్రాప్తి కలదు. విశ్వాశవర్థులైన ప్రముఖుల రహస్యముగా వెంటబడును. పరిణయము వెంటనే జరుగవలెను. వలయునాడు భావోద్రావుడు, వారికలను యీ చిరునామాకు సంపదలెను.

M. Co. ఆంధ్రప్రదేశ్
ఫోన్ 212 ను చూడు.

విదేశీ వార్తలు

సామ్రాజ్యసభ

ప్రతినిధుల సమావేశము

(వైరెస్)

దక్షిణ, ఆస్ట్రేలియా 2:—సామ్రాజ్యసభ కార్యక్రమము సంధ్య విధివిషయములను సాగించుటకు ముగిసినపుడు సభ్యులందఱు సామ్రాజ్యసభ ప్రతినిధుల నాయకులు శీతీయములను సమావేశమై, ఈలోపున సామ్రాజ్యసభవారిచే నియమించబడిన ముఖ్యమైన సమస్యలను అనగా ఆర్థిక సంఘ నిపుణులు సర్ సిడ్నీ హార్వెక్ గారి యాజమాన్యమున ఆర్థిక సమస్యలను సాంకేతిక విషయములను ఇండియన్ సర్పంచును హ్యూ. సహకారము ముఖ్యవిషయముగా ప్రస్తావించబడినది. ప్రతినిధులందఱును అంతిమాసామ్రాజ్య సర్వక సందర్శనలను తెలిపించి జేయునట్లెనెను. ఈవిషయము సభవారిచే చేయవలసింది అతురతతో జేయవచ్చును.

మన్మోహన్ లాల్ బోస్ కార్యక్రమ యువనాస్రము ఆర్థికవిషయము ప్రతినిధులందఱును తమ ఆందోళనలను సభ ప్రయత్నించెదరు. ఇందులకు సమర్థులను నియమించెదరు. మనమందఱును నిమిత్తముగా నున్నారము. ప్రతివారము పని లేనివారి సంఖ్య పెంచుచున్నది. కాని కొన్ని సంవత్సరముల క్రిందట అనుకూల యర్థము పనిలేనివారను ఆరము పీడికి అన్యాయప విలులేదు. దానినలకు మనమందఱును నిరర్థక పడుచున్నారము. ప్రపంచములో ఇతరులదృష్టియందు మనము మునుగుచున్నారము. దానిని అపుడే మనము మన దౌర్బల్యము మన మానసికపరిస్థితులచే యున్నది. మన సత్తురతి, సాధనసంపద, అవకాశముల దేమియు అట్టిదిలేదు. కష్టపరం పర లేర్పడవలెను. బ్రిటిషు ప్రభుత్వ ప్రయత్నములను, దాని చే మనము చిక్కులను జయింపగలమున దైర్ఘ్యముతో నున్నారము మి మన్మోహన్ లాల్ తనయువనాస్రమున చెలిపిరి. క్రిందటి రాత్రి దొంగిలించున ప్రభావానామ్యుల కిచ్చినవిందుసందర్భమున ఆర్థిక సహకారము ప్రాముఖ్యముగ స్పష్టీకరించిరి. రాజ్యాంగవిధానము బాగులను సాధించినట్లై సామ్రాజ్య ఆర్థిక వికలమును సాధింపగలమున కనడా ప్రభావానామ్యుడు చెప్పి టుగా రనెరి. ప్రపంచ ద్రవ్యములయందు గల విషయమున సామ్రాజ్యసభతోనే కాక ఐర్లండ్ లోని సహకారముతో బ్రిటిషు కార్యకర్తల అంతయు పరిచయవలెనని ఆస్ట్రేలియా ప్రభావానామ్యుడు చెలిపెను. సామ్రాజ్యముగా, స్వయంసహాయమున్నదనియు, దీనిని గ్రహించుటలోనే ఈసభా రెక్క వ విజ్ఞానము నుపయోగించబడియున్నది. ఇదే ముఖ్యమైనది. ప్రపంచములో మార్కెటులలో వీరికి సంబంధము లేకుండ ఆహారము లేర్పడినది. పరస్పరసహాయమునిమిత్తము బ్రిటిషు కార్యకర్తలు తమలో తామే ప్రయత్నించవలెననిరి.

దక్షిణ, ఆస్ట్రేలియా 2:—సామ్రాజ్య సభకు వచ్చిన ప్రతినిధులందఱు సమావేశమై దొంగిలించున గవర్నరు - జనరల్ ప్రతి పత్తినిగూర్చియు బ్రిటిషు కార్యకర్తల సభ్యులలో బయలుదేరు తగాదాలను పరిష్కరించుటకు ముఖ్యమంత్రి సభకు ఏర్పాదు విషయము తెలిపించిరి. ఇంకను మరి కొన్ని విషయముల నాలోచించిరి. లేదంటే సభలోగూడ ఈ విషయముల నాలోచించెదరు.

ఈలోపున ఇతర సభ్యులందఱు తమతమలక్షణములను కొనుచున్నారు. మ్యూజిక్కు మిగ్గెనర్ల పరిమార్చుము, ఆయుధ విస్తరణము, సముద్ర ఇంటివార్ల ఆధిపత్య సమస్య పరిష్కారము, అటుతొకాని మున్నగువాటినిగూర్చి కమిటీలను నియమించుచున్నారు. పరిశోధనలు, పారిశ్రామిక పరిస్థితు లనుగూర్చి యాచించుటగూడ సభ్యులను గూడనున్నది.

నర్తారు జహానువి దాస్ గారు

రౌండు టేబిలు సభకు సంధానముల పూర్తిగ నియమించబడుట

(వైరెస్)

లండన్, ఆస్ట్రేలియా 3:—సామ్రాజ్యసభ సాయుధ సమస్యలకు కేంద్రముగానున్నదిగాను గాని రౌండు టేబిలు సభ కేంద్రముగానున్నదిగాను మంత్రిగారుండి సమావేశమై నియమించిరి. ఈ సభకు ముఖ్యముగా, సామ్రాజ్యసభ ఇండియాను గూర్చిని అంతర్జాతీయముగా, విదేశీయముగా కేంద్రముగానున్నదిగాను మంత్రిగారుండి సమావేశమై నియమించిరి.

గాంధీగారి 62 వ జన్మదినవర్ధంతి

ఇంగ్లండులో జరుగుట

(వైరెస్)

ఇంగ్లండులో గాంధీసంఘమువారు గాంధీగారి 62 జన్మ దినోత్సవమును సత్వరి, కాకాహారమును విందున్నది. తత్సమ యమున భారతీయులు, బ్రిటిషువారు ఆమెరికనులు పాల్గొనిరి.

సెన్ట్రల్ బ్రాక్వే గారు అధ్యక్షులుగ నుండిరి. విందుకం టే తా మందఱును ఉపవాసముచేసిన బాగుండెడిది బ్రాక్వే గారనిరి. భారతదేశముపట్ల మనము గుహ్య ద్వారమును దయను చూపవలెనని గాంధీగారి యభిప్రాయము. ఇండియాలో ప్రస్తుతము సాగుచున్న ఉద్యమమును జూడ భారతీయుల లభ్యుడే స్వేచ్ఛను బడసినట్లై యున్నది. బ్రిటనులో నున్న భారతదేశము అందఱును కలసి భారతీయుల తరపున శ్రద్ధనువహించి చర్యలు దీనికొనవలెననిరి. ముందు మనము మనపక్షమును ప్రభుత్వమునకు విధేయతను జూపుటకు ముగి భారతస్వాతంత్ర్యసిద్ధాంతముపట్ల మనమందఱును త్రిక రణముతో ప్రవర్తించవలెననిరి.

బ్రిటిషువారి హృదయము భారతసమస్యపట్ల మారుట వసరముని లాచెస్టు హృదయముగా రిరి భారతదేశ భావిభా గ్యోదనుచును జెమ్మెన్స్టెరులో నిర్మించుటకు వీలులేదు. భారతీయులే దానిని భారతదేశములో నిర్మించవలెనని వ్యక్తికరించిరి. గాంధీగారుజూపిన మార్గమునబోయి భారతీయులు తమసారాలమున గెల్చిరి. ప్రపంచ మంతయు లాభించుననిరి. రోమెంకోరెండు బరూన్ బాల్బుటాయు పార్లమెంటు సభ్యుడగు బ్రకటు సి. ఎఫ్. ఆండ్రూ ను బెర్నార్డుమెగార్ల పిన్ సామ్రాజ్యసభకు రేవెల్లెగారు జదిపిరి. బెర్నార్డుమెగార్ల కార్యకర్తలు ఇట్లు వ్రాసి బంపెను:— గాంధీగారి యుద్ధమునుపట్ల తమకెంతయు సామ్రాజ్యసభకు బెర్నార్డు మెగార్ల నన్ను చెప్పవలెనని. ప్రస్తుతముగాంధీగారు పూనుకొన్న పని భారతీయులకు సంబంధించినది. కాన దానితో మెగార్లకి సంబంధములేదు. జాతీయ ఆందోళనములలో వికేయము సహాయము మంచిచేయుటకంటె తరువాత హానిగ పరిణమించును. గాంధీగారి జన్మదినవర్ధంతి సందర్భమున తమ సామ్రాజ్యసభ సహాయమును గాంధీగారికి సమద్రవ్యములముగ చెప్పటకు సభవారు తీర్మానించిరి.

జర్మనురాయబారి నిర్గమనము

(వైరెస్)

యధామోగ బ్రిటనులో జర్మను రాయబారిగ నున్న డాక్టరు వైత్తెరుగారు సార్వభౌమ దంపతుల వీడ్కోలుబడసి జర్మనీ కేగిరి. ఇతడువచ్చి 10 సంవత్సరములైనది సార్వభౌమ దంపతులతో విందుకుడిచిరి. రాయబారిలందఱుకూ వీరిని సాగ నంపిరి. ఇతడు చాల జనరంజకముగ నుండెను. పత్రికలు వీరి గురిగములను పొగుడుచున్నవి. లండనులో వీరియెడల ఆందర కును గౌరవ మెక్కువ.

భారతదేశ పరిస్థితులు

ఇండియా ప్రభుత్వ ప్రకటనము

(వైరెస్)

దక్షిణ, ఆస్ట్రేలియా 2:—రాష్ట్రము లందు శాసనోల్లంఘన ము తగినదని రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించుచున్నారనియు విదేశసరకుల బహిష్కరణము తగ్గుటయేగాక ప్రజల జహిరంగముగ దీనికి ప్రతిపాదముగ నున్నారని గూడ చెబుచున్నారని ఇండియా ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించుచున్నారు.

అమానుల్లాగారు వారి కుటుంబము

ఇటలీకి బయలుదేరుట

(రూటరు)

కాన్స్టాంటినుపోలి:—అమానుల్లాగారు వారి కుటుంబమును కాన్స్టాంటినుపోలికి ఇటలీకి బయలుదేరిరి.

కెన్యా గవర్నరుగ 1931 లో సర్ జోసెఫ్ వైయియచు గారు అధికారమును స్వీకరించెదరు.

ఆర్ 101 విమానము ఇండియాకు బయలుదేరుటకు ముందు పరిశోధనకై బ్యాంగ్లూరునుండి పయనముజేసి తిరిగి నేటి యుద్ధము వైమానికశాఖకు జేర్చెను.

సర్ జోసెఫ్ వైయియచుగ 1931 లో కెన్యా గవర్నరుగ నియమించుటకు సోమర్సెట్ నుండి పంపిరించెను.

ఇండియా మంత్రిగారి ప్రసంగము

రౌండు టేబిలు సమావేశము

(రూటరు)

లండన్, ఆస్ట్రేలియా 2:—పేట్రీయూటికు సామయిటి విందు సందర్భమున భారతదేశము తరపున ప్రస్తుతము నిచ్చుచు వైట్ టేబిల్ సెన్సు గారు బర్నార్డుమెగార్ల ప్రభుని కొనియాడుచు ఇట్లు నుడిచిరి. ఈ సభలో భారతదేశపు ప్రతినిధిగ నుండుటకు వికసీర మహారాజుగా చెబుతము అర్హులు. జనీవాకు భారత ప్రతినిధిగ బోయి లండన్ కి పుడే వచ్చిరి. భారతదేశము జాతిసమితిసభలో సభ్యత్వమును బడయుటచే భారతదేశ భాగ్యోదయును వెల్లడియగుచున్నది. దీనిని భారతీయులు బడయుట బ్రిటిష్ విధానముయొక్క ఉద్దేశ్యమై యున్నది. బ్రిటిషు కార్యకర్తలు బాడులతో భారతదేశము గూడ సమానప్రతిపత్తి గోరుట బ్రిటిషువారికి గూడ ఇష్టమే. దీనిని నభివృద్ధి గాంచుటకు రౌండు టేబిలు సభ సేర్పరిచిరి. సామ్రాజ్యసభ పూర్తితయన వెంటనే రౌండు టేబిలు సభ ప్రారంభమగుట ఎంతయు ముఖ్య విషయము. భారతదేశ కళ పురాజ కీ య కే త్ర లు ను సామ్రాజ్యము దున్న ఇతర రాజకీయవేత్తలను స్వయముగ కలసికొని మాటలాడుకొనుటకు మంచియవకాశ మేర్పడును. ఇది చాల ముఖ్యమైన సంగతి. ఒకరిభావముల నొకరు చెలిసి కొన వీలగును అట్టి సందర్భములలో ఎంతయో విలువగలను. ప్రతిదినము జరుగు చర్యలు స్వేచ్ఛగ ఎట్టి బెట్టువరి లేకుండ జగు గుట కుభావసాం బగును. ఇంకకంటె మంచియవకాశ మబ్బును.

బర్నార్డుమెగార్ల ప్రభువు మరణము

భారత ప్రభుత్వమువారి సానుభూతి

సిడ్నీ, ఆస్ట్రేలియా 2:—భారతదేశమునకు సాలగుసం విత్సరములు కార్యకర్తల గానుండిన బర్నార్డుమెగార్ల ప్రభువు మరణమునకు సానుభూతి చెబుచు భారత ప్రభుత్వమువారు భారత కార్యకర్తలకి తంతివార్తను పంపివారు. ఆ తంతివార్తలో బర్నార్డుమెగార్ల ప్రభువు గొప్ప న్యాయాధిపతియు, రాజకీయవేత్త యనియు, మానసిక సంబంధములైన కే క్రి సామర్థ్యముల మెండుగా కలవాడనియు, వారిదైర్ఘ్యము అందరి కిని ఆశ్చర్యము గొలిపెననియు, ప్రభుత్వమువారు వ్రాయుచు న్నారు. ఈవార్త తమకు చాలసంతాపము గొలిపినదని తెల్పుచు వారికుటుంబమునకు తమసానుభూతి తెలుపవలసినదని వారు కోరుచున్నారు. (ఆ. వైరెస్.)

రషియనులు బ్రిటనుకు బ్రిటను రషియా కీయవలసిన అప్పులను గూర్చియు వారివారి హక్కులను గూర్చి పరిష్కరించుటకు పంపియు లేర్పడినది.

గ్రోవుహార్డుని పేరులచే 14 గురు గనుల పరివాహము చేసిపోయిరి.

ఉక్కు పరిశ్రమ

టారిఫ్ బోర్డువారు విచారణ జరుపవలెనని

ప్రభుత్వమువారి రాజ్యాపించుట

సిడ్నీ, ఆస్ట్రేలియా 2:—భారతదేశమునందు తయారయిన ఉక్కురేకులను విదేశీయుల పోటీకుండి రక్షించుటగాను 1927 సంవత్సరమున శాసనము గావింపబడియుండెను. ఈ రక్షణమును ఫల రహితముగా చేయుటకు ఆంగ్ల దేశమునుండి రేకులు చౌకగా వచ్చుచున్నవాయను విషయమును విచారించుటకు భారత ప్రభుత్వమువారు, తాతా ఉక్కు కంపెనీవారి దరఖాస్తుపై టారిఫ్ బోర్డువారు ఈక్రింది విషయములను విచారించెదరు.

1. ఏ రూపమున, సంతకాలమునకు భారతదేశములో తయారగు ఉక్కురేకులకు రక్షణ మొసంగవలెను? తయారగు సరకులకు ధనసహాయము చేయుటకు సలహా నిచ్చుచో ఒక్క ధనసహాయము చాలానా, లేక దిగుమతిసంకములను వృద్ధిచేయవలెనా యని తెలుపవలెను. ఈ ధన సహాయము ఏవిధమున, ఏవరతులమీద యివ్వవలెను? (2) ఉక్కురేకులపై దిగుమతిసంకములను వృద్ధిచేయవలెనని సలహా నిచ్చుచో ఆరే కుతో చేయబడిన యితరవస్తువులమీద దిగుమతి పన్నులు వృద్ధి చేయవలెనా? ఎంతకాలమునకు వృద్ధి చేయవలెను? (ఆ. వైరెస్.)

మంచి వెండిసామానులకు

శ్రీ లక్ష్మీ జ్యాయెలరీ కంపెనీ

ఎక్కెని లక్ష్మీనారాయణదొడె ప్రొప్రైటరు, బెజవాడ.

జాబులు

హిందీవర్తమా

(హిందీకుటీరము, కాకినాడ)

ఇదివరలో ప్రకటించినవిధమున ప్రమాణ హిందీ సాహిత్యము మొదలైనవి పరిశీలించి 9-10-30 సం॥ ఉపయము 7 గంటలకు గురువారమున పై హిందీకుటీరమున ప్రారంభించబడవలయును. పరిశీలనయొక్క పరిష్కారములను ఆసనముననే ఇచ్చుటచేయును.

కావున పరిశీలనకు సకాలమున రాఁ బ్రార్థింతులు. కే. ఎం. కృష్ణమాచారి, వికారాద్, పరిశీలనాధ్యక్షుడు.

అంగలూరు

కడలూరువందు, సెప్టెంబరు 18 తారీఖున వ్రాయబడిన యాత్రము సెప్టెంబరు 20 తారీఖున కేవలమునా డంగలూరు గ్రామమునకు జేరినది.

4419 నెంబరు ఆరెకపూడి రామస్వామిగారి కుమారులయిన మ-రా-రా-శ్రీ ఆరెకపూడి కోటయ్యగారు ఆక్టోబరు 15-న తారీఖున కడలూరు జైలునుండి విడుదలయ్యెను.

సెప్టెంబరు 28-న తారీఖునండి ప్రతినిధులు కర్నూరుకి రయ్యుచున్నది.

కొదవారు పూడి

స్వస్తి శ్రీ చాంద్రమాన ప్రమాణాకనామ సంవత్సర ఆశ్విజ శుద్ధపాడ్యమి జనవారము మొదలు నవమి బుధవారము వరకు గుడివాడ తాలూకా పెదపాడుపూడి గ్రామమున శ్రీచేపి నవరాత్రులతోను పుత్యంబైభవముతో జరిగెను. దినమునకు రెండుకథలు చొప్పున నామవలన ప్రసిద్ధులయిన పొదానులచే నరికథలు చెప్పబడెను. పెదపాడుపూడి గ్రామస్థులును చుట్టు ప్రక్కలవారు, నీ తొమ్మిదిరోజు లానందసాగరమున నోల లాడిరి.

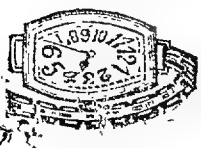
కో. దుర్గామల్లికార్జునరావు
అ. వేంకట్రామయ్య.

కాళహస్తి

కాళహస్తి, సెప్టెంబరు 27:—కాళహస్తిలోని ప్రొఫెసర్ ఆఫ్ యిండియా యిండస్ట్రీయల్ జనరల్ అన్యూరన్సు కమిషన్ లోని 1879 నెంబరు పాలసిడారు గలించినందున ఆమె వార్షిక గానుడు ౬౪వాయి మునిస్ట్రీయి అనువారికి యీనెల 20 తేది నాడు 500 అయిదువందల రూప్యములు యివ్వబడినది. ఈ మొత్తమును బహిరంగముగ మేళతాళములతో పురస్కరించుచు, కనుపరచుచు పురవాసుల కెల్లర తానందోత్సాహములు ప్రబలుచుండ కడువిభవముతో ప్రచురణపరచుచు పురమునంద స్త్రీయెలిపింటిరి పౌరశాలలో పలువురు పురప్రముఖుల సహాయమున తిలపతికొద్ద పోలీసుగారగు శ్రీయుత వెన్నెలకంటి ముని కృష్ణయ్యగారి యాధిపత్యమున బహిరంగసభలో రూప్యములు ౭ కొనబడెను. ఈ కొనబడియొక్క సహాయసౌఖ్యమునగించి శ్రీయుత ఏ. కృష్ణసామయ్యగారును, పభాధిపతి మునికృష్ణయ్యగారును కడువిపులముగ యెల్లరకు విశేషికిరించినందున-పుర వాసులసేవలు ఈ సంస్థముందు అత్యంతాభిప్రాయాలై యిం దునటుల తెలియుచున్నది. ఈ యూరియందు యీ సంస్థపరిపాలనయందు దత్తంత్రధర్మ వహించిన వాగరాజు రావుగారి కెంతయు ప్రసన్నులై, తొమ్మిదిరూప్యములు కట్టి గలించిన వారి వారసులకు అయిదు వందల రూప్యములు జెందుటయందు గల ఉత్సాహము పురవాసులను పౌరకులును ఎరుంగ గోరెదను. సర్వవలన ఈ సంస్థయందు ఆభిమాన ముండున దిన కుటుంబములకు సహాయకారిగా నుండు ననుట ముఖ్యభిప్రాయము.

కొంపపి సుబ్బారావు,

దసరా బహుమానము

లోక ప్రసిద్ధిచెందిన "జమిందార్ రిప్ట గేజియరము" చాల అందమైనదియు, చాల మేలైనదియు, మంచినితనముగల శ్రాత్రువు. కోల్లంగోల్ల బంగారుపూత, 5 సంవత్సరములు గ్యారంటీ. జమిందారులు ధనవంతులు తీసి అనుభవించిన దానిని అందరన్న తీయుటకు చాలా తక్కువ ధర్మ యిచ్చుచున్నాము. కోల్లంగోల్ల చెయినతో ధర రు 6. 8 గజియరము లొక్కసారి రూ. 15-12-0. మాణిక్యం కంపెనీ, 18 బీటు సాపుకార్ పేజీ, మదరాసు.

అఖిలభారత మహిళాసహస్రభ

ఆంధ్ర సోదరీ మణులకు విజ్ఞప్తి
అయిదవ అఖిలభారత మహిళాసభ (విద్యాంఘ్రి ౪ సమావేశము) ఈ సంవత్సరము లాహోరులో జనవరినెల మొదటి వారములో జరుపబడును.

ఆంధ్రదేశమునుండి ప్రతి సంవత్సరము చాలామంది స్త్రీలు సభలో పాల్గొనుచున్నారు. లాహోరులో జరుగునభివ ప్రతినిధులకు పంపవలసియున్నది.

రాష్ట్రీయ సమావేశము నవంబరునెలలో ఏలూరులో జరుపబడును. కాబట్టి అంతకుముందుగానే ప్రతి జిల్లావారు తమతమ జిల్లాలనుండి ఆక్టోబరు నెలఖతులలోపుగా సభలు జరిపి సభానివేదికలకు నాకు పంపించ ప్రార్థించుచున్నాను.

నవంబరులో జరుపబడు రాష్ట్రీయసభకు మాడ చాల మంది ప్రతినిధులు రాగలందులకు వేడుచున్నాను. స్త్రీలువిద్యా పాంఘిక విషయములలో తగినంత శ్రద్ధవహించి ఈసభలో పాల్గొని జనుప్రభుగా జరుపవలెను. విద్యాభిమానులైన స్త్రీలు ఎక్కువ శ్రద్ధవహించి స్త్రీ యభివృద్ధికై తోడ్పడెదరని నమ్ముచున్నాను. పౌరశాలలలో ఉపాధ్యాయులుగా నున్న వారు ఈ మహాసభలో ఎక్కువ శ్రద్ధవహించి పనిచేయవలసిన బాధ్యత యున్నది. కావున ఆసోషియేటులను ఈసభలు రాష్ట్రీయ సభకు ప్రతినిధులుగా రాగలందులకు కోరుచున్నాను.

ఏదైన వివరములు కావలయునాడు ఈ క్రింది చిరునామాకు వ్రాయవలెను.

పెద్దాడ కామేశ్వరయ్య బి. ఎ.
రాజమండ్రి 1-10-30 స్థానికసంఘసభ్యురాలి
అఖిలభారత మహిళాసభ.

శరీరావ్యాసమును భరించుట ఎట్లు

ఉష్ణ ప్రదేశములందలి జీవితము పనిచేయుచున్నవారు లేక గృహమునందున్నవారు సదా బడలికచేతను, అనారోగ్యము చేతను గడవవలసి యుండును. తమ రక్తమును ఆరోగ్యముగాను, పరిశుభ్రముగా నుంచుకొనిన బుద్ధిమంతులు మాత్రము ఆరోగ్యముగానే యుండురు.

ఇది నుభయముగా చేయబడుచున్నది. నరముల బలహీనత లేక మనోదుర్బలత్వము లేక స్వీయపుల నిస్సత్తువ మున్న గనవి హెచ్చుగాక మునుపే తక్కువగా ఇది చేయబడవలెను.

ఐరన్ జెల్లాయిడులను నేనించుట వలన

రక్తనాళములను పరిశుద్ధమైన రక్తముతో నింపి, పోగొట్టుకొనిన బలమును మరల గలిగించును. మనస్సును నిర్మలముగా నుంచి, దినము నందు చేయవలసిన పనులు జనుప్రభుగా నెరవేర్చుటకు తోడ్పడును.

ఇంత నుభయముగా అంత మార్పు గలుగుట అరుదు. అయితే ప్రజలు నమ్ముచుండిన ఇంద్రబాహుకంటెను శాస్త్రమునందు గల అద్భుతములు విశ్లేషి హెచ్చుగా నున్నవి. ఐరన్ జెల్లాయిడులు శాస్త్రసంబంధ మైన ఔషధము.

4 రకములుగా తయారుచేయబడుచున్నది. (నెం 4)

నెం 1 పసిమిలలకు నెం 2 స్త్రీ పురుషులకు నెం 2 A పురుషులకు మాత్రమే. నెం 8 విశ్లేషి ఘోలు గలది. 14 దినములకు సరిపోవు ఔషధము ధర రు 1.

(40 దినములకు సరిపోవు) పూర్తి నెల జుడి 15 ధర రు 2-12-0

శుక్లబంధు

ఎంత దుర్బలమైన వీర్యమునైనను గట్టిపరచి ఒక్క-గంటలోనే అద్భుతమైన ప్రభావమును చూపును. శుక్లనర్మమును కట్టుటలో సేరుపొంది, స్త్రీపురుషులకు నిరతికయ్యవేమున కలిగించుటకు దీనిని మించిన ఔషధము లేదు. 25 మా. 2-8-0 కేటాగుఉచితము.

17-3 త్రిపురసుందరీ వైద్యశాల, మహేంద్రవాడ-రామచంద్రపురంపాస్టు, గోదావరిజిల్లా.

అమృత శౌర్యప్రదర్శనము

కొల్లాపురం, సెప్టెంబరు 27:—శ్రీ శ్రీ రాజా ఇనుగంటి వేంకట కృష్ణారావు బహద్దరుగారు (తిరుపచ్చురు జమిందారులు) జయహోలు సంస్థానముగా చేరిన అరణ్య ప్రాంతమున, యూసు పెద్దపులలకు ఒకే సమయమున, 26-9-30 తారీఖున, సంహరించి, ఇది వారి పరాక్రమమున గణింపదగిన ప్రభువసంగతి. నేటికి వారిచే సంహరింప బడిన పెద్దపులల మొత్తం ఇరువదిఒకటి. తదానందరచిత పద్మంబులు శ్రీ లక్ష్మీరాయ మిడిల్ నూలు కొల్లాపురం భవనములో జరిగిన మిడిలంగలో చదువబడినవి.

ఉ. శ్రీకర్: కృష్ణరాయస్వపశేఖర! నేడుగదా త్వదీయన (త్యాగశౌర్యధైర్యగుణతత్వము కీర్తియులంబునయ్యె, సస్తాకబలాధ్యతన్ దునిమితో, యలవ్యాధ్యములకీక్షించుబులో నీకె, జయంబుగల్గు, మనీషులు హెచ్చునట్లుగకో ఉ. ఆలములోన వీరుండు జయంబులుగాంచెడువీరి, మూడు శార్దూలములన్ నిమేష మనద్రుంచి యక్కేలుగుగాంచి శౌర్యమున్ మేలుగజూపి వీర్యమును మించిన మేటిసృపాలు లేవు, యెవ్వరైన శ్రేయమే కలుగు విశుత ధైర్యనిధానమూర్తికె.

రామసుబ్బారాయుడు, బి. యె., పాడేమాస్టరు, శ్రీలక్ష్మీరాయ మిడిల్ నూలు, కొల్లాపురం.

బూరుగుపూడి

బూరుగుపూడి, సెప్టెంబరు 28:—వీటిలపాస్టి సర్ పెద్దాపురం తాలూకా జగంపేట ఫీల్డలోగల బూరుగుపూడి గ్రామమునందు సాయంకాలము బోర్డు ఎలిమెంటరీ గరబ్బు నూలునందు జరిగెను. మహారాజశ్రీ కలగ శీతారామయ్య నాయుడుగారు అగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి. చుట్టుపట్ల గ్రామాదులనుండి 800 ప్రజలు సభకు హాజరైరి. శ్రీయుతులు కట్టాడి ఉమామహేశ్వరం, మామికిపల్లి కృష్ణమూర్తి హేమాద్రిపట్ల వేంకటేశ్వరుగారు, ప్రప్రభుమున ప్రజలకు పక్షుల యొక్క ఆశీర్వాదము తెలియపర్చుచు విజియిపరిపాలనలోగల లాభితులవిషయమై ప్రశంసించిరి సభ జయప్రసాదముగా జరిగెను.

నల్లచెర్వు

పెద్దాపురం తాలూకా వీటిలపాస్టి సమావేశము ఈనెల 20 వ తేదీని యీసభ పెద్దాపురం తాలూకా నల్లచెర్వుపల్ల పెద్దరాయవరం కాపురము లకు మహారాజశ్రీ గోలి సత్తిరాజుగారి ఆధిపత్యమున సమావేశమయెను. సభకు పెద్దాపురం తహసీలుదారుగారు శ్రీయుత ఎలిరాజునాయుడుగారున్ను పరిగ్రామాదులనుండి కొంతమంది రైతులున్ను ముహూ 500 మంది హాజరైరి. మహారాజశ్రీ పంపిర్లు రెడ్డినాయుడుగారు ప్రస్తుత రాజకీయపరిస్థితుల విషయమై ఉపన్యసించిరి. సభ జయప్రదముగా జరిగెను.

వై. వీరరాఘవులు, పెద్దాపురం, 21-9-30.

నోటీసు

మహారాజశ్రీ అమలాపురం సబ్బార్డినేటు జడ్జి కోర్టులో

E. P. 32 of 1930 O. S. 42 of 1925.

వాది:—నంబూరి నాగరాజుగారు, సా॥ అమలాపురం.

ప్రతివాదులు:—బ్రహ్మేశ్వరపు రామశాస్త్రిలుగారు వగైరాలు, సా॥ బోడసకుర్రు.

యీ నెంబరు ప్రతివాదులపయిన వాది ఛాందిన తన ఖాదీక్రిసి లట్టి పదరు ప్రతివాదుల తాలూకు బోడసకుర్రుగ్రామం తాలూకు తినఖా సీరాస్తులు అమలాపురం సమకోర్టువద్ద 81-10-1930 తేదీని పగలు 11 గంటలకు వేలం కొనె యున్నవి గనుక సదరు వేలములో ఎవరయినా పాడుకొనేరెదెడల వేలం పాటమొత్తం 1 వంతుసాము ధరరావత్తు కట్టుటకు సాము తెచ్చుకొని పాడుకోవచ్చును. సదరు వేలపు ఆస్తివిషయము యేమయినా తనిఖీలు కావలసినయెడల ఆట్టివారు వాది స్టి డిగరాలైన మ-రా-శ్రీ మంత్రిత్రవ కవులుట్టుయ్యగారి ఆఫీసువద్దకు అమలాపురం వచ్చి తెలుసుకొనవలెను. సదరు వేలంలో వాదిమాదా పాడుకొనుటకు పిటిషను చాఖలుచేసి నాడు. సదరు పిటిషనుపయిన ప్రతివాదులకు నోటీసునిమిత్తము 81-10-1930 తేదీని వాయిదా వేయబడినది. సదరు వేలములో వాది పాడుకొనుటకు ప్రతివాదులకు ఏమయినా ఆక్షేపణలు ఉన్నయెడల వాయిదాకోజన కోర్టువారితో మనవిచేసుకొనవలెను.

ఎం. కవులుట్టుయ్య, వాదిపిటిషడ.

నే కాని అంతయును ప్రకటించుకొనినట్లు, అంతయును నానందముగా, ఇదియే సాక్షాత్తునను పర్యవేక్షించుకొని, కలకత్తా లోని లింగి ఒకసారి వెనుకకువచ్చి పొడి పోలినట్లు!

లోహితాశ్రమము పాము కరదననంతరి తేలిసి తల్లితో చెప్పవలసినదిగా తోడివలయుతో కొన్నిచుట్టుల చెప్పినా, ఈమట్టు చాలా బాధిగలిగించేది. హృదయాన్ని ఆకర్షించేది, కవి మాటలమార్పు కూడ అట్టిదే. ఇది అంతయు ఆయన ఒక పద్యములో వ్రాసినాడు. ఎనిమిది పద్యముల ముద్రవాడొకడు అపద్యము చదువుతున్నాడు. ఇది సాధారణముగా ప్రేక్షకుల హృదయాన్ని ద్రవీకరించే సందర్భము. ఇంకా దీనికి 'వెన్నెమెల్' వచ్చుట కేమి సందేహము? ఇట్టి పద్యములలో ప్రేక్షకుల యీ ఆరగితవల్ల, లోహితాశ్రమము నాలుకపీనుకొనిపోయి, సరిగా మాటలు ఉచ్చరించడానికి శోచుకొని యీ ఆపన్న మరణాస్త్రము పద్యం బట్టి పాడి మరణించి పలసినదే కాని, వెంటనే మరణించదు మృత్యువేదనకు కూడా నాలుక ప్రేక్షకుల వెన్నెమెల్లకు భయమే లోహితాశ్రమము పద్యం బట్టి పాడనిచ్చి మరి తీసికొనిపోవలసినదే కాని అంతకు ముందు తీసుకొనిపోవడానికి దాని కధికారంలేదు.

ఎంతటి అనాదిత్యము! ఎంతటి రసభంగము! విలే ఇందులో వరకవిచిత్రం. ఇట్లా ఈ రెండు సందర్భాలలోనూ పద్యాలలో చెప్పిన మాటలను వచనంలోనే చెప్పవచ్చు. పద్యంలో కంటే ఎక్కువ సరసంగా కూడా చెప్పవచ్చు. కాని వచనానికి వెన్నెమెల్లేదు. పద్యానికి ఈదురదృష్టం. కారణం? ఆకర్షణ చెప్పుచున్న మాటలలో కనబడే సరసత్వము? లేక పోలేనట్లు కవి సంగీతసరసత్వము? మాటల సరసత్వమే విలే అంతకంటే ఎక్కువ సరసత్వము, లేక పోలే అధమపతనం, అంతటి సరసత్వమైనా వచనంలో ఉండవచ్చు. కాని వచనానికి వెన్నెమెల్ రెండుటలేదు? వచనం తమ హృదయాన్ని ఆకర్షించినప్పుడు మాత్రం ప్రేక్షకులు అందు నూచింపబడే భావంతో తన్మయత్వం చెంది నిశ్చింతతోనే దాని పట్ల తమ సంతోష మెందుకు వెల్లెబ్బవలెను? వరకవి సారి ఆమాటలనే యెందుకు చెప్పింపరాదు? మరి సంగీత సరసత్వమే కారణమా? అట్లయినచో అనవసరముగా ప్రతేకము గలిగించుకొని, వైన వివరించినరీతిగా నాలుకాచిత్రానికి గంగం కలిగించడానికి సంగీతానికి గాని, సంగీతాన్ని అభిమానించే ప్రేక్షకులకాని అధికారము లేదు.

నాలుక ప్రదర్శనము వినోదమా?

ఈ విధంగా ఈ మల్లీ పాడడం అనేది ఏదృష్టిని బట్టి చూచినా అసంగతంగానే ఉన్నప్పటికీ దీనిని గూర్చి యెవ్వరూ అంతగా శ్రద్ధ తీసుకోవడంలేదు. కళాదృష్టినిబట్టి ప్రదర్శనమును విమర్శించే ప్రేక్షకులు చాల తక్కువమందియే ఉండడం దీనికి ముఖ్యకారణము. నాలుక ప్రదర్శన మొకవివేచనము. మానవుని జీవిత లో దిన దినము బతుకుతుండే అనేక పరిణామాలవల్ల అతని మానసిక స్వస్థతకు అనేక విధాల భంగం కలుగవచ్చు. ఇట్టి స్థితిగతులలో ఈ అస్వస్థతనివరించడమే నాలుక ప్రదర్శనమును బోలిన యీ వినోదములు చేయవలసిన పని. ఇది నాలుకం విషయంలో ప్రేక్షకుల కంటే సామాన్యార్థిప్రాయము. వినోదములు నిర్వహించవలసిన పని ఇదియే ఐ ఉండవచ్చును. సాధారణముగా మనము పీఠం లలో చూస్తూ ఉండే గారడీలు మొదలైనవి ఇట్టివే. గారడీవాడొకసారి చేసిన అద్భుతకార్యాన్ని మరొకసారి చేసినచో పింఛడంలో అనాదిత్య మేమిటలేదు ప్రేక్షకుల కది ఆనందం ఇస్తూ ఉన్నంతవరకు. కాని నాలుకమట్టిదికాదు. నాలుకము కళా ప్రపంచమునకు చెందినది. అందుచేత కళాప్రపంచానికి సంబంధించిన వ్యయంగతమైన జౌచిత్యానాచిత్యాల నిశితత్వానికి అది లోబడవలసి ఉంటుంది. ఇట్టి జౌచిత్యనిశితత్వాన్ని పోగొట్టుకొని, బుడబారినవినోదమే ఐ లోయి, నాలుక ప్రేక్షకుల ప్రశంసకు పాత్రమవడం మాత్రమే నాలుకకు ఆతమమైననాడు దాని సరసత్వమే అంతరించినదన్నమాట. కళాప్రపంచములో తన స్థానమునే అది కోల్పోయిన దన్నమాట. అందుచేత, వైన చెప్పిన విధముగా, నాలుక ప్రదర్శన మొక వినోదం అని భావించడానికి అవకాశంలేదు ఒక వేళ నాలుకం వినోదంకూడా కావచ్చునని అంగీకరించినా, దానికళాత్వానికి లోబడియుండవలసినదే దానివినోదత్వము. కళాత్వానికి భంగం కలిగించడానికి వివేచనాత్మక కధికారం లేదు. కాని సాధారణముగా ప్రేక్షకుల అభిప్రాయ మాత్రమేదికాదు.

నాలుక ప్రదర్శనమునట్లు ఉండేటే

ఇది యెట్లుండగా, చాలమంది పెద్దలు ఆపలు నాలుక ప్రదర్శనాలకు రావడమనేదే అనుచితమనే నమ్మక మొకటి యేర్పరచుకొని, దాని విషయమై ఉపేక్షవహించి ఉండడంకూడా కలదు. వీరిలో మల్లీ రెండవకాలవారున్నారు. 'నాలుకం కేవల మొక వివోదము. ఈ వినోదానికొకసం మనం ఏవిధమైన వ్యయం కాని చేయడం అనవసరము స్వర్గము అనేవారు మొదటిరకానికి చెందినవారు. ఆపలు నాలుకం అనేది తేజలో ప్రస్తుతం న్యాయించియుండే అనినీటి పరిణామాలలో ఒకటి. దానితో టి. పోవడం పొషును. అని తప్పు నాదాని కొక నైతికసంబంధం

కూడా కల్పించుకొని, కల్పనాశ్రయ ప్రవాహంలో దాని కొక సమ్యేకం ఏదీ చేయరు. ఇది రెండు రకాల దినవాచక మొదటిరకం వరి కల్పన యంతో మనస్సుని నిత్యజీవితానికి నాలుకంవంటి లింగతత్వము సంబంధమేమీ లేదు. ఈ లింగతత్వం కేవలం విలాసమాత్రమే అని వారి నమ్మకం. అందుచేతనే కేవల వినోదాలు గూడాను కాబట్టి వీరీదృష్టిలో నాలుకము సంగీతము, చిత్రచర మొదలయినవన్నీ అవాశ్యకమైనవకా కళాలమనకు సంబంధించినవే. ఇంక రెండవరకంవారికి కాకి నాడ గణపతి నమాత్రోత్సవాలలో, రాజమహేంద్రవరం శ్రీరామనవమి ఉత్సవాలలో ఆ మురికీకాలవగట్ల మీద, సిగరెట్లు బీడి ఉమ్మల తో నిండిన ఆ రోడ్లు దుమ్ముపై తొమ్మిదిరాత్రులూ కాలక్షేపం చేసినా అందువల్ల వచ్చే నష్ట మేమీ కనబడదు. కాని ఒకనాటిరాత్రి నాలుకానికి వెళ్ళడం వారి కన్నమూ ఆలోచించడానికి కూడా తగిన పని. వినోదం అనే దృష్టిలో చూచినప్పుడు ఈ రెండు చోట్లా వినోద మున్నది. ఈ వినోద ప్రదర్శనల సామర్థ్యాన్ని బట్టి చూచినప్పుడూ ఈ రెండు చోట్లా మంచి చెడ్డలకు రెంటికీ సమానావకాశమే ఉన్నది. నీతిదృష్టిని బట్టి చూచినప్పుడు ఈ రెంటికీ మంచి చెడ్డలలో సమానావకాశమే ఉన్నది. ఇంకొక పుట్టికీ వీరీ దృష్టిలో ఈ రెంటికీ ప్రధానమైన భేదం ఒకటి ఉన్నది. హాస్యర కాన్పులుగాని అంబరీష చరిత్ర హాసకథ అతిపవిత్రం. ఫస్టు కంపెనీవారి ప్రహ్లాదనాలుక ప్రదర్శనం పాప భూయిష్టం. ఈ నిరసన తప్ప వీరికి నాలుకాలమీద ఉండే ఈ ద్వేషానికి వేరే కారణం లేదు. ఇంక కళాదృష్టి వీరికి లేనే లేదు. అందుచేత ఈ దృష్టిలో నాలుకంయొక్క మంచిచెడ్డలను గూర్చి, అవాశ్యకతానావాశ్యకతలనుగూర్చి ఆలోచించడ మనేది ఇక్కడ ఆసలే ఊహించరాని సంగతి. మరి యీ నిరసన భావానికి కారణం? వారు వారలంబించే వృత్తులబట్టి మన పూర్వాచారపరాయణుల ఆగ్రహానికి పాత్రులైనవారు నట విట గాయ కాదులు కొందరున్నారు. వీరందరూ పండితాచార్యులుగా మనవారు నిర్ణయించి వీరి కొక నిరసన ఆరోపించారు. ఇట్టిసందర్భంలో వీరివీరీ వృత్తులతో ఏవిధమైన సంబంధముగాని కల్పించుకొనుట తగినపని. పాపం, ఈతరగతిలో చేరడానికి విలులు వేరేయేమిపాపం చేశారో తెలియదు. ఎందుచేతంటే నిజానికి, మన పెద్దలలో ఇప్పుడు నటుడిమీదగల నిరసనభావం విలుడిమీద లేదు.

నాలుక ప్రేక్షకులు దృక్పథాలు

ఇట్లు పెద్దలు నాలుకాన్ని బహిష్కరించడంవల్ల, ఇక కేవలం వినోదాలమీద ఉండే ఆసక్తిచేత లాలసచేత వచ్చేవారెవరో వారే చాలమట్టుకు ప్రదర్శనకాలను నింపుతున్నారు. వీరికి వైనచెప్పినట్లు ఎదుటబోగే ప్రదర్శనంలో కనబడే వినోదమే, దానినుండి ప్రత్యేక తాత్పర్యాలకావావ్వందమే కావలసినది. అందుచేత కళతో పోలికలేక ఆస్పత్రిబట్టి, ప్రదర్శనాన్ని నడిపించడంవల్ల కలిగే సరసత్వ విరసత్వాలూ, సంతోష సంతోషాలూ వీరి కక్కరలేదు. అందుచేత మల్లీ పాడడం అనేది వీరీదృష్టిలో విరసంకానేకాదు. వీరీ అనందానికి కారణమవుతున్నదది. ఇట్టి అనందాన్నే నాలుక ప్రదర్శనం తమకీయబాలక పోయినప్పుడు అది యొక వర్గం కాబట్టి యీసందర్భంలో నాలుకం సాగినా సాగకపోయినా వారి కవసరంలేదు. ఇట్టి ప్రేక్షకుల యావేశముయందు నటకుడు నాలుకమర్యాదను కాపాడడం చాలా కష్టముయి పోతున్నది.

వీరుకాక, కొంతవరకు, నాలుకమున కళాగౌరవంతో కూచి, ఆదృష్టినిగూడా ప్రదర్శనాన్ని పరిశీలనామే అభిప్రాయంతో వచ్చినవారొకకొందరుండవచ్చు. కాని వీరిలోగూడ నాలుకాన్నొకవినోదంగా భావించే స్థూలదృష్టియే రాజ్యం చేస్తూఉంటుంది. కళాదృష్టికి ప్రధానలక్షణమయిన నిశితత్వానికిక్కడ ప్రబలస్థానం లేదు. అందుచేత ఈస్థూలదృష్టితోనే వీరూ నాలుకం చూస్తారు. విలే, జౌచిత్ర యంతవరకు పాటించబడుతున్నదనే ఆలోచనకు ఆపలు తావులేకపోలే దిక్కడ. కాని, 'నటకుడు పద్యం బాగాచదివినాడు. మల్లీ చదివితేమి? శ్రాద్ధచేమికాదు. నటుడు కల్పించలేదు. నాలుకంలో ఇది వరకున్నదే. కాబట్టి యిది జౌచిత్రీ భంగమని అంతగా ఆలోచింపవలసినపనిలేదు.' ఇంతవరకే ఈ ఆలోచనఫలితం. ఈమితి దాటి పోలేదది. అందుచేత దృష్టి పథాలలో భేదమున్నప్పటికీ వాటి పరిణామం ఒక్కటే అయినది. ఈ రెండుచోట్లాగూ జౌచిత్రీ స్థానం లేకుండనే పోయింది అఖరుకు. జౌచిత్రీ అనే ఆలోచనకే తావులేదు మొదటి దృష్టిపథంలో. ఒకవేళ ఉన్నా, దానిని వివరంగా ఆలోచింపవలసిన పనిలేదు రెండవ దృష్టిపథంలో.

ఇట్లు వైన వివరించిన కారణాలవల్ల ఆంధ్ర నాలుక రంగంమీద ఈ మల్లీ పాడింపుడం, పాడడం పద్ధతి నిరాశాటంగా కొనసాగిపోతున్నది. దీని కడ్డుపెట్టేవారెవరూ లేకుండా ఉన్నారు.

నూతనానంగత్వము

ఇట్టి స్థితిలో, దురదృష్టవశాన ప్రేక్షకులలో మరొక శ్రాద్ధ లక్షణం ప్రస్తుతనాటకరంగాన్ని ఆకరించినది ఈ నడుమ అంటే మూడునాడుగేడ్డలంటే ఆంధ్రదేశంలో నాటక ప్రదర్శనాలు కేవల చూడలేదు. మదరాసులో మాత్రమే కొన్ని నాటకాలు చూడడం సంభవించినది. అంతకు పూర్వం ఆంధ్రనాటకరంగాల కీలకణం పట్టలేదు. మదరాసులోకూడా లేదనే నా అభిప్రాయం. ఎందుచేతంటే మదరాసులో వైనా ఇప్పటికీ 8, 9 నాటక ప్రదర్శనాలకు ప్రేక్షకుడుగా వెళ్లినప్పటికీ ఈ నడుమ జరిగిన రెండుమూడు ప్రదర్శనాలలో మాత్రమే నా కీలకణత కనబడినది. కాబట్టి యిది ఇంకా వేరు నాటుకొనిపోయి ఉండదు. దీనిని నిర్మాతలందరూ సులభము. ఈ శ్రాద్ధ ఆలనాటును మొట్టమొదటనే పీడిచెట్టడం నుంచది. దీని మంచి చెడ్డలను గూర్చి నటజలూ ప్రేక్షకులూ గూడా, అందు ముఖ్యంగా ప్రేక్షకులు, ఇప్పుడే ఆలోచించుకొని సరియైన పద్ధతి ఏర్పరచుకోవడం అవసరము. ఎంత చెడ్డ ఆలనాటైనప్పటికీ, ఒకసారి స్థిరంగా స్థానం కల్పించుకొన్నచో తరువాత మల్లీ దానిని విడిచిచెట్టడం కష్టం. వ్యక్తిజీవితం విషయంలో ఈ నియమం ఎంత నూటిగా వర్తిస్తుందో సాంఘికమైన జీవితంలో కూడా అంతమాటిగా వర్తిస్తుంది.

ఉదాహరణములు

ఈ సందర్భంలో నే నుదాహరింపదలచిన ప్రదర్శనాలలో మొదటిది కడవిన జూలై 31 వ లేదీనాడు మదరాసు లో జరిగిన శ్రీ కృష్ణ తులాభార నాటక ప్రదర్శనము. ఈ నాటకంలో ప్రేక్షకుల సంగీతాభిమానం మామూలు వన్నె మెర్ల మెట్టు దాటి పై మెట్టుమీద అడుగుపెట్టింది.

వెన్నెమెల్ల కేవలం ప్రదర్శించబడే నాటకంలో వ్రాయబడిన పద్యాలకూ పాటలకూ మాత్రమే సంబంధించినవి. ఇవి ప్రేక్షకుల కంటగా సంతృప్తి నీయబాలకపోతున్నవి. దీనికి తోడు నటకులు గూడా ప్రేక్షకుల యీ అసంతృప్తి దోహదంచేయడం మొదలు పెట్టుచున్నారు. ఆ సలే ప్రేక్షకులకు నటకుని కర్తవ్యమును గూర్చిన ఆలోచన యిందుమించు శూన్యం. ఇంతవరకూ ఆంధ్ర నాటకరంగాన్ని పరిపాలించింది సంగీతప్రాధాన్యమే కాని అభినయప్రాధాన్యంకాదు. 'రాత్రినాటకం ఏలాగున్నదోయ్యే?' 'చాలాబాగున్నది. ఆబాహుబుడిపాటకు పాకంతా గిండు మని పోయింది స్టేజీమీద అంత గొప్ప పాటగాను సాధారణంగా ఉండడోయ్యే.' ఇవి మామూలుగా వినబడుతుండే నాటక ప్రేక్షకుల ప్రదర్శన విమర్శలు. కాని యీనడుమ ఈ స్థితిలో కొంత మార్పువచ్చి- ఆంధ్రవంగనాటకముల పరిచయం వల్ల ఈ మార్పు కలిగినది చెప్పవచ్చు- ప్రేక్షకులలో అభినయ ప్రాధాన్యాన్ని గూర్చి కొంతవరకు సానుభూతి పూర్వకములైన అభిప్రాయాలు పుట్టినవి. భూనానటకుడు చాల బాగుగా పాడినాడని ప్రశంసించేవారికి తోడు, కొద్దిమందియే ఐనా, దానితోబాటు రవ్వంత అభినయంకూడా ఉంటే బాగుండేదని నెటనే పయి అభిప్రాయాని కొక సవరణ ఉపపాదించేవారు గూడా కొంతమంది బయటదేరీవారు. క్రమముగా నాటకంలో అభినయ ని కెక్కిన అవకాశ ముండవలెగాని సంగీతానికి ప్రాధాన్యం అనవసరమనే అభిప్రాయ ప్రబలమైంది. ఈ పరిణామమువచ్చే ఈ సమయంలోనే మల్లీ సంగీతప్రాధాన్యమొక శ్రోవిను తయైత్ర నారంభించినది. ఇది వెనుకటిదానికంటే యెక్కువ అసంగతమైనది. ఎక్కువ విరసతకు కారణమైనది.

తులాభారం ప్రదర్శనం జరిగింది నాటకం కొంతవరకు సాగింది. ఒక రంగంలో నారదుడు కక్కిన నటకులకు కొంచెము మారములో సావకాశంగా కుప్పిమీద మార్పిని ఉన్నాడు. ప్రేక్షకులు వెంటనే కపిలనాయి రామనాథ శాస్త్రిగారి గ్రామాభాను పాటలను పాడవలసినదని నారదుణ్ణి కొంచెం గట్టిగా ఆహ్వానించారు. ఆయన ఆహ్వానాన్ని ప్రతిఘటించలేక ముందుకువచ్చి కుప్పిని ప్రేక్షకుల మధ్య కెల్లించి చక్కబోయినాడు.

ఇట్లు నారదుణ్ణి పాట కాహ్వానించేటప్పుడు నారదుడొకమూల రామనాథ శాస్త్రిగారి పాటలను పాడుతుంటే రంగస్థలమీద ఉండే తక్కిన నటకు లేమి చేయవలసి ఉంటుందని ప్రేక్షకుల లాలోచింపలేదు. నారదుడు రామనాథ శాస్త్రిగారు కావలసినవిన్నవప్పుడు కృష్ణుడుగూడా యడవిల్లి మార్కటారాయణగారు కావచ్చును సత్కథాను సంబోధింపునాడూ

అయితే ఆరవనాటకాలలో ఈ ఆచారం ఇదివరకే ఆంధ్ర
లేఖనానికి పాటుపడ్డది. ఆరవనాటకరంగంమీద మనకు వివరణ
లేకపోయినా ఏ సరియైన మొదటియారు గారివంటివో చెప్పవచ్చును. ఇంత
తక్కువ తక్కువ వన్నీ పాటలు ప్రసాదించినవారివేరులే. ఇంత
కాక ఈ నాటకాలను గూర్చిన పెద్ద పెద్ద ప్రకటనలు
లలో హాస్యనియం వాయిదావేసినట్లు వ్రాసినట్లు,
హాస్యనియంవారికి వెళ్ళి ఉండిపాడుతూఉండే హాస్యదా
యమా (Chorist) రాత్రి నాటక ప్రదర్శనలో జరిగేపాటల
గూర్చి వివరంగా గూర్చి పెద్ద పెద్ద ఆటకాలలో ప్రకటనలు కన
బడుచుండును. ఒక్కొక్కప్పుడీ హాస్యనియం వాయిదావేసాడే
నటించుపాడినదాని నందుకొని మన వీధి భాగవతంలో వలె నాక
నుండి హంగు చేయడంపూడా కలదు ఇదంతా నాటక ప్రదర్శ
నాని కంటే ఆనందితమో వేరే చెప్పనలసిన పనిలేదు. ఆరవదేశం
లో ఆసలు నాటకరంగమే దొర్లుతలేదని దీనినిబట్టి స్పష్ట
మవుతుంది. వివరములే దురదృష్టవశాత్తూ మదరాసులో ఆంధ్ర
నాటక ప్రేక్షకులు ఈ ఆనందితమే పాటల ఆచారాన్ని
ఆంధ్రనాటకరంగంమీదపూడా ప్రవేశ పెట్టడానికి ప్రయత్నిం
స్తారు. ఇది మదరాసులో ఆంధ్రనాటకరంగం. ఆరవనాటకముల
సంపరకమునకు ఫలితంగా వచ్చిన పరిణామమేకాని వేరుకాదు.
అందుచేతనే, యిదివర కాంధ్రనాటకరంగాలలో నాటక ప్రద
ర్శన మొదలై విరసంగా ఉన్నా మది యే విధంగా నా
ప్రేక్షకులు తమ ఆనందితమును వెల్లడించుచు ఉన్నా
కలదు కాని, యావిధంగా నటించు తమ యిష్టమవచ్చిన
పద్యాలనో పాటలనో పాడమని నిర్బంధించి ప్రేక్షకులే స్వ
యంగా నాటకానికి భంగంకలిగించే ఆచారంలేదు. అందుకే
రంగస్థలంమీద ఉండగానే తన పాత్రాధిపత్యము భంగంకలిగి
ని మూలు కళా, కావ్యమో, రావో కావలసినదని, అది
నాటక ప్రదర్శనం జరుగుతుండేదా, నిర్బంధించిన నివర్తనం.
ఇదివరకే దీని కానరాదు. మదరాసులో మాత్రమే యిప్పుడేపూడు
క్రొత్తగా దీనిని చూస్తున్నాము. ఇటీవలిలో ఈ తమిళనాట
క సంపరకము కలిగిన దుస్థితిని నివారించడం ఆవసర
ము. ఒకవేళ అట్టి సంపరకానికి ఫలితమిది కాకపోవచ్చును.
స్వతంత్రంగా ఉద్భవించిన క్రొత్త లక్షణము కావచ్చును.
కాని యిది కలగడం ఆలోచనలకు
స్థానంలేదు ఈ ఆవలక్షణానికి కారణమేమిటని యిప్పు
డంతగా ఆలోచించనలసిన అవసరమూలేదు. ఎందుచేతనవి
నా ఇది ఆవలక్షణమే, నాటకరంగాని కనుగొనమే. అందుచేత
నాటకమార్గానను, కళానిర్మాణము, ప్రదర్శనకారమును,
నటకుల కష్టములును భావించు తెచ్చుకొని ప్రేక్షకుల ఆన
ందితాన్ని నిర్మాణం చేయి ప్రయత్నించడంకా విధి. ప్రే
క్షకులే దానికి నాటకరంగంమీద స్థానం కల్పించినవారు.
అందుచేత ఆసలుదానికి నాటకరంగంమీద స్థానంలేదని, దాని
ప్రవేశం అంగతమనీ నాటక కళకది హానికరమనీ తెలియవచ్చి
నప్పుడుదాని కారణం లేకుండా చేసి దానికలహాదా చేసినట్లే.

నాణ్యతలు అనుభవములు

కే. శరణోపనుగారిలేఖ

కే. శరణోపనుగారు తమ జెయిలు అనుభవముగూర్చి యాక్రిందిరీతిగా వ్రాయుచున్నారు.

జతీంద్రదాసు అత్యున్నత మొదటివను అనేక దేశ బాంధవులు మహాత్మాగా మొదటివను ఆనెల్లీ పథలో వాగ్వాదములు జరిగినను, జెయిలుకష్టముల తొలగించు విషయములో యారాజధాని ప్రభుత్వమువారు యావత్ ప్రాంతము శ్రద్ధవహించలేదు. నేను నామిత్రులను జెయిలులలో ఆనభవించిన కొన్ని కష్టములను వివరించెదను.

నన్ను 1930 జూన్ 22 తేదీన ఆరెస్టుచేసిరి తరువాత పల్లి వారిను లాకప్ లో ఉంచిరి. ఆలాకప్ చాలా ఏర్పాటుగా నుండెను. అగడిగోనే మల మూత్రములను విసర్జించవలెను. అదివరకు శుభ్రపరచియుండని కారణమున గది దుర్గంధముయై యుండెను. గదియంతయు దుమ్ముతో నిండియుండెను. 1930 జూన్ 24 తేదీన నాకు 2 నెలలు కఠివశిక్ష విధించబడెను. ఫై దీలు 1, 2, 3, 4 తరగతులలో వారి హోదాల ననుసరించి శ్రేయస్సలెనని గవర్నమెంటువారు ఇటీవల నియామకము చేసిరి. దీనినిబట్టి రాజకీయ ఫై దీల కేటో కదాచిత్తుగా తప్ప పర్యవ్రా 1, 2, 3, తరగతులే నిర్ణయించబడునని యూహించితిమి. కాని, అట్లు జరుగలేదు.

నన్ను మేజిస్ట్రేటుగారు 15 నిమిషములు విచారణచేసిరి. ఆ 15 నిమిషములలో నా సీరిగ్ తులు గాని, నా హోదా గాని ఆయనకు ఏమిధముగాను బోధపడుటకు పీలులేదు. అంతకు ముందు ఆయన నన్ను ఎరుగరు. కాని నన్ను వెంటనే సీ తరగతిలో జేర్చిరి.

నన్ను జూన్ 28 తేదీన తరుచినాపల్లి జెయిలుకు తీసి, కొని వెళ్లిరి. అచట రాజకీయ ఫై దీలు ఆంధ్రులు అరణులకలసి 600 మంది కలరు. మమ్ములను వేర్వేరు గదులలో బంధించి యుంచిరి. మేముందరము కఠివశిక్ష ప్రకారము విధింపబడిన కాయకష్టమును చేతిపనిని చేయుటకు నిరాకరించితిమి.

మాకు మజ్జిగనూనె యిచ్చుటకు మొదటి జెయిలు అధికారులు నిరాకరించిరి. జెయిలులో గొట్టు ముడికి జిగటవిరేచనములు ఆరంభించెను. నాగయ్యగారు అనేడిఆంధ్రుడు మిరాసీదారు యీ జిగటవిరేచనములపై నే జెయిలులో మరణించెను. నేను జెయిలు ఆస్పత్రిలో గ్రహణిబాధలతో గొగిలై పడియుంటిని. గ్రహణిబాధ బాధితులు సదరు ఆస్పత్రిలో 90 మంది యుండిరి. ఈ 90 మందిలో నలుగురు ఆస్పత్రిఖానాకు సంబంధించిన పాయఖానాగని ఒక్కటి మాత్రమేయుండెను. అగడి 6 అ|| నిడివి 8 అ|| వెడల్పుగలది. ప్రతిదినము ఉదయము ఒక్కమాత్రము ప్రాతఃపూజానాలోని మలమూత్రములు తీసివేయబడి పరిశుభ్రపరచబడుచుండును. మరునాటి ఉదయము తిరిగి శుభ్రపరచబడువరకును 24 గంటల కాలము పాయఖానా గదిలో మలము మాత్రమును ప్రత్యేకన చేయబడిన జలమును అచట నిలువయుండును. ఒక్కొక్కరాత్రి ఒక్కొక్క గ్రహణిగోగి 6 సార్లు తక్కువలెండగా పాయఖానాకు వెళ్లవలెనవుచు వెళ్లవలెదలను గోగి దొడ్డిలోని కల్మషసహిత జలములోనుండి నడిచి వెళ్లవలయును. ఇంతనిక్క ముగా పాయఖానా ఎందువల్ల ఉంచబడినది యని నేను చిల్లా మెడికలు ఆఫీసరుగారిని అడిగితిని. ఈ జెయిలు సత్యాగ్రహఫై దీలొకటి ఏర్పడినది కావనియు సాధారణఖయదీల కొరకే ఏర్పడినదియు బహు చెప్పిరి. సాధారణ ఖయదీలు మాత్రము మనుష్యులను కాకరా?

అగస్టు 2 తేదీన నేనున్న, ఇంకను 150 మంది ఖయదీలును బళ్లారిలోని అలీపూరు జెయిలుకు బదిలీచేయబడితిమి. ఈజెయిలు 1922 సంవత్సరములో మాపిలొల కొరకై నిర్మింపబడెను. ఈజెయిలులో ఇప్పటికిని 1,400 మంది మాపిలొలు కలరు. మాపిలొల దుర్గతివిషయములో విహమృద్ధియులు తగినంత శ్రద్ధవహించుట లేదు. మేము అలీపూరు జెయిలు చేరిన దినముననే ఆల్యులు అనుఖయదీ గాంధీ బోపి ధరించినందుకై అతినికి సంకెళ్లు తగిలించబడెను. మాకందరకను ధరించుకొనుటకు మలినమైనదుస్తులు ఇవ్వబడెను. మేము కొంతవారసప్రసవముల నాకు ఉతికిన శుభ్రమైనదుస్తులొసంగబడెను. జెయిలులోని ఆహారము చాల నిక్కచ్చముగా నుండుటచే 600 మందికి జిగట విరేచనములు ఆరంభించెను. వందలాదిగా గ్రహణిగోగిలు జెయిలు ఆస్పత్రిలో నుంచబడిరి.

18-8-30 తేదీన జెయిల్ ఇన్ స్పెక్టరు జనరలుగారు మా జెయిలు తనిఖీ విచ్చిరి. మాకష్టములను విరికి నివేదించు నిశ్చయించితిమి.

తిమిళనాడు కాంగ్రెసు కమిటీ మేనేజరుగా నుండి మా జెయిలులో వైదిగా నుండిన యస్. వెంకట్రాసునుగారిద్వారా యీ మాడువిషయములు విన్నవించితిమి. (1) మజ్జిగ కావలెను, (2) రెండు దుస్తులజతలు ఇప్పించవలెను. (3) పప్పు నూనెపప్పు యిచ్చవలెను, (4) మాసాంబుచెప్పలను

ఉపయోగింపవలెను, (5) పుస్తకములు చదువుకొనుట కిప్పించవలెను

అనేక మందికి మజ్జిగతో భోజనము చేయుట అభ్యాసము. కనుక మజ్జిగ పప్పు యిచ్చవలెను. మజ్జిగ పప్పుచేయుట ధనవ్యయము అగునని భావించెయెడల జిగటవిరేచనములచే బాధపడుచున్న వందలకొలది గోగులకు మందులిచ్చుట. అంత కన్న నెక్కువ ఖర్చు అగును.

ఈవిషయములను ఇన్ స్పెక్టరుజనరలుగారు లామెంబరు గారికి నివేదించి పంపతించెదమనిచెప్పిరి. కాని జెయిలురూల్సు ప్రకారము ప్యతంబ్రించి ఏమి చేయుటకు తమకు అధికారము లేదని చెప్పిరి. లా మెంబరుగారితో వారు వారు ఏమి మాట్లాడి రో భగవంతునికే ఎరుక. తరువాత ఒక్కొక్క ఫై దీకి 5 డౌన్సుల పప్పు ఇచ్చుట తగ్గించి 2 1/2 డౌన్సుల పప్పు మాత్రమే ఇచ్చుచు మిగిలి వ పప్పు ఖర్చు నకు ముదరా మజ్జిగ పప్పు యిచ్చెయెట కంగీకరించిరి. మానె యివ్వ నుసిరి. రెండుజతలదుస్తులను ఇచ్చుటకు అంగీకరించిరి.

జెయిలు డిపార్టుమెంటువారు నిగ్నివిత్తముగా బళ్లారి నుండి తరుచునాపల్లికి తరుచునాపల్లినుండి బళ్లారికి బొంబాయి నుండి బళ్లారికి ఫై దీలను మార్చుచుండటవల్ల అనవసరప్రయాణపు ఖర్చులను కలుగజేసి జెయిలు డిపార్టుమెంటును అనంతవరకు నిర్వహించుచున్నారని వెంకట్రాసు గారు మోమోటవిలేకుండ ఇన్ స్పెక్టరుజనరలుగారిలో చెప్పిరి.

మాకు పశుండుటకై డిచావాలాను కాంగ్రెసు చేయవలసినదిగా కోరితిమి. కాని వారచాపలను మాత్రము మాకు ఇచ్చిరి. డిచావాలను మాకు ఇచ్చుటకు జెయిలు రూల్సుప్రకారము పీలు లేదనిరి.

ఈ జెయిలులో కూడ మేము కష్టించుటకు నిరాకరించితిమి.

ఏజెంట్లు కావలెను

తలనొప్పి, యజ్ఞప్రయోజ, చేయి కాలు పట్టుకొనుట, పంటినొప్పి మొదలగువ్యాధులను ఒక తుణుములో పోన్టాగెన్ బ్యాండ్లెదిన "జామా టైలమునకు" పనుమకు ముందు 3 రోజులు లేదు. చాల యోగ్యతాపత్రములను పొందియున్నది. బుడ్డి 1-కి అజాలు 6 ఇచ్చి ఉపయోగించి చూడుడు.

అనుర్ చెందు, శోభాచెందు,
ఇంగ్లీషుమందులు పలసరకులు నల్లూరిక్, నైట్రిక్ మొరాటిక్ ఆసిడ్ల వ్యాపారములు,
63 నెం. నైసపునాయునిపేట, మద్రాసు.

చాంబర్లైను దగ్గు నివారిణి
కడచిన 50 సంవత్సరములు
కిందట నుంచి
ప్రపంచమునందటను పిల్లలకు దగ్గునివారణ కొరకు.

చాంబర్లైను కాఫ్ రెమిడి
నే యుపయోగించుచున్నాను. గొంతులోని, చక్కలి గొంతును, రాత్రి నిద్రు దగ్గులను, కింక వాయువులను, జలు బులును అభివృద్ధిచేసి అపాయకరమును యిన్ ఫ్లుయెంజా మొదలగు విషవాయువులకు లోనుగాకుండా కాపాడును. సంతోషముగా నేవించుచున్న విషవాయువులయిన దినుసు లేవ్వయు యందు చేరియుండలేదు. ప్రపంచమునందటను చాలాకాలమును విశ్వాసితులైన డాక్టర్లు మొదలగు వారలచేత, అది నిష్పక్షపాదముగా CHAMBERLAIN MEDICINE Co., Des Moines, Iowa U. S. A.

కూలనొప్పికి, అతిసారమునకు పూచీయైవ నివారిణి, కడుపునొప్పికి ప్రథమనివారిణి

చెన్నపురి బజారు ధరలు

1930 సం॥ అక్టోబరునెల 3-వ తేదీ శుక్రవారము

1. ధాన్యములు			
బియ్యముజస్తాలు			
కుసుమ తెనాలిని	,,	ప 45 కలవిరు	12 8 0 18 4 0
నెలూరిని	,,	డిల్ 42	12 14 0 18 0 0
ధిల్లి	,,	డిల్ 48	14 0 0 15 8 0
రాగులు	రా. 164	బస్తా 1-కి	8 12 0 9 0 0
నవ్వులు	,,		17 14 0 18 0 0
2. ధాన్యము పప్పులు			
కందులు బస్తా 1-కి ర 205	,,		11 0 0 12 0 0
నెనగలు	,,	డిల్ 40	10 0 0 11 8 0
చెనలు	,,	డిల్ 40	11 0 0 12 0 0
వినుములు	,,	డిల్ 40	18 0 0 15 0 0
ఉలలు	,,	ర 195	6 12 0 7 0 0
3. నూనెవస్తువులు			
నవ్వులనూనె బా 1-కి	,,		105 0 0 110 0 0
నెయ్యి మ 1-కి	,,		14 0 0 19 0 0
వేరు నెనగపప్పు బా 1-కి	,,		87 0 0 89 0 0
వేరు నెనగనూనె గానుగ బా 1-కి	ర	92 విమనూనె 72	
అమడము బా 1-కి			94 0 0 96 0 0
4. చిల్లరవస్తువులు			
చాయపసుపు బా 1-కి			85 0 0 86 0 0
కూరపసుపు	,,		85 0 0 45 0 0
మిరపకాయలు (గుంటూరు) బా 1-కి			98 0 0 105 0 0
ధనియాలు	,,	బా 1-కి	28 0 0 35 0 0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు ములుగు 1-కి	ర	40 45	
శెల్లము బా 1-కి	ర	24 0 0 40 0 0	
అస్సామక్రెయర్ బస్తా 1-కి	,,		28 14 0 24 2 0
చింతపండు బా 1-కి	,,		24 8 0 85 0 0
5. ఇనుము			
పట్టారకం బా 1-కి	,,		29 8 0 30 0 0
చదరం	,,		24 0 0 29 8 0
రవుండు	,,		24 0 0 28 8 0
6. నూలు			
నెం 20 జెన్నిసింహం యామె	ర		5 12 2
నెం 6 ,, కటూరి	,,		8 8 0
నెం 8 1/2 ,,	,,		8 14 0
నెం 10 1/2 ,,	,,		4 4 0
నెం 14 1/2 ,,	,,		4 8 0
నెం 20 1/2 జెన్నిజెడి	,,		5 5 0
నెం 40 రాజీ	,,		7 4 0
నెం 4 జెన్ని మసీదు	,,		2 12 0
44 సాంజో	,,		4 8 0
నెం 20 1/2 జెన్నిమరు	,,		5 4 0
నెం 20 1/2 చేతివి	,,		5 6 0
నెం 20 1/2 తిరుమరు	,,		5 5 0
నెం 28	,,		6 4 0
నెం 30) చిన్నకెట్టె) (చిన్నది	,,		3 4 0
కొల్లూర నెం 24	,,		6 0 0
,, నెం 12 1/2	,,		8 18 0
,, నెం 8 1/2	,,		2 11 0
,, నెం 22	,,		5 12 0
రెండుజంకలు నెం 20 1/2	,,		5 4 0
,, నెం 22 1/2	,,		5 8 0
7. లోహములు			
నెం 100 తులం 1-కి	ర		48 0 0 51 8 0
బంగారు తులం 1-కి	,,		21 8 0 21 18 8
పనరన 1-కి			12 8 8
ఇత్తడి బా 1-కి	,,		192 0 0 195 0 0
రాగి బా 1-కి	,,		242 0 0 244 0 0
8. రంగులు			
అతిమేలు స్విట్జర్లాండు అలీపియిక్ సింహంనూర్లు			
,, నీలిరంగు 1 రులి			0 10 0
,, 14 రంగులు			1 10 8
,, 28 రంగులు			1 10 8
,, 55 రంగులు			2 8 8
,, 1 అందు			1 8 0
రవ్వటుపాస్తుసాగోల్ లేవో ఆనగా (మెర్కెరెయి)			8 4 8
కాంగో 2 ని			3 4 8
కాంగో 4			3 4 8

నూతన ఏజెంటు

హిందీగున స్థలములయందు నదరు స్థలము పేరులకు ప్రక్కన తెలిపియుండువారిని ఏజెంటుగా నియమించి యున్నాము గాన దయయుంచి చందాదారులు వారికిగాని వారి అనుమతి పొందినవారికిగాని చందాలను 1 వ తారీకులోగా చెల్లించి ప్రతికలను స్వీకరింప ప్రార్థితులు.

శ్రీయుత కుక్కడపు లక్ష్మీనారాయణగారు-వరంగల్	(నైజాం)
టి. దర్శయ్యచార్యులుగారు, భవనగిరి	(నైజాం) 24-9-30
నిష్ఠల కృష్ణమూర్తిగారు,	బరంపురం
వైద్యవిద్వాన్ డాక్టరు శ్రీపాద దేవీశంకర ప్రసాదరావుగారు,	చాలకొల్లు. 25-9-30
మెనర్సు, బేగూరు నారాయణరావు అండు నన్ను,	అనంతపురము.
యస్. అబ్దుల్ అజీజ్ సాహెబుగారు,	కాళహస్తి. 23-9-30
శ్రీయుత వనం చినచెంచయ్యగారు,	వెంకటగిరి.
కె వెంకటనరసయ్యగారు,	వేణుగోపాల్ గుడిపీధి, హిందుపూరు.
పిళ్ళచాటి గణపతయ్యగారు,	ప్రొద్దుటూరు.
	వ్యవస్థాపకుడు.

బంగారముతో చేసినది

మ క ర ధ్వ జ ము (జర్నీ)

"దాని ను పయోగించిన జరామరణములుండవు"
తులము గొట్టము రు 2. ర న శాస్త్రము.
ఇండియాకు సోల్ ఏజెంట్లు: అపూర్వ యశాపథముల ప్లాక్ ఉంచువారలు.
ఇండో-జర్నల్ డ్రస్సు స్టోరు, పోస్టుబాక్సు 10852 కలకత్తా.

వసంతకుసుమాకరము.

మధుమేహము, ఆరిమూత్రము, రాచకరపులు, శుక్రనష్టము, శుక్రతయము, నరముల బలహీనత, చిరకాలపుతెల్ల శుగ్రుము, శుఖవ్యాధులు జీర్ణించుటచే కలుగు మాత్రాశయవ్యాధులు మొదలగు మేహరోగములకు పదిసార్లు పడియోషధములను శివి మధురక వ్యయప్రయాసల నొందుటకన్న బంగారు, వెండి, మంచినీరుత్యములు, పగడిములు మొదలగు వీర్యవత్తరమైన వస్తువులతో సిద్ధపరుపబడి నిర్వీర్యముగ మంచి ఆరోగ్యము నీయగలిగిన "మా వసంతకుసుమాకరము"ను నేవించి కాళ్ళతపాఖ్యమును పొందుట తీ త్రమపడరి. ఆసేతులు నేవించి ఆరోగ్యమును పొంది యోగ్యతాపత్రముల నిచ్చియున్నారు. ఈ 1-కి రూ. 20 కాశ్మీరముగ తయారుచేయబడిన 224 రకముల ఔషధములు గలవు—కేటలాగు ఉచితము.
వెంకటేశ్వర ఆయుర్వేదనిలయము, చింతలూరు, ఆలమూరుపొస్టు, తూర్పుగోదా వరిజిల్లా.

రసాయన చాయశాల

మేలైన గట్టిచాయనూలు వ్యాపారం, తూర్పువాకిలి, మధుర.

గట్టిచాయ నూతన రంగునూలు రకములు తయారుచేయడములో "ఇండియాలో నెల్లను మొదటివా" రని మిక్కిలి ప్రఖ్యాతి చెందినవారు.

అన్ని రకములలోను వక్కారంగులు సలీనుగా చిక్కను.

ఓకర్రాయము మా రకములను ఉపయోగించినవారు, మా రంగునూలు వినా, మరి
రంగు రకములను ముట్టరు.

130

శాంపిల్ ఆర్డర్ వ్రాయించేది

నెహ్రూని వేదిక ఆంధ్రానువాదము

ఇట్లు ముద్రము రాజకీయ గ్రంథ విదివరలో వెలువడియుండలేదు. కాబట్టి గవిధానమును తెలిసికొని ప్రతి ఆంధ్రుడును చదివితీరవలెను.

తైలి సులభము

హిందీ నైజంలు పూర్వమే మిగిలియున్నవి

వలయువాడు, నెల 1-0-0 మాత్రమే. తపాలాఖర్చులు ప్రత్యేకము
మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం 212, మద్రాసు, అని వ్రాయవలెను.

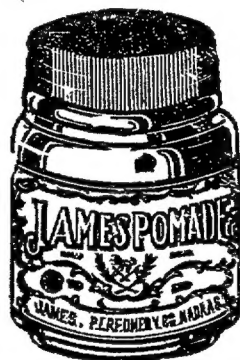

బుడ్డి 1-కి వెల 0-10-0 అణాలు

అమృతాంజనము డిపో

మదరాసు, బొంబాయి.

ఆమందు జేమ్సు పొమేడు

వెండ్రుకలను పట్టు కుచ్చుల వలె పెంచును. కన్నులకును, మెదడునకును, మిగుల చలువ దనమునిచ్చి విశ్రాంతిని సగును. ధర బుడ్డి 1-కి అ. 0-5-0.

జేమ్సు పెర్ ఫ్యూచరీ కంపెనీ, 288, గోవిందప్పనాయని పిల్లి, మద్రాసు.

తెలుపు పట్టు పంచెలు

ఈ తెలుపు పట్టుపంచెలు రిక్త మూర నిడివి 2 1/2 మూర వెడల్పున్న దగ్ధ గాయనూనము గా అసల్ పట్టుతో చేయబడినది. చూచుటకు హుప్రకాశముగా నుండును. ఇది స్త్రీ పురుషులు బాలరు బాలికలు సహా ధరించవచ్చును.

పంచె 1-కి ధర రు. 2-0-0

N. B.—8 పంచెలు ఒకేతడవి కొనువారికి ఒక ఖాటయింపిను ఇనామును, 6-పంచెలు ఒకే తడవి కొనువారికి ధర 4 రు. ఫాకట్ గడియారము ఒకటి ఇనాం ఇవ్వబడును. 8 లేక 6 పంచెలు ఆర్డరు అంపువారు ఆద్యాన్న రు. 1-0-0 పంపవలయును. ఎం. ఎస్. సరస్వతి అందు కంపెనీ, సౌకారుపేట పోస్టు, మదరాసు.

సత్యవత్సవ్యాఖ్యానము

గ్రంథకర్త:—మల్లంపల్లి మల్లికార్జున శాస్త్రిగారు. అయిదాశ్వాసముల రసవత్ప్రబంధము.

అద్భుతకల్పనములతో నిండియున్నది. రు. 1-0-0

సంగీత శమంతకమణి 0-8-0

ఆత్మజ్ఞాసాసనము

గ్రంథకర్త:—వారినంది జగన్నాథస్వామిగారు.

శరీరము విడిచిన తరువాత ఆత్మస్థితిగూర్చి చెప్పినది. 0-8-0

నెం. 6, 7 తంజావూరుపిల్లిపిథి, మద్రాసు.